

Dit document wordt u aangeboden door:

[klik hier voor meer artikelen](#)

De juiste persoon
op
de
juiste plaats

Select AV verzorgt uw personeelsinvulling over de volle breedte. Operationele kennis en ervaring, doordachte man-planning en zorgvuldige bemiddeling in personeel op tijdelijke of projectbasis vormen hiervoor het vertrekpunt.

Select AV selecteert zorgvuldig en levert maatwerk door in te spelen op de specifieke functie-eisen.

Daarom garanderen wij u de kwaliteit van onze dienstverlening.

Kennismaken, samenwerken

Select AV Personeel
Sumatralaan 45
Postbus 1280, 1200 BG Hilversum
Tel. 035 - 54 299 66
Fax 035 - 54 294 64
select@avpersoneel.nl

**Partner in flexibele
personeelsinvulling**

www.avpersoneel.nl

DECEMBERGEVOEL

Terwijl ik dit voorwoord schrijf, nadert het eind van 2012 (of als de Maya's gelijk hebben zelfs het eind van de wereld) met rasse schreden. Het is de tijd van korte dagen en lange nachten, zoals sommige mensen in de entertainmentbranche ze overigens altijd al kennen. Een tijd die de nodige mensen het liefst zouden overslaan, maar ik moet zeggen: ik houd ervan. De muzieklitjes die gemaakt mogen worden, de terugblikken op radio en televisie, DJ's die zich opsluiten in een (of eigenlijk hét) Glazen Huis... het draagt allemaal bij aan mijn decembergevoel en dat gevoel bevalt me allerbest. Ik houd van terugkijken én vooruitkijken en ook in een blad als AV & Entertainment Magazine kan dat het beste in deze tijd van het jaar. In deze editie kijken we o.a. vooruit naar veranderingen die op stapel staan. De wijzigingen op het gebied van de frequenties die beschikbaar zijn voor draadloze microfoons bijvoorbeeld, maar ook het naderende verbod op het gebruik van rode dieselolie bij evenementen, wat ongetwijfeld effect gaat hebben op de evenementenbranche. Wat de veranderingen precies inhouden is allemaal te lezen in deze uitgave van AV & Entertainment Magazine. Wat mij nu rest is alleen nog alles en iedereen die dit leest het allerbeste te wensen voor het nieuwe jaar. Hier nog even per geschreven woord, maar misschien op Integrated Systems Europe (je vindt een voorbeschouwing op pagina 20 en verder) op wat persoonlijkere wijze. Hopelijk tot dan....als de Maya's tenminste niet alsnog gelijk blijken te hebben....

Teun van Thiel
 Hoofdredacteur AV & Entertainment Magazine
 teun@av-entertainment.nl

16

44

76

FILM&TV

FILM & TV NIEUWS	7
COLUMN FERRY VAN BEEK	11
SMARTMETALS: 'UITBREIDING OP ALLE FRONTEN'	12
PHASE 1 STUDIOS: PROFESSIONEEL ALTERNATIEF IN ALMERE	16
ISE 2013: GROTER DAN OOIT	20

BROADCAST & AUDIO TECHNIEK

BROADCAST & AUDIO TECHNIEK NIEUWS	27
BROADCASTBOUWERS: INTEGRATIE ALS GROOTSTE TREND	30
NIEUWS EN GELD	38
MEDIAASSIST: KOMPAS IN HET DIGITALE OERWOUDE	40
BIGMOUTH MUSIC: "HET BLIJFT WEL NATUURLIJK WEL EEN VAK"	44

THEATER & PODIA

THEATER & PODIA NIEUWS	51
NIEUWE ERVARING VAN RUIMTELIJK LUISTEREN: 4D SOUND	52
VEELZIJDIGE PROJECTOREN VOOR THEATER EN EVENT	55
CARPENSTARS: THEATER MAKEN MET BEPERKT BUDGET	62

SHOW & EVENTS

SHOW & EVENTS NIEUWS	67
VERANDERING FREQUENTIES DRAADLOZE MICROFOONS	68
RODE DIESELolie VERDWIJNT: GEVOLGEN	72
PETER PAN: 'MILITAIRE OPERATIE'	76

Heeft u 't licht gezien?

CASIO introduceert projecteren met 6.000 ANSI-lumen

Kom naar de CASIO-stand op de ISE voor wereldnieuws over de nieuwste Hybride Laser Led oplossingen tot 6.000 ANSI-lumen

CASIO ontwikkelde de Hybride Laser Led oplossing voor flexibele vormen van grootbeeldprojectie, met de extreem hoge lichtintensiteit tot meer dan 6.000 ANSI-lumen en voor langdurige, continue projectie. De oplossing van CASIO is ideaal voor projectie in grote projectieruimten, zoals in musea, sportstadions, auditoria en winkelcentra én voor spectaculaire effecten in projectie tijdens shows en evenementen. CASIO laat u 't licht zien in stand nr. 4-036

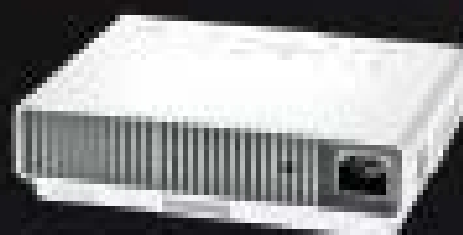
Verselfsprekend treft u in de CASIO-stand ook alle huidige succesmodellen aan:

Blackboard Series XJ-DF03
-XGA tot 3000 ANSI-lumen

Presenta Series XJ-HB03
-XGA tot 4000 ANSI-lumen / WXGA tot 3200 ANSI-lumen

Standard Series XJ-HB03
-WXGA tot 3000 ANSI-lumen

Green Slim Series XJ-A03L
-WXGA tot 3000 ANSI-lumen

No More Boundaries omarmt LiveU

LiveU heeft een compleet nieuwe product range van live video uplink solutions met de 'LU light series', die applicaties voor de smartphone, tablet en laptop omvat. Eerder dit jaar werd door LiveU al de LU70 geïntroduceerd als de opvolger van de veelgevraagde LU60. Samen met de compleet nieuwe en vereenvoudigde, maar niettemin zeer effectieve LU40. No More Boundaries |NOMOBO B.V. zocht naar een betrouwbare oplossing, die onder zware netwerkomstandigheden in broadcast kwaliteit live video kan streamen om zo hun wereldwijde live video streaming services te ondersteunen. Daarom is na de eerste verkennende gesprekken met LiveU's Nederlandse distributeur Heynen de LU40 getest tijdens het Ultra Music Festival. Na afloop van deze uitgebreide test bleek dat de LU40 perfect aansluit bij de hoge standaarden die zij hanteren. Het gebruikersgemak werd geroemd, net als de hoge kwaliteit van het videosignaal dat te danken is aan LiveU's adaptive bit rate technologie en unieke error correctie mechanismen. Het heeft er toe geleid dat No More Boundaries |NOMOBO B.V. als eerste Nederlandse bedrijf het LiveU platform in combinatie met de LU40 heeft omarmd en aangeschaft. En met succes! Zo zijn al gerenommeerde projecten gerealiseerd, waaronder het Vrij Festival in het Amsterdams Concertgebouw, dat plaats vond tijdens de Amsterdam Dance Event. Hierbij zijn acts als Junkie XL, Pretty Lights, Yonder Boy en Eelke Kleijn live gestreamd naar het Samsung Galaxy YouTube kanaal. Ook is No More Boundaries |NOMOBO B.V. verantwoordelijk voor de live video streams die de KNVB op YouTube en Ustream uitzendt. Daarnaast kan No More Boundaries |NOMOBO B.V. met de LU40 ook interviews, (product) presentaties, seminars, concerten en sport- en muziekevenementen ondersteunen. Veel van deze evenementen zijn dan ook gepland voor de komende maanden. www.heynen.com

Multi Service Point en TROS verlengen samenwerking

Audiovisueel serviceverlener Multi Service Point (MSP) en de TROS hebben hun contract voor het technical support van apparatuur tot 2014 verlengd. MSP verzorgt al vele jaren het onderhoud, de reparaties en de service op de AV apparatuur van de TROS. De samenwerking houdt tevens in dat MSP de studiokeuringen bij de TROS verzorgt en 24/7 standby staat in geval van storingen. André Key, binnen de TROS verantwoordelijk voor de technische faciliteiten, is blij met het verlengen van de samenwerking: "De TROS verzorgt dagelijks diverse live televisie- en radiouitzendingen vanuit de eigen studio's, waaronder bijvoorbeeld Eén Vandaag. Goed technisch en operational support op onze apparatuur zijn dan ook van groot belang: alles moet blijven werken. De technici van MSP hebben de kennis, staan altijd voor ons klaar en kennen de ins en outs van zowel de nieuwe als onze oudere apparatuur." Directeur Ed Schobben (zie foto) van MSP: "We werken al erg lang voor de TROS en zijn erg blij dat we wederom het vertrouwen hebben gekregen. Professionele audiovisuele apparatuur is kostbaar en goed onderhoud is noodzakelijk om niet voor onverwachte verrassingen te komen staan tijdens een uitzending." Voor meer informatie over Multi Service Point kunt u terecht op www.multiservicepoint.nl.

Productiviteitstool Paralax werkt voor Pathé

Met de Productiviteitstool van Paralax kan Pathé de bezetting in haar Nederlandse en Franse bioscopen optimaal afstemmen op het verwachte aantal bezoekers. Met deze geautomatiseerde managementtool stelt Pathé vooraf vast welke bezetting een bioscoop maximaal inzet voor een optimale productiviteit. Paralax heeft voor Pathé een planning- en forecastingoplossing ontwikkeld. Hiermee kan het bioscoopconcern haar jaarlijkse personeelsbudget op basis van verwachte bezoekersaantallen zeer nauwkeurig vaststellen. Dit stelt haar in staat de productiviteit van medewerkers te verhogen en substantieel op personeelskosten te besparen. In Nederland en Frankrijk plant Pathé jaarlijks ruim 3 miljoen personeelsuren in voor 60 miljoen bezoekers. Het van oorsprong Franse Pathé-concern is het grootste bioscoopbedrijf van Europa. In Nederland heeft Pathé 21 bioscopen met meer dan 165 bioscoopzalen in alle grote steden. In Frankrijk beschikt het bedrijf over 73 bioscopen met meer dan 740 zalen. In bioscopen en theaters wisselt het aantal bezoekers elke dag. Hierdoor is de personeelsbezetting sterk afhankelijk van bezoekersstromen. De Productiviteitstool van Paralax analyseert historische bezoekersaantallen en stelt vast hoe bezoekers zich onder omstandigheden verdelen over tijdvakken, wekdagen en openingsuren. "Sturen op productiviteit is voor Pathé van strategisch belang. We zoeken voortdurend naar de juiste balans tussen het exacte aantal medewerkers dat nodig is om een specifiek aantal bezoekers de juiste service te bieden", vertelt Marc Canisius, Deputy Managing Director van Pathé Theaters BV. "Voorheen hanteerde elk land hiervoor een eigen methode, wat resulteerde in tijdrovende en complexe procedures. Met de Productiviteitstool beschikken we over één centrale softwareoplossing waarmee we de operationele en strategische planning met elkaar kunnen integreren."

Voet Verhuur voor al uw tijdelijke stroom en lichtvoorzieningen

Parkweg 67a,
4153 XL Beesd
T 0345 684000
info@voetverhuur.nl
www.voetverhuur.nl

TOT 95% KORTING OP DE BUNDEL TOEGEBODEN

Tell me YOUR PLANS

Bereken met één reukstik hoeveel je kunt besparen door één van onze Dowlord Flows af te sluiten. Bereken je voordeel op www.allmusic.nl/actie

allmusic.nl
Every music lover's online bookstore

DSTTL

WWW.DSTTL.COM

FILMGear UNITED

WWW.DSTTL.COM

Import | Distribution
Reinhardt Windshields
DFocus Mattebox Systemen
E-Image Video Kits
DynaCore Batteries | LED Light
DSTTL Cranes | Jibe
Autocue | Prompterpeople
L'Aigle Camera Stabilizers
Oktava Microphones
V-Bag Steadbags
Blackbird Stabilizer

Nieuwe Kade 3 | 6827 AA Arnhem
T 026-4433864 | F 026-3703863
mail@dettl.com

riggingBOX

- ✓ ISO 9001:2008 Gecertificeerd
- ✓ Dry-Hire
- ✓ CM Lodestar
- ✓ Prolyte tussan
- ✓ Keuring/inspectie in huis
- ✓ Keuring/inspectie op locatie
- ✓ Reparaties
- ✓ CM Lodestar Gecertificeerd
- ✓ Verlinde Gecertificeerd
- ✓ Prolyte Keurmeester
- ✓ Service/Advies/ Scholing

Rigging Box B.V.
Rutherfordweg 101-106,
3542 CN Utrecht
Tel: +31 (0) 30 24 47 680
Fax: +31 (0) 30 24 47 606
www.riggingbox.nl

elQuip

Audio Video Multimedia & Advies

verkoop en verhuur

videoregistratie apparatuur voor de AV-industrie

videoregistratie

elQuipAVM
Mijnheideweg 15 5627 BL Breda
tel: +31 (0)40-2445345
www.elquip.tv

Plaisier

Audio Video Licht PSP

Verhuur van interactieve schermwanden

Nieuwland Park 12i
2962 DA Alkmaar
T: 078 650 7475
F: 078 650 1790
info@plaisierpsa.nl
www.plaisierpsa.nl

CUBCO
The Cue Company

Autocue

Bij concerten, evenementen, video, tv en presentaties. Ondersteuning van vele bekende artiesten.

Verhuur en verkoop van autocue-apparatuur

Vraag vrijblijvend naar info of kijk op onze website

Contact...

Einsteinstraat 67
3316 GG Dordrecht
T: +31 10 29 29 545
F: +31 10 29 29 658
E: info@cubeo.nl
www.cubeo.nl

CREW SOLUTIONS
THE PROFESSIONAL SOLUTIONS COMPANY

T +31 (0) 76 520 74 07
E planning@crewsolutions.nl
I www.crewsolutions.nl

www.eekelverhuur.nl

LAYHER PODIUM CONSTRUCTIES
PROLYTE ROOF SYSTEMS

GIOVANNI EEKELS VERHUUR BV

Gruifstraat 9, 5212VM
's-Hertogenbosch
Tel: 073 6136667
Fax: 073 6136644
Mobiel: 06-54311136
Info: boekalverhuur.nl

INTERSTAGE

LinkedIn [interstage-bv](https://www.linkedin.com/company/interstage-bv) Facebook [interstage-bv](https://www.facebook.com/interstage-bv)

Twitter [interstagebv](https://twitter.com/interstagebv) Internet interstage.eu

EDWARD AIR

WORLD WIDE LOGISTICS

SPECIALISTS FOR THE ENTERTAINMENT INDUSTRY

EDWARD AIR CARGO B.V.
FREIGHTWAY BUILDING ROOM 170
FLAMINGOWEG 22 - 1115 EE SCHIPHOL-ZUID
TEL: +31 20 6483016 - FAX: +31 20 6480979
E-MAIL: INFO@EDWARDAIR.NL
WWW.EDWARDAIR.NL

AV ProfShop
www.avprofshop.nl

PMW-100

AV Profshop / AV Sales B.V.
Gildenstraat 5
3861 RG Nijkerk
T: +31 (0)33-2460499
F: +31 (0)33-2460252
E: Info@avprofshop.nl

www.avprofshop.nl

Grafisch Lyceum Rotterdam opent unieke 3D-studio

Het Grafisch Lyceum Rotterdam heeft een geavanceerde 3D-studio geopend om studenten op te leiden in 3D-video. Studenten van mbo-opleiding Camera/Editing gaan aan de slag met het filmen en bewerken van 3D-materiaal. De focus in de opleiding ligt op het maken van 3D-opnamen voor televisie. Het Grafisch Lyceum Rotterdam is de eerste school in Nederland met dergelijke, hoogwaardige faciliteiten. In de basismodule van zestien weken maken zij kennis met 3D-video. Studenten die hun kennis willen verdiepen, kunnen in het vierde en tevens laatste leerjaar, 3D-video als specialisatie kiezen. Om hiervoor in aanmerking te komen, doen zij aan het eind van het derde leerjaar een speciale 3D-kijktest. In totaal kunnen zestien studenten aan de 3D-specialisatie deelnemen. De studio beschikt over alle apparatuur om 3D-materiaal te filmen en te bewerken. In totaal heeft het GLR tien camera's aangeschaft, allen voorzien van twee lenzen om 3D-beelden te schieten. In de ruimte zijn zestien werkplekken gecreëerd, elk voorzien van een high-end computer en productiemonitor. Op de computer is 3D-editing software geïnstalleerd om 3D-materiaal te importeren en te bewerken. Bijzonder aan de 3D-studio is, dat alle beelden die op de schermen van de studenten getoond worden, schakelbaar zijn met het werkstation van de docent. Op deze manier kan de docent vanaf zijn eigen werkplek met alle studenten meekijken. Ook is er in de studio een wand geconstrueerd waarin twee grote 3D-productie-monitoren zijn bevestigd en waarop de 3D-montages van de verschillende werkstations kunnen worden getoond. Bovendien is iedere high-end computer voorzien van een thunderbolttechnologie, ofwel een communicatiepoort, die het mogelijk maakt om 3D-data binnen enkele seconden te versturen naar de harde schijf. Om de hoeveelheid data te bewaren, krijgt iedere student een harde schijf in bruikleen, om zijn/haar materiaal op te bewaren. Op de open dag van het GLR is de 3D-studio geopend voor publiek. De open dag vindt plaats op 26 januari 2013 van 9.30 tot 16.00 uur. De 3D-studio is gevestigd in de speciale avlocatie van het GLR aan de William Boothlaan 16-18.

Eerste Hi-Motion II™ Ultra Slow Motion camera in Europa staat in Nederland

Full service verhuurder van broadcast apparatuur Broadcast Rental heeft als eerste bedrijf op het Europese vasteland een Hi-Motion II™ Ultra Slow Motion camera systeem van NAC Image Technology aangeschaft. De camera zal worden ingezet ten behoeve van de verhuur op de Nederlandse en Europese markt. De Hi-Motion II slow-mo camera werd afgelopen zomer veelvuldig ingezet tijdens de Olympische Spelen, onder meer bij het wielrennen en de marathon welke door een Nederlands team in beeld werden gebracht. In de VS werd de camera onder meer bij de Superbowl 2012 gebruikt. Uniek aan de camera is het feit dat hij tegelijk een ultra slow-mo en een normaal HD beeld kan uitspelen zodat hij ook als gewone camera geschakeld kan worden. "We vullen met de Hi-Motion II echt een gat in de markt", aldus eigenaar Geert Paul Slee: "Binnen Europa is de camera alleen in Groot Brittannië te huur maar na het immense succes van deze camera op de Olympische Spelen merken broadcasters en facilitaire bedrijven steeds vaker dat de camera's lang van te voren al verhuurd zijn. Slow motion camera's zijn altijd al zeer populaire items in onze product-catalogus en ik verwacht naar de Hi-Motion II ook erg veel vraag, vooral vanwege de ongekende beeldkwaliteit en het feit dat hij naadloos past in de workflows die wij hier gewend zijn." De Hi-Motion II camera gebruikt een unieke drievoudige beeldchip (CMOS) die in staat is om in Full HD beelden met meer dan 10x de snelheid vast te leggen. Bovendien kan de camera simultaan en dus tegelijk zowel de realtime video als de ultra slow motion beelden uitspelen. Beide signalen zijn 25fps en gedragen zich derhalve als 'normaal video'. Het systeem gebruikt één inputkanaal van een EVS-XT. De drievoudige chip in de NAC Hi-Motion II camera's leveren ongekende helderheid en detaillering en zijn zeer lichtgevoelig. Geert Paul Slee: "De Hi-Motion II heeft een aantal grote voordelen. Ten eerste kun je live schakelen tussen realtime video en ultra slo-mo wat je bij een productie een camerapositie kan schelen. Ten tweede heeft de camera dezelfde uiterlijke kenmerken als de reguliere systeemcamera's zodat je hem ook als handheld kunt gebruiken. Hij past op de standaard statieven en is door het plug and play systeem net zo makkelijk te bouwen als de reguliere Grass Valley en Sony camera's." Meer info via: www.broadcastrental.com.

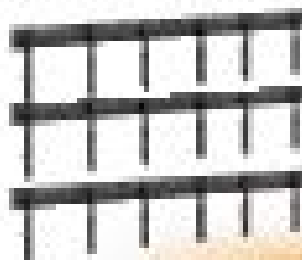

expanding video wall experiences

Maaktable videowall oplossingen voor professionele displays van 42-65 inch

Twee panel- en driepanel-varianten voor alle oplossingen

Een videowall oplossing voor elke situatie en voor elke presentatie. Het is mogelijk om de display van één of meerdere panelen in een display op te bouwen. Dit kan worden gebruikt voor presentaties, vergaderingen en trainingen van medewerkers. Het is ook mogelijk om de display te gebruiken voor andere toepassingen, zoals voor het installeren van een presentatie van een product.

Breedte keuzes en configuraties

De videowall kan worden gebruikt voor elke situatie en voor elke presentatie. Het is mogelijk om de display van één of meerdere panelen in een display op te bouwen. Dit kan worden gebruikt voor presentaties, vergaderingen en trainingen van medewerkers. Het is ook mogelijk om de display te gebruiken voor andere toepassingen, zoals voor het installeren van een presentatie van een product.

Panasonic introduceert AG-AF101A reeks

Panasonic lanceert de AG-AF101A reeks, een professionele HD-videocamera met Micro Four Thirds-systeem. Net zoals met de conventionele AG-AF101 reeks kan de AG-AF101A gebruikt worden met een aantal verschillende lenzen, waaronder Micro Four Thirds compatibele DSLR (Digital Single Lens Reflex)-lenzen en cinemalenzen met adapterring. AG-AF101A reeks bevat ook een poort voor 2-channel XLR audio input en verschillende functies die tegemoet komen aan de behoeften van professionals. Naast de professionele PH-modus (gemiddeld ongeveer 21Mbps, maximum 24Mbps) is de AG-AF101A reeks compatibel met de AVCHD ver. 2.0 (AVCHD Progressive) standaard in de nieuwe PS-modus (gemiddeld ongeveer 25Mbps, maximum 28Mbps) voor het opnemen, afspelen en versturen (enkel via HDMI) van Full-HD progressieve beelden (1080/59.94p, 1080/50p). De PS/PH-modi ondersteunen ook niet-gecomprimeerde 16 bit LPCM 2-channel audio-opnames. Een andere nieuwe functie van de AG-AF101A reeks is de output van HD-signalen in 10 bit 4:2:2 kwaliteit via de live output-functie van de camera en het opnemen op externe apparaten die compatibel zijn met 10 bit opnamekwaliteit via SDI, zoals een P2-Recorder. De P2-Recorder synchroniseert eveneens Rec Start/Stop met de cameratrigger van de AG-AF101A reeks. De AG-AF101A reeks is bovendien uitgerust met de 'Expand Focus'-assistentiefunctie, die het middelpunt van het beeld vergroot, en een marker die de veilige 2,39:1 (cinemascope) filmzone aanduidt. De AG-AF101A reeks is verkrijgbaar tegen een adviesprijs van €4.150 (excl. BTW).

Ferry van Beek All Music Publishing

COLUMN

Iemand nog 3,5 miljoen over?

Het schrijven van een column heeft zo z'n nadelen. Er zit namelijk best een flinke tijd tussen het moment waarop ik dit schrijf en de datum waarop het blad bij jou op de deurmat ploft. En dat is knap lastig als je wilt inspelen op de actualiteit. Want wat vandaag actueel is, kan morgen achterhaald zijn. En voor één keer hoop ik van ganser harte dat dit het geval is.

Onlangs werd bekend dat het kabinet geen extra geld uittrekt voor het in stand houden van Het Metropole Orkest. Het orkest had zelf al een nieuw businessplan geschreven waarbij de jaarlijkse subsidie zou halveren tot 3,5 miljoen euro. Staatssecretaris Sander Dekker vond dit bedrag kennelijk te hoog voor dit orkest. Even voor de duidelijkheid: Het Metropole Orkest is zo ongeveer het enige (sympfonische jazz) orkest ter wereld, dat haar hand niet omdraait voor pop, jazz, world music of big band. Het heeft onlangs twee Grammy nominaties aan de lijst kunnen toevoegen, waarmee het totaal op 14 (!) is gekomen. Het bestaat sinds 1945 en heeft gespeeld met Elvis Costello, Moke, Jonathan Jeremiah, Gino Vanelli, Tod Rundgren, Al Jarreau, George Duke, Chaka Khan en andere wereldsterren. Een instituut dus waar ik persoonlijk ook nog eens dierbare herinneringen aan heb. Als klein manneke zat ik op zaterdagavond in pyjama tussen m'n ouders de grote amusement-shows te kijken waarin het Metropole Orkest altijd een hoofdrol vervulde.

Op zich ben ik niet zo van de instituten. Heilige huisjes mogen wat mij betreft ook best sneuvelen. Maar sommige heilige huisjes, daar blijf je van af. En aan het rijtje kerk, moskee, tempel en synagoge mag wat mij betreft ook Het Metropole Orkest worden toegevoegd. Want wat gaan we een spijt krijgen als het orkest daadwerkelijk wordt opgeheven. Al die sterren komen namelijk niet voor niets naar Nederland. Ze weten dat ze hier kunnen spelen met een van de beste orkesten ter wereld. Zoals George Duke zei tijdens zijn concert met Het Metropole Orkest in de Rabozaal van de Melkweg enige jaren geleden: 'you guys have no idea how lucky you are to have an orchestra like this'.

Mijn hoop is dus gevestigd op personen of organisaties die bereid zijn om het extra geld op te hoesten. Van den Ende Foundation? Buma Cultuur? Rabobank? Voor zover ik weet zijn de leden van het orkest nooit betrapt op het gebruik van epo, dus een veilige keus voor de bank met ideeën. Ook ik ben bereid mijn steentje bij te dragen. Ik doe hierbij de belofte dat ik bij winst van de Oudejaarsloterij Het Metropole Orkest twee jaar financieel zal ondersteunen. Een kleine kans, maar het zal toch maar gebeuren.....

Ik hoop er echter op dat als je dit leest er al een oplossing is gevonden. Zodat het nadeel van het schrijven van deze column op Cruijffiaanse wijze een voordeel is geworden. ■

PHASE 1 STUDIOS

Studios en Facilites

Bolderweg 2 - 1332AT Almere
06-5201 7683 - 06-5434 2845

WWW.PHASE1STUDIOS.NL

GAX

STAGING

PODIUM

VERHUUR

EN ANDERE CONSTRUCTIES

WWW.GAXSTAGING.NL

0650264929
info@gaxstaging.nl

SMARTMETALS BLIJFT GROEIEN:

'UITBREIDING OP ALLE FRONTEN'

Wie bij het ontstaan van SmartMetals tegen directeur Vincent Rekveldt had gezegd dat zijn bedrijf binnen zeven jaar zou uitgroeien tot wat het nu is, had hij waarschijnlijk voor gek verklaard. De groei is gigantisch geweest en vindt nog steeds plaats. Er wordt uitgebreid in mensen en ruimte en onlangs was het bedrijf genomineerd voor een prestigieuze AV Award. Van crisis is bij SmartMetals geen sprake, zo blijkt in een gesprek met Rekveldt en export manager Rachel Ververda: "Crisis? Welke crisis?"

SmartMetals, gevestigd in Meerkerk, ontwikkelt en verkoopt allerhande professionele audiovisuele ophangsystemen in binnen- en buitenland. Vloer-, wand- en plafondbeugels voor flatscreens en projectoren bijvoorbeeld, maar ook behuizingen, totems en kiosken en allerlei op maat gemaakte specials. Allemaal in eigen huis ontwikkeld en in Nederland gefabriceerd. Dat

het bedrijf dat op een goede manier doet, blijkt wel uit het aantal opdrachten dat binnenkomt. "Eerlijk gezegd hebben we het gewoon stervensdruk", vertelt directeur Vincent Rekveldt desgevraagd. "Ik weet niet of de markt groter wordt of dat concurrenten steekjes laten vallen, maar feit is dat wij veel aanvragen en leveringen hebben op het moment."

INTERNATIONAAL

Het buitenland vormt inmiddels een groot deel van de markt voor SmartMetals. “Dat is al tussen de 30 en 40% van de totaalomzet”, vertelt export manager Rachel Ververda, die vier jaar geleden bij SmartMetals begonnen is om de internationale handel op te zetten. “Dat gaat dus inderdaad goed. Ik heb eerst onderzoek gedaan naar de andere landen en ben SmartMetals vervolgens gaan positioneren in landen als Duitsland, Engeland, Ierland en de Scandinavische landen. Langzamerhand zitten we nu ook al in landen als Spanje, Frankrijk en Griekenland. Langzaam maar zeker breidt het zich dus steeds verder uit, maar het is wel héél belangrijk om overall de juiste partners te zoeken. Daar gaat aardig wat tijd in zitten.”

TESTEN

De beste manier om (potentiële) klanten te overtuigen is volgens het tweetal door de producten simpelweg te laten zien, op beurzen bijvoorbeeld. Ververda: “Je moet het de mensen laten ervaren. Ze moeten zien dat het snel en eenvoudig werkt, maar dat het wel een degelijk en stabiel geheel is. Vaak vragen we de mensen dan ook om de producten eerst te testen, voor we überhaupt zelf binnen komen stappen. Het is voor ons belangrijk dat bijvoorbeeld de installateurs inzien dat het producten zijn die hun klanten installatietijd schelen, of dat het kwalitatief of prijstechnisch beter is dan de spullen die ze nu aanbieden.” Vincent Rekveldt vult aan: “Wat je feitelijk wil, is de installateurs een keer zo’n beugel laten installeren. Zij moeten vervolgens bij een inkoper aangeven dat het toch wel erg handig is en dat ze het moeten hebben. Het moet van onderuit getrokken worden, dat werkt veel beter dan wanneer je zelf aan de inkopers moet gaan trekken. Wij zijn zeker en arrogant genoeg om te zeggen dat gebruikers niet meer anders willen als ze het eenmaal geprobeerd hebben. Dat blijkt in de praktijk en is de beste reclame die je kunt hebben.”

SERVICE EN ADVIES

“Wat we proberen te voorkomen is om Ikea-bouwpakketjes te leveren”, vertelt Rachel Ververda. “We willen de producten voor 80 à 90% voorassembleren. Het enige wat de klant vervolgens nog moet doen, is bijvoorbeeld de armen eraan fixeren, of het scherm zelf aan het statief te hangen. Dat maakt de installatietijd heel kort en dat scheelt weer geld.” Andere belangrijke pijlers bij SmartMetals zijn service en advies. Rekveldt: “Het is niet zo dat we alleen de spullen leveren en de klanten er daarna veel succes mee wensen. We willen het samen met de klant doen en op die manier tot zo goed mogelijke oplossingen komen. Persoonlijke aandacht is heel belangrijk. Al aan de telefoon leven we ons in de klant in. We stellen vragen over de ruimte waar de oplossing moet komen. Dat kan wel eens nieuwsgierig overkomen, maar het is allemaal bedoeld om tot de beste oplossing te komen.”

GROEI

Een trend in de markt is de toename van flatscreens ten faveure van de projectoren. “Niet omdat de projectoren duurder worden of slechter verkrijgbaar zijn, maar puur omdat de flatscreens steeds goedkoper worden”, verduidelijkt Rekveldt. Ook bij SmartMetals zelf is door de (zeven) jaren heen overigens heel wat veranderd. Begonnen als eenmansbedrijfje, werken er op het moment van schrijven al twaalf mensen en staat per 1 januari uitbreiding met drie nieuwe krachten op de rol. Rekveldt: “Er komen onder andere twee verkopers in de buitendienst bij, allebei mensen uit de branche. Alfred

29 - 31 January 2013

Amsterdam RAI, NL

Conferences 28 January

Fresher. Bolder. Clearer.

Kom naar ISE 2013 en maak uw keuze uit tientallen congresen georganiseerd door CEDIS en InfoComm International, kies uit ons pre-show evenementen programma, of blijf bij met de laatste producent trainingen. Het business kit maakt van morgen's vraag: om een doortastend plan met een duidelijke focus naar de toekomst.

Voor meer informatie ga naar: www.ise-europe.org

Schouten komt van Audipack en Nick Pietza van Sahara Benelux, een goede klant van ons. Het zijn allebei mensen met veel ervaring en die dus weten waar ze het over hebben. Zelf kwam ik door de groei van het bedrijf gewoon niet meer aan de buitendienstwerkzaamheden toe. Met hen erbij moet dat weer helemaal goed gaan komen." Derde aanwinst is een technisch tekenaar, die voor extra ondersteuning gaat zorgen in de uitwerking van de specials. "Alle tekenaars zitten er eigenlijk voor het ontwerpen van standaard producten, maar wij onderscheiden ons juist van onze concurrenten door de specials die we kunnen maken. Als ze daar dan een tijdje mee bezig zijn, kunnen ze niet tegelijkertijd nieuwe standaard producten ontwikkelen. Die vicieuze cirkel gaan we nu doorbreken door te durven investeren in een extra tekenaar."

WEBSITE

Ook nieuw bij SmartMetals zijn de bijzonder uitgebreide website van het bedrijf (www.smartmetals.nl) en de nieuwe productfolder. Op de website zijn alle producten terug te vinden, compleet met instructies en specificaties. Bovendien is een online mobiele applicatie voor smartphone en tablet ontwikkeld, om ook een compacte website te kunnen bieden voor klanten die onderweg zijn, bij hun klanten op bezoek gaan en ze zo makkelijk kunnen informeren. Op de site is het heel makkelijk om snel het juiste product met de bijbehorende accessoires te vinden: via de SmartSelector op de homepage, de assortimentpagina per productgroep en op artikelnummer via de zoekmachine.

NOMINATIE AV AWARD

In oktober werden in Londen de AV Awards (een initiatief van het gerenommeerde Britse audiovisuele magazine 'AV') uitgereikt. De awards staan bekend als de meest prestigieuze prijzen in de AV-branche en SmartMetals was in de categorie 'AV accessoire van het jaar' genomineerd. Dat gebeurde met een statief op wielen met elektrische hoogteverstelling. De winst ging uiteindelijk naar een andere partij, maar de eer was er niet minder groot om. Rekveldt: "Het was mooi daar aanwezig te zijn en genoemd te worden. Het was ook een serieuze selectieprocedure, waarbij elke inzending door twintig mensen op zo'n vijftig relevante punten werd gecheckt. Toch een stukje erkenning voor je product natuurlijk."

DIGITAL SIGNAGE

"We hebben ook al twee jaar iemand die voor 100% op digital signage zit", vertelt Vincent Rekveldt. "Hij is van oorsprong interieurarchitect. Een creatief brein dus, die elke behoefte kan vertalen in een fraai ontwerp. Bij digital signage moet het er namelijk vooral ook mooi uitzien. Die aanvragen zijn altijd weer anders, daar is niks standaard aan." Rachel Ververda: "De klant kiest voor bepaalde content op zijn scherm, maar hij wil dat scherm ook volledig geïntegreerd hebben. Het komt op gekke plekken te hangen, er komt een logo op, de bedrijfskleuren moeten erin verwerkt, de randapparatuur moet in de behuizing worden opgenomen...er zijn altijd veel wensen en eisen die samenhangen met de locatie waar de oplossing moet komen." Volgens het tweetal zijn dergelijke maatwerk oplossingen feitelijk het leukste om te doen. Rekveldt: "Het is bovendien kenmerkend voor SmartMetals. Een aanvraag, een oplossing bedenken, een definitieve opdracht en dan knallen. Die rush is mooi, al helemaal als je aan het eind van de rit een tevreden klant hebt. Het is ook waarmee wij ons onderscheiden. We kunnen snel schakelen omdat we alles in de buurt laten maken. Dat moet ook wel, want de trajecten zijn steeds korter. Voordeel is ook dat we heel veel uit voorraad kunnen leveren. De hoeveelheid standaard spullen die we hier hebben liggen is bizar groot."

NIEUWBOUW

In de nabije toekomst wordt die hoeveelheid wellicht alleen nog maar groter, aangezien SmartMetals bezig is met een nieuwbouwproject, dat begin 2014 afgerond moet zijn. Rekveldt: "Dat wordt een pand met drie keer 250 vierkante meter kantooruimte, een grote showroom, twee vergaderzalen, een assembleruimte van 250 vierkante meter en in totaal een magazijnruimte van 1.750 vierkante meter. Dat had ik zeven jaar geleden inderdaad niet durven dromen. Hopelijk ben je dan voor de komende tien jaar klaar, al zou ik het natuurlijk ook niet erg vinden als het maar vijf jaar duurt voor we er weer uitgroeien!" ■

SmartMetals is ook te vinden op Integrated Systems Europe, op stand 9-F121. Aanmelden voor de beurs kan gratis via www.iseurope.org met de code: 703833.

PROFESSIONEEL ALTERNATIEF IN ALMERE:

PHASE 1 STUDIOS

Tussen John van der Star en Bob van Bree zijn nogal wat parallellen te trekken. Allebei hebben ze hun sporen al lang en breed verdiend in de AV & Entertainment-wereld en allebei houden ze er van om mooie dingen te maken én nieuwe dingen te doen. Het resultaat: de Phase 1 Studios in Almere, in één klap de grootste chroma key studio van Nederland. 📺 Teun van Thiel 🎬 Ludo de Rooij

Drie maanden lang verbouwden John van der Star en Bob van Bree zo'n beetje alles in het pand waarin nu hun Phase 1 Studios gevestigd is. Fraai gelegen op de Creative Campus in Almere en inmiddels van alle gemakken voorzien, zo blijkt tijdens een rondleiding. "Alles is nieuw", benadrukt Van der Star nog maar eens. "Alles verbouwd, geschilderd, licht erin, nieuwe vloeren...het is onherkenbaar. We hebben in dat traject ook een aantal regisseurs uit ons netwerk uitgenodigd om te komen kijken en ons te vertellen wat voor hen nou het beste werkt. Ze hebben ons tips gegeven en die hebben wij opgevolgd. Representativiteit is bijvoorbeeld heel belangrijk, maar ook goede kleedkamers, een mooie regieruimte en het creëren van een prettig en warm gevoel."

ALLES AANWEZIG

Alles wat je nodig hebt om bijvoorbeeld een televisieprogramma op te nemen, is aanwezig in de Phase 1 Studios. De regiekamer (waar ook een spreekcel te vinden is) biedt vanaf de eerste verdieping direct zicht op de vloer, in de studio hangt een groot grid in het plafond en de fraaie kleedkamer grenst - net als de twee loadingdocks - direct aan de studiovloer. Die studiovloer is overigens imposant: 23 x 14 meter en met een flinke groene wand, ook links en rechts. Ook de vloer is groen en kan dus gebruikt worden voor keying. "Die groene wand werkt perfect", legt Van der Star uit. "We hebben een Duits bedrijf over de vloer gehad dat tests heeft gedaan met een softwarepakket, dat was echt waanzinnig." Het grid boven de studiovloer kan naar wens worden

volgehangen met licht, wat Phase 1 ook in huis heeft. “En als er meer nodig is dan huren we het in bij onze relaties. Het licht wat we nu hebben komt van Chain, maar we zitten aan niemand vast. De klant mag het ook zelf doen als ze willen, wat dat betreft zijn we zeer flexibel.”

GROOTSTE

De studio is zoals gezegd groot, maar is voor andere doeleinden ook makkelijk op te splitsen. Voor een fotoshoot of presentatie bijvoorbeeld, waar Phase 1 Studios ook zeer geschikt voor is. “We trekken ‘m heel makkelijk dicht om er twee zaaltjes van te maken”, vertelt Bob van Bree. “Sowieso kunnen we er alle kanten mee op. Als ze de wand niet groen willen, maar wit, dan spuiten we ‘m gewoon over. Dan maken we ‘m daarna wel weer groen. We zijn er trouwens achtergekomen dat dit op key-gebied de grootste studio van Nederland is. Kijk, op iedere straathoek is bij wijze van spreken wel een studiootje te vinden met een groen doek waar je voor kunt gaan staan, maar niet op deze manier. Dit is 150 vierkante meter met aan drie zijden chromakey limbo, dat vind je gewoon niet zo snel.”

COMBINATIE

In het pand van Phase 1 Studios zijn inmiddels ook andere bedrijven gevestigd. Summit Media bijvoorbeeld, dat veel filmpjes schiet voor omroepen en tijdschriften, maar ook John de Bruijn sound

design en State of Style, dat zich bezighoudt met styling en deco, bijvoorbeeld voor festivals en corporate events. Van Bree: “Zij zorgen met ons voor een mooie combinatie van bedrijven die wel in dezelfde branche werkzaam zijn, maar die niet in elkaars vaarwater zitten. Zo heb je extra expertise in huis. Als bij ons vragen binnenkomen waar wij het antwoord niet direct op hebben, kunnen we bij hen aankloppen. Andersom werkt het net zo. Er is altijd wel iemand in het pand die het weet of kan helpen en daardoor kun je wat completer aanbieden. Als team sta je zo sterker dan wanneer je alleen in de markt moet opereren. Een aantal opdrachtgevers vindt het prettig dat je ‘in house’ alles kunt regelen en niet nog bij externe partijen aan hoeft te kloppen, al mag dat natuurlijk ook. Je kunt ook gewoon de kale studio huren en zelf je spullen regelen, maar wij kunnen dat ook voor je doen. Wil je er een decortje in? Dan zit hier iemand die dat kan maken. Wil je er een eigen muziekje onder? Kunnen we ook hier laten doen. Het is feitelijk een totaalpakket, waarbij opdrachtgevers zelf kunnen aanvinken wat ze wel of niet willen.”

CONCURREEREND

Niet geheel onbelangrijk is ook het feit dat de studio tegen concurrerende prijzen kan worden aangeboden. “Ik kan zelfs zeggen dat het zéér concurrerende prijzen zijn”, geeft Bob van Bree aan. Dat geldt overigens zelfs wanneer externe partijen moeten worden ingeschakeld, vult Van der Star aan: “We hebben door de jaren heen

een heel goed netwerk opgebouwd. Zeg maar wat je wilt hebben. Cameraregie? Regelen we! We hebben contacten genoeg en regelen het tegen marktconforme prijzen. Het is echt niet zo dat wij er nog eens 20% bovenop gooien. Gewoon normale prijzen en de klant kiest zelf wat 'ie wil. Wil hij zelf een auto neerzetten? Ook prima. Je kan je auto hier voor de deur kwijt, trek je kabels maar en klaar." Ook dat laatste – naast de gratis parkeerplaatsen voor de deur ook de goede bereikbaarheid en de rustige omgeving – blijkt voor veel partijen attractief te zijn. Van Bree: "De ontwikkelingen in Den Haag, van waaruit flink gekort wordt bij de omroepen, zijn van de ene kant natuurlijk niet gunstig. Van de andere kant is het juist ook interessant, omdat producenten gaan rondkijken of dingen ergens anders goedkoper gemaakt kunnen worden. Je merkt nu al dat er productieteams zijn die het prettig vinden om eens uit dat Hilversumse circuitje te stappen waar iedereen over de vloer komt en gewoon hier in alle rust het werk te doen."

B2B

Van der Star en Van Bree noemen de opening van de Phase 1 Studios een spannende stap. Van der Star: "Zonder onze uitgebreide netwerken hadden we het ook echt niet gedaan. Bob komt eigenlijk uit de televisiewereld en ik heb in dat wereldje ook genoeg gedaan en heb al een studio in Hilversum gehad. Het netwerk is er dus, maar het is wel een moeilijke tijd omdat de economie op zijn gat ligt en de omroepen zoals gezegd flink gekort worden. En eerlijk is eerlijk: die hadden we even niet aan zien komen." "Ook daarom gaan we er iemand bij halen die zich op de B2B-markt gaat storten", vult Van Bree aan. "Hierachter hebben we een grote hal tot onze beschikking, die bijvoorbeeld perfect voor bedrijfs evenementen gebruikt kan worden. Laatst hebben we daar in opdracht van vergaderlocatie deVLOER, dat bij ons kantoor houdt, voor de Nederlandse Apple iCenters een grote bijeenkomst verzorgd. Compleet met een grote indoor racebaan voor radiografisch bestuurbare auto's, een DJ en catering. De industriële uitstraling van die hal leent zich daar perfect voor."

PASSIE

Wie praat met Van Bree en Van der Star merkt aan alles dat de twee houden van het werk dat ze doen. "Je drijfveer moet in deze business ook echt niet zijn dat je er snel rijk van wilt worden", benadrukt Van Bree. "Het klinkt misschien idealistisch, maar uiteindelijk komt het in dit vak aan op de liefde voor het maken van mooie dingen. Natuurlijk willen wij thuis ook een boterham kunnen smeren, maar de eerste insteek moet niet de rekenmachine zijn. Als dat wel zo is, dan houd je het ook niet vol in deze branche. Er zijn wel mensen die zo te werk gaan, maar dat zijn niet de partijen waar wij ons aan linken. Er moet eerst vanuit je passie een bepaalde overtuiging geboren worden....daarna gaan we wel een keer een berekening maken." Van der Star sluit zich er volledig bij aan: "Het wereldje waarin wij ons begeven, dat is echt een leven.... een verslaving. Ik kan echt niet zonder en zou niet weten wat ik me moet voorstellen bij een baan van negen tot vijf. Ik moet er ook niet aan denken. Het blijft een drive om steeds weer nieuwe dingen te zoeken en iedere keer weer andere dingen te doen. Dat houdt het leuk en daar is deze studio het nieuwste voorbeeld van." ■

ISE 2013

GROTER DAN OOI

Van een tradeshow in Genève (2004) is Integrated Systems Europe (ISE) door de jaren heen uitgegroeid tot een beurs van formaat. Vorig jaar deden al 825 exposanten en 40.000 bezoekers de beursvloer aan. De komende editie (29-31 januari) wordt alleen nog maar groter...

ISE 2013 wordt de grootste ISE ooit, zo verkondigt de organisatie van de beurs al ruim tevoren. Alle twaalf hallen van de Amsterdamse RAI zullen drie dagen uitpuilen met het nieuwste van het nieuwste op het gebied van professionele AV- en multimedia-oplossingen. Dat maakt dat de beursvloer in totaal ruim 32.000 vierkante meter zal omvatten – een record voor de ISE. “Maar gezien de overweldigende hoeveelheid aan positieve reacties van de deelnemers, kunnen we niet anders dan de beurs nog een stukje groter laten groeien”, vertelde Mike Blackman, managing director Integrated System Events, eerder dit jaar al. “In de extra ruimte gaan we die exposanten accommoderen die nog niet direct voor 2013 weer hadden ingetekend, alsmede exposanten die voor het eerst aan de beurs gaan deelnemen.”

Op de beurs maken bezoekers kennis met de nieuwste ontwikkelingen op hard- en software gebied van public screens, dynamic displays, touchscreen applicaties tot videoconference en narrowcasting toepassingen, maar ook indoor en outdoor LED-schermen en videowalls. En ja, dan kom je nogal wat consumentenspul tegen, maar ook voor de professional is er voldoende stof tot nadenken. We zetten hier alvast de nodige exposanten en hun spullen op een rijtje.

BMB ELECTRONICS

Dit jaar introduceert BMB Electronics 3 nieuwe merken: HAI, Insteon en Niveo. Daarnaast laten ze ook de Thin Speaker van TruAudio zien met een inbouwdiepte van slechts 60mm. Ook hebben we een spectaculaire live demonstratie van URC. Bezoekers aan stand 1P35 wacht namelijk een interactieve demonstratie van Total Control. In de speciale demoruimte laat BMB de ongekend goede synergie zien tussen de verschillende zones van het multi-room audio systeem wat een verbazingwekkende muzikale verrassing oplevert. Uiteraard worden ook de controle mogelijkheden via afstandsbedieningen, keypads en iPod en iPads gedemonstreerd. De BMB stands zijn te vinden in Hal 1, stands 1P22, 1Q20 en 1P35.

YAMAHA COMMERCIAL AUDIO

Op stand 7-M176 zal Yamaha de nieuwste installatieproducten laten zien: de nieuwe CIS-serie (Commercial Installation Solutions). Deze nieuwe serie is specifiek ontworpen als complete systeemoplossing en is makkelijk te implementeren. Het is met name bedoeld voor situaties waar geen ervaren geluidstechnici aanwezig zijn om de audio installatie te beheren, zoals in restaurants, winkels, bedrijven, openbare gebouwen, congrescentra en zalen. De nieuwe CIS-producten zijn: MTX matrix processors, XMV multi-channel versterkers, VXC plafond luidsprekers en VXS montage speakers. Met behulp van programmeerbare applicaties op maat en Dante netwerktechnologie kunnen de Yamaha CIS-producten met eventuele andere audioproducten via een netwerk worden verbonden. De gerenommeerde digitale Yamaha-technologie is geschikt voor elk soort installatie, van klein tot groot. Kwaliteit en betrouwbaarheid tegen een concurrerende prijs. Verder toont Yamaha de DSR, DXR en DXS-series, betaalbare actieve luidsprekers van een uitzonderlijke audio kwaliteit. De mixers die te zien zullen zijn, variëren van de 2U rackmount IMX644, het compacte MGP assortiment, tot de digitale OIV96i met multitrack opname/weergave faciliteiten. Het uitgebreide

assortiment Yamaha eindversterkers zal volledig worden getoond. Daarnaast zullen medewerkers beschikbaar zijn om het nieuwe Active Field Control-systeem, AFC3, te bespreken met consultants en locatie eigenaars. AFC3 is de derde generatie van Yamaha's Active Field Control systeem. AFC3 maakt het mogelijk om de akoestiek van 'droge' ruimtes te verbeteren, maar vooral om ze variabel te maken zodat zalen gebruikt kunnen worden voor meerdere types muziekuitvoeringen. De zaal kan dan kostenefficiënter worden geëxploiteerd, niet onbelangrijk in deze moeilijke tijden. AFC3 maakt gebruik van een 'hybride regeneratief' modulair concept waarmee een zeer natuurlijke respons kan worden toegevoegd aan de bestaande akoestiek.

SKB EUROPE

Tijdens ISE presenteert SKB Europe een aantal nieuwe kunststof koffers en racks voor de AV & entertainment branche. Audio system cases, DJ cases en shock racks bijvoorbeeld, waarmee kostbare apparatuur veilig getransporteerd kan worden. Daarnaast kunnen de robuuste 3i koffers getest worden. Deze koffers zijn water- en luchtdicht en zijn geschikt voor de meest extreme toepassingen. SKB koffers garanderen maximale bescherming van uw producten. SBK Europe laat haar producten zien en nodigt een ieder dan ook uit om de stand te bezoeken (Stand 7-E210).

VANTAGE DOMOTICA

Vantage is al 25 jaar een pionier met zijn intelligente besturings-systemen voor de residentiële/commerciële markt. Vantage is een vaste waarde als standhouder op ISE Amsterdam, waarbij het telkens de recentste innovaties binnen home automation naar het publiek toe demonstreert. Voorbeeld daarvan is Equinox 4, een revolutionair nieuw bedieningsconcept. Equinox 4 LCD Keypad is de eenvoudigste en meest directe weg naar een efficiënte bediening van verlichting, klimaatregeling én audiodistributie. Het biedt een elegante minimalistische look en overtuigt doordat het een snelle en intuïtieve aansturing mogelijk maakt zoals geen enkel ander product hiervoor deed.

SHOWLED + SHOWTEX

ShowLED creative LED solutions en diens distributeur ShowTex slaan de handen ineen tijdens ISE 2013. ShowLED is gespecialiseerd in creatieve en op maat gemaakte LED-applicaties en geavanceerde sterrendoeken voor zowel binnen- als buitengebruik. Van een klassieke sterrenhemel tot geanimeerde videodoeken, de systemen van ShowLED zijn eenvoudig te bedienen via DMX en compatibel met alle mediaservers via de gekende V-Box interface. ShowTex is op zijn beurt wereldleider in het bedenken, produceren en installeren van de meest innovatieve vlamwerende podiumdoeken en ophangsystemen voor event- en entertainment professionals. Tijdens de tiende editie van ISE stellen ShowTex en ShowLED samen de nieuwste ontwikkelingen voor op het gebied van front- en retroprojectieschermen, in combinatie met de meest recente LED-innovaties, extra grote digitale prints en textielpatronen, nauwkeurig uitgesneden dankzij unieke lasertechnieken. ShowTex biedt een uitgebreide selectie vlamwerende projectiestoffen aan en last de grootste projectieschermen ter wereld op maat en met nagenoeg onzichtbare lasnaden. Bezoekers

STAGE FREAKS.NL
YOUR PROFESSIONAL STAGE EQUIPMENT.....AND MORE!

EUROGRIP
YOUR EYE FOR MOVEMENT

Techno 50 kraan @ The Voice of Holland

Vestiging Nederland te Nederhorst den Berg
eurogrip@eurogrip.com
0032 (0)15-216 751

EUROGRIP
YOUR PARTNER IN JOBS

Media Profession mp
bemiddeling mediapersoneel

Media Profession is een bemiddelings- en payrollbureau voor mediapersoneel.

- Media Payroll
- Intermediair
- Stages in de media

Onze kracht ligt in het samenwerken!
Uw aanvraag kan per telefoon of e-mail geregeld worden.

Media Park - Gateway A - 1e verdieping • Burnstrotsaan 45 • 1217 GP Hilversum
T: +31 (0)35-640 00 65 • F: +31 (0)35-640 07 75 • E: info@mediaprofession.nl

www.mediaprofession.nl

Verhuur van:
Satelliet uplink

Media uplinken • Satellietcamera's • Video's op locatie • Interactieve video's

Draadloze camera systemen & Point to Point verbindingen

VIDEOLINK
Holland

www.videolink.nl

Voor actuele prijzen kijk op de site of bel:
Tel: 0345 510774

zullen tijdens de ISE beursdagen tevens kennis kunnen maken met de unieke kwaliteiten van het ShowLED Animation sterrendoekstelsel. Dit lage resolutie videodoek is eenvoudig in gebruik, gemakkelijk te configureren en uiterst geschikt om te touren. Combineer ShowLED Animation sterrendoeken met andere stoffen van ShowTex en creëer verbluffende special effects. De mogelijkheden zijn eindeloos!

STREAMIT

Streamit toont tijdens ISE haar nieuwe generatie in-store audio muziek spelers. Na de zeer succesvolle SIR serie is de volgende generatie in-store audio ontvangers eindelijk verkrijgbaar. De Lisa en Lisa LCD zijn krachtiger en gunstig geprijsd. De Lisa is tevens een stuk kleiner. De Lisa serie behelst professionele internet radio-ontvangers met streaming en Store and Forward. Ze zijn specifiek ontworpen voor in-store muziek met betrouwbaarheid, flexibiliteit en eenvoudig beheer op afstand als belangrijkste kenmerken. Het nieuwe productontwerp voor de Lisa maakte het mogelijk om de productiekosten laag te houden wat resulteerde in een aanzienlijk verbeterde prijs/prestatie verhouding voor de in-store audio apparaten.

APEX

Apex is dit jaar uitgebreid aanwezig op ISE, samen met Coda en Direct out. Apex stelt de nieuwe Hera class 2 geluidsmeter en logger voor, die voldoet aan de klasse 2 normering. De Intelli X 48 / 26 system management en het hele Apex gamma zal present zijn op ISE.

Coda komt de nieuwe ViRay compact 3-weg line array voorstellen. De ViRay beschikt over de nieuwe DDP Dual Diaphragm Planar-wave-driver Technology, wat resulteert in een dramatisch verbeterd dynamisch bereik, helderheid en transparantie. Ook het gamma installatie speakers wordt voorgesteld. Direct Out stelt hun M.1K2 routing matrix voor, samen met hun volledige producten reeks.

FISHEYE

Ook het Belgische bedrijf Fisheye is aanwezig op ISE. Fisheye fungeert als een nest waarin mensen van divers pluimage hun ei kunnen leggen. De creatieve krachten van camera- en lichtmannen, regisseurs, ontwerpers, 3D-beeldenbouwers, computer wizards, technici en mechanici brengen een multimediaal amalgaam tot stand waaruit concepten en ideeën resulteren voor evenementen, concerten, tentoonstellingen en beursstands. Die concepten en ideeën kunnen worden gerealiseerd in het eigen laboratorium met montagecellen en opnameruimte, studio en atelier met machinepark, waar creativiteit en techniek elkaar kruisbestuiven. Uit deze kruisbestuiving zijn drie bedrijven ontstaan met hun eigen focus: Fisheye realiseert maatwerk Media related design. Op de stand staat een bewegende scherminstallatie waarbij beweging en content gesynchroniseerd worden en een uitvergroet interactief fotoboek met videomapping. Blinkblink is exclusieve importeur van een aantal gespecialiseerde media tools: Picturall multiscreen server, Sedna Presenter: Digital signage en multitouch software voor de Mac en Datapath Video Capture Cards, Graphics Cards en Multi Screen

2013

**AGP Rent verhuursoftware
wens u een prettige kerst
en een succesvol 2013!**

**Freelancers
en zzp'ers
die kiezen voor
vrijheid,**

**ondernemen
met Tentoo.**

TENTOO Payroll Professionals

Profiteer als zzp'er van de fullservice dienstverlening van Tentoo Support.

Tentoo Support neemt u het administratieve proces uit handen. U blijft geheel zelfstandig, terwijl Tentoo Support uw administratie verzorgt en garandeert de facturatieverstuuring. U ontvangt uw geld binnen 7 dagen*, zonder dat u daar verder omrijten voor hebt.

Van rekenen

- Uw administratie, facturatie en betalingsovername perfect geregeld
- Uw factuur binnen 7 dagen betaald
- Optimale vrijheid en tijd voor uw opdrachten

Directe contact:

Word u klant van Tentoo Support en neem gratis deel aan de cursus Omzetgroei strategie fact. € 950,-

Kijk voor de voorwaarden op tentoo.nl/zzp-actie

tentoo.nl

* afhankelijk van de bank en de verzendwijze

oplossingen. Deze producten en een spectaculaire 8K multiscreen zullen getoond worden. Copteremotion is een spin-off die drones (of multi rotor helikopters) bouwt en de toestellen inzet voor diverse applicaties: filmopnames, oppervlaktemetingen en inspecties bijvoorbeeld.

OMNIVISION

Naast dat Omnivision zelf een stand heeft op de ISE2013 is het bedrijf ook volop aanwezig bij de medestandhouders die touchscreens -tafels of -kiosken hebben staan. Hierop draait de Multi-touch suite Omnitapps (ontwikkeld door Omnivision) die internationaal veel wordt gebruikt. Verder is Omnivision ook trots om aan te kondigen dat het dit jaar de digitale route informatie ontwikkelt voor de ISE organisatie. Op de plattegrond kan gezocht worden op bedrijven, categorieën of de ISE faciliteiten. De touchscreens zullen bij elke hal ingang staan en in de hoofdingang is het te zien op een 96" groot multi-touch vidiwall.

PRESTOP

PresTop levert dit jaar aan de ISE organisatie een multi-touch vidiwall van 96" en twee 55" Giant tablets, echte eyecatchers voor iedere beurs. De 18 stuks Interactive touch kiosken 46" (geleverd door Philips) zijn geproduceerd door PresTop. Uiteraard heeft PresTop een eigen stand waarop het bedrijf een aantal vernieuwende Interactieve producten toont. Ook zal dochteronderneming PresTop Rental op de ISE weer verschillende producten in de verhuur hebben. Dit jaar kun je dus echt niet om PresTop heen!

AV STUMPF

Tijdens een zeven dagen durende roadshow heeft AV Stumpf in samenwerking met haar distributeurs in Duitsland, Nederland, Oostenrijk en Zwitserland al haar nieuwe soft- en hardware aan de professionele markt voorgesteld. Na een jarenlang traject van research en development, waarbij goed geluisterd is naar de wensen van de gebruikers, heeft AV Stumpf haar

presentatiesoftware totaal vernieuwd en aan de eisen van de huidige tijd en de veeleisende professional aangepast. Door vergaande integratie zijn de diverse softwarepakketten ondergebracht in de geheel vernieuwde "Wings AV Suite" die bestaat uit de componenten Wings Avio, Wings IObox, Wings Vioso, Wings Touch en Wings Engine. De Wings AV Suite is voorgedragen als één van de finalisten voor de InAVation Awards in de categorie „Most InAVative Commercial Control solution" waarvan de uitslag tijdens ISE 2013 in Amsterdam bekend zal worden gemaakt. Uiteraard neemt AV Stumpf ook haar bekende robuuste en fraai afgewerkte 'fastfold' projectieschermen mee, alsook de randloze Fullwhite en de inbouwbare Inline en Magnum wand/plafondschermen.

VOGEL'S PROFESSIONAL

Vogel's, Europees marktleider in wandsteunen en bevestigingssystemen voor audio- en videoapparatuur, is ook van de partij op de ISE 2013. Op de beurs wordt een groot aantal nieuwe en innovatieve producten getoond. De modulaire Connect-it serie wordt uitgebreid met een reeks vloerstandaards en trolleys voor kleine tot XL displays. Displays kunnen in portrait of landscape positie geplaatst worden, naast elkaar, boven elkaar of back-to-back. In combinatie met diverse accessoires kan zelfs een complete videoconference-oplossing worden samengesteld. Er zijn grote wielen verkrijgbaar voor de trolleys zodat deze nog makkelijker verrijdbaar zijn. Voor XL en XXL displays brengt Vogel's diverse nieuwe oplossingen op de markt, zoals (elektrische) wandsteunen en trolleys. Daarnaast introduceert het Eindhovense bedrijf een geheel nieuwe serie videowall-vloeroplossingen en een pop-out videowall systeem. Laat je inspireren door de bevestigingsoplossingen van Vogel' en bezoek de Vogel's Professional stand. ■

Alle informatie over ISE is te vinden op www.iseurope.org

OPLOSSINGEN VOOR DE ZWAKKE WAND

063.0800 Wand-vloer pilaar & 052.7100 Wandlift

Als de wand te zwak is om het scherm te monteren wordt het scherm vastzet op een staaf geplaatst. Scherme kan dan de vloerplaat in de weg staan. De wand-vloer pilaar is in dit geval een geschikte oplossing. Dit product zorgt ervoor dat een groot gedeelte van het schermgewicht op de vloer wordt betaald. Een voorbeeld aan de binnenzijde waar de wand voorkomt het voorover kantelen.

De wandlift is geschikt voor het monteren van zware Touch screens aan de wand en deze afklappen in hoogte te verstellen. Speciaal voor de zwakke wand hebben we een modelle ontworpen die optimaal voor een ondersteuning toegevoegd kan worden. Met de sluismaat wordt een gedeelte van het gewicht van het scherm betaald op de vloer, wat het toegankelijk maakt voor zwakke wanden.

www.SmartMetals.nl

Registreer nu gratis op www.intereurope.org en betaald. Creëer stand - Infoline code: 708888 - Stand no: P-PL11

AV&Entertainment[®] MAGAZINE

Check de AV-Entertainment
E-Paper app voor je tablet en
smartphone op:

www.av-entertainment.nl

MyRadio en 2 Meter Sessies lanceren radiostation

My Radio en 2 Meter Sessies hebben de handen ineengeslagen en een radiostation gelanceerd waar aan liefhebbers van goede popmuziek hun hart op kunnen halen. Jan Douwe Kroeske heeft zijn archief vol unplugged opnamen uit het legendarische radio- en tv-programma 2 Meter Sessies opengesteld voor MyRadio en zijn redactie voegt hier iedere week een selectie nieuwe muziek uit de 2 Meter Tiplijst aan toe. Natuurlijk is Kroeske zelf ook te horen op de zender. Het resultaat: De schoonheid van liedjes in het klein in combinatie met de digitale radiorevolutie van MyRadio. MyRadio 2 Meter Sessies is inmiddels te beluisteren via MyRadio.nl, 2metersessies.nl (aan de rechterkant), smartphone en tablet. Jan Douwe Kroeske: "Goed om bij een mooie ontwikkeling als MyRadio betrokken te zijn, de jongste in radioland. Ik ben erg trots op de samenwerking." MyRadio manager Niels Hoogland: "MyRadio is radio die naar jou luistert en sinds de start vroegen veel luisteraars om unplugged muziek. De 2 Meter Sessies van Jan Douwe Kroeske staan in dit muzieksegment op eenzame hoogte. Ik ben dan ook heel trots dat we de luisteraars van MyRadio vanaf vandaag toegang geven tot het rijke 2 Meter Sessies Archief. Gecombineerd met de nieuwe kwaliteitsmuziek die Jan Douwe en zijn team wekelijks aan de sessies toevoegen ontstaat met 2 Meter Radio een uniek station met kwaliteitsmuziek dat elke MyRadio luisteraar aan zijn persoonlijke smaak kan aanpassen."

Van der Pol commercieel directeur bij 538Groep

Joris van der Pol (33) is per 1 februari 2013 de nieuwe commercieel directeur bij de 538Groep. In deze functie neemt Van der Pol de taken en verantwoordelijkheden over van Peter Mulder, die vanaf dan als chief commercial officer (CCO) bij SBS Broadcasting aan de slag gaat. Van der Pol werkt sinds 2001 bij de 538Groep, waar hij in groeiende lijn de functies accountmanager, business development manager, sales manager en sales director heeft bekleed. Jan-Willem Brüggewirth, algemeen directeur: "Joris is een commerciële tijger en een echte radioman. Twee eigenschappen die perfect passen in het profiel!" Ook Joris van der Pol zelf is uiteraard verheugd: "In een nieuwe rol deel uit blijven maken van het mooiste mediabedrijf en het beste commerciële team. Dat klinkt natuurlijk als muziek in de oren. I'm in!"

Radioreclamebestedingen derde kwartaal 42 miljoen

De netto radioreclamebestedingen in het derde kwartaal van 2012 bedragen 42 miljoen euro, dit is een daling van bijna 5 miljoen ten opzichte van vorig jaar (-10,9%). Dit blijkt uit cijfers van het Radio Advies Bureau (RAB). De grootste branche op radio in het derde kwartaal van 2012 is de financiële dienstverlening met een bestedingsaandeel van 25,1%. Jaarlijks heeft deze branche een stijging laten zien van 17,8% in 2009 naar 20,9% in 2010 en 23,3% in 2011. Tweede branche is de zakelijke dienstverlening met een bestedingsaandeel van 23,8%. Nieuw in de top 3 is de branche Brandstof, Energie, (Petro)Chemie met een bestedingsaandeel van 23%, een stijging van ruim 7 procentpunt ten opzichte van het derde kwartaal vorig jaar (16,8%). RAB voorzitter Arian Buurman: "De hele mediemarkt heeft last van de gevolgen van de economische crisis en de radiomarkt ontkomt daar dus ook niet aan. Ondanks de crisis staat de effectiviteit van het medium radio als een paal boven water. Radioreclame biedt juist in deze tijd de kans om kostenefficiënt veel effect te sorteren."

Het RAB (Radio Advies Bureau) is hét kenniscentrum voor iedereen die zich beroepsmatig bezighoudt met radio als reclamemedium. RAB treedt op als vertegenwoordiger van de landelijke en regionale publieke en commerciële radiostations en stimuleert met deze bundeling van krachten de ontwikkeling van het vakgebied radio. RAB is één van de opdrachtgevers van het Nationaal Luister Onderzoek (NLO) en biedt ondersteuning aan adverteerders, reclame- en mediabureaus om effectieve en creatieve radioreclame te maken.

CAPITOL

AEQ CAPITOL

DIGITAL FOR EVERYONE

ULTRA-COMPACT DIGITAL AUDIO CONSOLE FOR
RADIO AND TELEVISION

Beta Audio Services bv. - Televisieweg 105 - 1322 BD Almere-Stad
The Netherlands - +31 (0)36-535 00 47 - E-Mail info@betasaudio.nl

tip!

Maak in 3 stappen jouw gratis mobiele programmaboekje!

1 2 3

Meld je event aan
op twoppy.com

Creëer je twoppy account
en krijg direct toegang tot
het beheersysteem. Kies
een unieke naam voor het
event en ga verder met
step twee.

Voer de informatie
in van het event

Voer simpel o.v. sessies,
performers en algemene
info over het evenement
in en maak het indien
gewenst interactief met
een plattegrond.

Publiceer je guide
en klaar ben je!

Kies zelf de naam van je
twoppy evenement en je
programmaboekje is klaar
voor gebruik. Zo hebben
bezoekers altijd alle juiste
info in hun broekzak.

www.twoppy.com

Social Event Experience

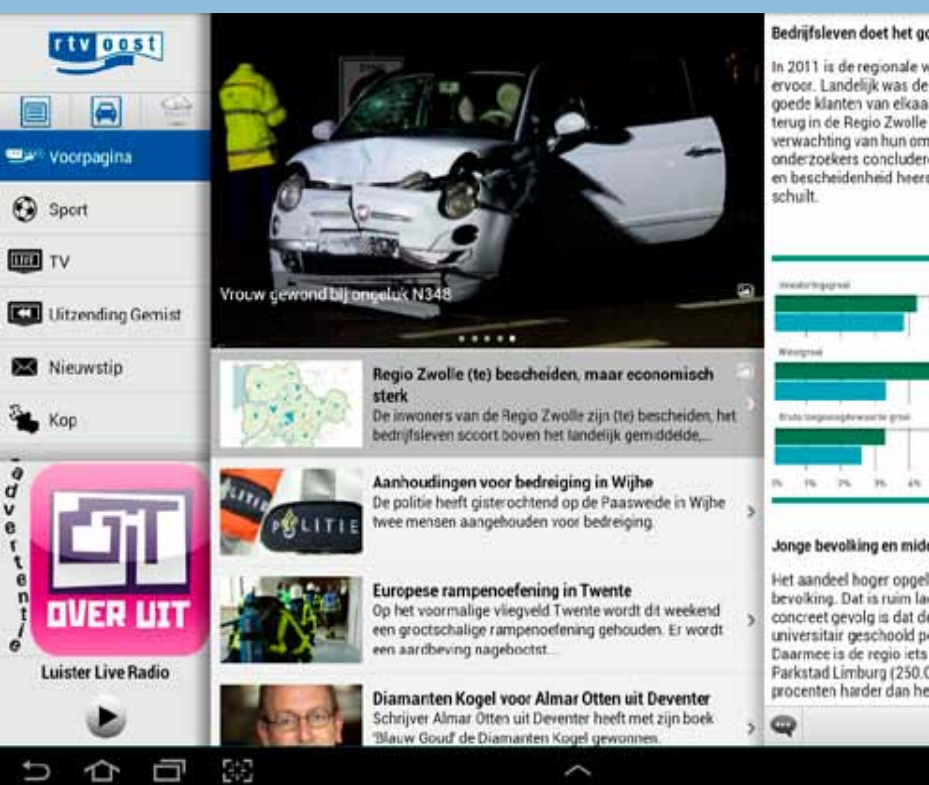
MediaAssist

*Everything you always wanted to know
about Avid
but were afraid to ask.*

advies, training en support media systemen
info@mediaassist.nl www.mediaassist.nl 035 6239297

RTV Oost lanceert app voor Android-tablets

De regionale omroep RTV Oost heeft een applicatie uitgebracht voor Android-tablets. De applicatie is gratis te downloaden in de Google Play Store. Na de applicaties voor iPhone-toestellen, Android-smartphones en de iPad is het de vierde applicatie die RTV Oost uitbrengt. Het aandeel Android-tablets in Nederland stijgt snel. Apple is nog marktleider met de iPad, maar het verschil wordt steeds kleiner. Het is voor RTV Oost reden om ook voor de tablets met het besturingssysteem Android een applicatie te maken. Het ontwerp van de nieuwe applicatie is gebaseerd op het ontwerp van de iPad-applicatie die er sinds maart is. Die applicatie is enthousiast ontvangen en inmiddels zo'n 30.000 keer gedownload. In totaal zijn de apps van RTV Oost meer dan 250.000 keer gedownload en zijn er ruim 75.000 actieve gebruikers. De apps zijn in totaal bijna 30.000.000 keer gebruikt. Ook in de Android-tablet app is al het nieuws van RTV Oost te vinden, met beeld en geluid. Verder is er een uitgebreide uitzending gemist, kan er gereageerd worden op nieuwsberichten en kan de gebruiker een melding krijgen bij belangrijk nieuws. Natuurlijk is TV Oost live te kijken en Radio Oost live te horen. Meer informatie is te vinden op rtvoost.nl/mobiel. De app is gemaakt door het bedrijf Peperzaken en is er gekomen dankzij een samenwerkingsverband van regionale omroepen. Door gezamenlijk op te trekken blijven de investeringen per omroep beperkt. Bij alle omroepen zijn de apps een groot succes en is het online bezoek fors toegenomen. Bij RTV Oost is het bezoek zelfs verdriedubbeld dankzij de applicaties. 70 procent van het online bezoek aan RTV Oost is tegenwoordig mobiel. De nieuwe app is beschikbaar op tablets die draaien op Android 3 en hoger en is ontwikkeld voor 7 en 10 inch tablets. Het testen is uitvoerig gedaan op de meest voorkomende tablets. Omdat het onmogelijk is te testen op alle verschillende Android-tablets is er in de app een mogelijkheid gebouwd voor de gebruiker om problemen te melden. De Android-tablet app is te downloaden via Google Play.

Meer zenders Stichting verenigde-Online Radiostations

De online radiostations DeepFM, Talenradio.nl en Werken.fm hebben zich de afgelopen week aangesloten bij de Stichting verenigde-Online Radiostations (v-OR). De stichting werd dit voorjaar opgericht door Traffic Radio en Pinguinradio, met als doel de internetradio-markt verder te professionaliseren. v-OR-voorzitter Lars Schotanus: "De uitbreiding bevestigt de behoefte die er is aan onze stichting. De afgelopen tijd hebben we vanuit het bestuur van de v-OR ook met verschillende marktpartijen oriënterende gesprekken gevoerd. Uit alle gesprekken kwamen twee belangrijke conclusies naar voren; internetradio heeft de toekomst en er is op dit gebied eigenlijk nog niets geregeld. Een schone taak voor onze stichting dus." De v-OR wil met deze bundeling van krachten de ontwikkeling en professionalisering van de online radiomarkt in Nederland stimuleren. Ieder online radiostation dat uitsluitend via internet te beluisteren, en niet in het bezit is van een AM- of FM-frequentie, kan zich aansluiten bij de v-OR. Bron: Adformatie

Nieuwe directeur Radio Advies Bureau

Het Radio Advies Bureau heeft in de persoon van Liedewij Hentenaar een nieuwe directeur aangesteld. Hentenaar heeft een grote staat van dienst, met name opgedaan bij diverse mediabureaus en Platform Media Adviesbureaus. Het bestuur van RAB heeft Hentenaar benoemd vanwege haar grote mediakennis en ervaring en haar energieke instelling. Van 2010 tot 2012 is Liedewij Hentenaar verbonden geweest aan Mindshare in de functie van Client Leader Director. Daarvoor bekleedde zij andere directiefuncties bij Isobar en Vizeum t.b.v. Aegis Media. Ze is ruim vijf jaar bestuurlid geweest van het Platform Media Adviesbureaus en was als bestuurslid vanuit het PMA betrokken bij de oprichting van JIC STIR. Hentenaar: "Ik heb er enorm veel zin in om de kracht van het prachtige medium radio verder uit te dragen. Na de oprichting van JIC NLO en de vele verbeteringen in het luisteronderzoek is het nu de beurt aan de radioreclamemarkt om de kracht van radio te benutten. Ik zie nog veel kansen. In deze tijd zijn adverteerders op zoek naar direct effect en efficiency, de rol van radio hierin is evident." RAB voorzitter Arian Buurman: "Het RAB bestuur is zeer content met het aantreden van Liedewij Hentenaar. Haar belangrijkste opdracht is van zich te laten horen en radioreclame het podium te geven dat het verdient. Met de energie die ze meebrengt, hebben wij daar alle vertrouwen in." Meer informatie over het Radio Advies Bureau vind je op www.rab.fm.

BROADCASTBOUWERS

INTEGRATIE GROOTSTE

Fotografie: Johan Boom, www.360p.nl

ALS TREND

De radiostudio van nu lijkt niet meer op die van een decennium geleden. De ontwikkelingen gaan snel, interactie met de luisteraar is van het grootste belang en gebeurt al lang niet meer enkel per telefoon en briefkaart. Social media brengen de luisteraar dichterbij dan ooit bij DJ en studio. Maar hoezeer is met deze ontwikkelingen ook het werk van de studiobouwers veranderd? We vroegen het zeven experts, die behoorlijk op één lijn blijken te zitten.

JOS VAN DEN BERG, ERICSSON
 Ericsson is eigenlijk altijd betrokken bij de bouw van radiostudio's voor de publieke zenders Radio 1 t/m 6. "Dat deden we vroeger al toen we nog NOS en NOB waren en dat doen we nog steeds", vertelt Jos van den Berg. "Soms bouwen we zelf, soms doen we het samen met een system integrator als D&MS en soms besteden we het uit en begeleiden we het proces. Elk traject is weer anders, maar altijd even uitdagend. Zo hebben we onlangs 1 van onze reportagewagens (OBV-1 bedoeld voor muziekproductie) omgebouwd naar een compleet digitale omgeving van podium tot regeltafel." Momenteel werkt Ericsson aan de nieuwe Centrale Playout Radio (CPR) voor NPO en een aantal projecten voor Radio 2 en Radio 5. "Hoogtepunt vorig jaar was de nieuwe studio van 3FM, die we samen met aantal partijen hebben gebouwd", aldus Van den Berg. Ericsson heeft ontzettend veel kennis in huis en dat is niet alleen vanwege de jarenlange ervaring. Van den Berg: "Het komt vooral ook omdat we zelf de operationele bediening en het technische support doen, waardoor we precies weten wat de gebruiker nodig heeft en hoe deze wil en het beste kan werken. Omdat we in het geval van de NPO ook de uitzendstraat beheren kunnen we relatief eenvoudig de workflows efficiënter inrichten." Natuurlijk hebben ze ook bij Ericsson de studio's door de jaren heen zien veranderen: "We zien net als bij televisie meer software en dus computers en schermen, de afspelen- en randapparatuur verdwijnt en de techniek vereenvoudigt. De technische meubels worden ontworpen naar de beschikbare ruimte en de specifieke programmawensen. We doen alles om de gebruikers van de studio's zodanig te faciliteren dat zij goede programma's kunnen maken, want daar gaat het natuurlijk om. De toevoeging van video heeft echt voor een wezenlijke verandering gezorgd. Zelf hebben wij voor 3FM visual radio gebouwd en hebben wij twee Visual Radio/Webcast locatiesets. Interactiviteit was er altijd al, maar dan vooral via de telefoon. Door social media zijn er meer interactieve mogelijkheden en meteen ook distributievormen. De opstelling in de studio is meer open geworden en door het videogebruik is er ook een decor en

lichtplafond. Sidekicks zijn zeer actief, ook in de microfoon, er is veel meer live muziek en er is video. Nieuws wordt steeds vaker aangepast aan het zenderprofiel. Ook op locatie wordt de techniek steeds meer aangepast aan de mogelijkheden die ook in de studio voorhanden zijn. Waar vroeger alleen een muziek- en spreeklijn waren zorgen nu glas en vaste of mobiele IP verbindingen voor de verbindingen van audio en video naar Hilversum. En er zijn steeds meer distributievormen: AM, FM, DAB+, Internet, Kabel, Satelliet, Mobiele telefonie, Visual Radio."

BART LUGTMEIER, AUDISI

Audisi biedt in eigen beheer ontwikkelde client/server softwareplatforms voor complete automatisering van digitale radiostudio's: audio productie/planning/playout (GML/RDS), telefoon/codec/VoIP/audio verbindingen (CAB), high-end integratie met en configuratie van de digitale mengtafel (DHD/NIO) en HF apparatuur (WEQ). Of eenvoudiger gezegd: alle benodigde ervaring, knowhow en software om de gewenste functionaliteit en continuïteit te kunnen bieden. Het bedrijf heeft de laatste tijd nogal wat projecten op haar naam gezet, geeft Bart Lugtmeier aan: "Omroep Flevoland, BNR, Den Haag FM, VI Radio, Omroep Gelderland en vele anderen. In al die gevallen gaat het om GML ter vervanging van Dalet en CoSTAR radio automatisering." Op dit moment bouwt Audisi voor NPO/Ericsson custom software voor aansturing van de Centrale Playout Radio - automatisering van het hart van de landelijke publieke radiozenders Radio 1 t/m 6 - en dat zorgt voor het verdwijnen van de Eindregies. Een baanbrekend project met meerdere producenten (Jutel/Lawo/Audisi). De afgelopen tien jaar is er volgens Lugtmeier veel veranderd in de studio's: "Vrijwel elke omroep is in die periode gaan digitaliseren en je ziet duidelijk het verschil tussen de 'cockpit' studio's met veel losse apparatuur van toen en de dunne werkbladen met platte beeldschermen van nu. Het overgrote deel van de rondom DHD hardware gebouwde studio's bij zowel publieke als commerciële omroepen is met en door Audisi ontwikkeld en gerealiseerd, dat bleek een nieuw vak. In alle gevallen moet de komst

van nieuwe technieken leiden tot versimpeling van installatie, beheer/onderhoud en uiteraard eenvoudigere bediening, terwijl er gelijktijdig meer en nieuwe functionaliteit beschikbaar moet komen voor de gebruikers. Dat levert uiteindelijk immers kostenbesparing en/of meer output op. Tegelijkertijd streef je met nieuwe technieken naar toename van flexibiliteit en betrouwbaarheid en juist dat blijkt vaak de grote uitdaging, omdat de gebruikte producten op zich steeds complexer worden. Daar is veel specifieke kennis en ervaring voor nodig." Trends die Lugtmeier ziet zijn o.a. self-op (presentator bedient alle techniek zelf), visual radio, social media, IP audio en virtualisatie (beheersbare IT infrastructuur). Nog meer integratie dus van digitale mengtafel, playout, verbindingen, netwerk en content/asset/metadata management. De ultieme radiostudio bestaat op het moment volgens Lugtmeier nog niet: "Daarvoor ontbreken een paar componenten waaraan heel hard wordt gewerkt. Maar we kunnen al behoorlijk dicht in de buurt komen, kijk maar eens bij Omroep Flevoland. Dat is echter niet in alle gevallen een noodzaak: er zijn veel gloednieuwe radiostudio's die erg conventioneel zijn gebouwd en toch voldoen. Ze bestaan uit een batterij apparatuur en software die als losse eilandjes op zich prima kunnen werken, maar helaas niet samen één mooi geïntegreerd systeem vormen. Er wordt nog steeds heel veel bekabeld en gesoldeerd terwijl de trend toch echt is dat alles (audio, video, control) over Ethernet gaat."

RONALD BOUT, MUTROX

Mutrox werkt op het hoogste niveau als het gaat om geluidsisolatie en akoestiek. Door zoveel mogelijk bouwelementen prefab aan te leveren is er altijd een zeer korte bouwtijd op locatie en heeft de klant een minimale 'downtime' met zijn studio. Ook gebruikers van bestaande studio's, die vaak akoestische problemen hebben, kunnen bij Mutrox terecht

voor een meting met maatwerk aanpassingen. Recentelijk heeft Mutrox voor Dedicon in Rijswijk zestien spreekcellen geplaatst. "En in opdracht van MSV hebben we voor Jeroen Kijk in de Vegte een custom meubel ontworpen en geplaatst waar vanaf hij iedere avond voice over werk inspreekt voor grote televisie maatschappijen", vertelt Ronald Bout. Qua studiobouw en akoestiek merken ze bij Mutrox weinig van de technische veranderingen in de studio's: "Alle ruimtes worden naar doelstelling ontworpen en krijgen eigen akoestische waardes mee, waardoor een opname altijd goed klinkt. Het is puur natuurkunde en daar zal niets aan veranderen. De akoestiek van de ruimte is een vast gegeven. Daarna komt de technische invulling van de ruimte met bekabeling en apparatuur. De kabeldoorvoeren worden de laatste jaren wel vaak wat ruimer uitgevoerd omdat de 'standaard' aansluiting voor signaal routing de laatste jaren flink schommelt. De ene keer is het AES-EBU, dan MADI, dan MADI over glas en vervolgens weer AES-50. We raden dan ook aan om altijd wat extra open lijnen te leggen nu we er nog bij kunnen en om later direct over te kunnen gaan op de nieuwe standaard." Op het gebied van studiobouw is de vraag naar een demontabele maatwerkruimte groter dan die naar een custom build studio op locatie. Bout: "Niet zo vreemd, de kostprijs van een goed isolerende studio is hoog omdat lage frequenties nu eenmaal alleen met massa zijn te stoppen. Om de investering van de studio te optimaliseren kan een demontabele studio een slimmere zet zijn wanneer de ruimte waar de studio in komt te staan, voor niet al te lange tijd wordt gehuurd. De fysieke investering is na bijvoorbeeld 3 jaar af te breken en op de nieuwe locatie weer op te bouwen. Dat scheelt in bouwtijd en kosten maar geeft ook voordelen bij de gewinning aan de 'nieuwe' studio. Die is er dus niet! Op de nieuwe locatie klinkt de ruimte precies hetzelfde als waar je op de

oude locatie jaren hebt gewerkt." Goede communicatie is volgens Bout het toverwoord: "Mutrox brengt eerst de wensen van de klant in kaart en maakt daar een ruwe budgettering voor. Bij een accordering van het gestelde ruwe budget gaan de akoestisch ontwerpers van Mutrox de studio tekenen, waarbij er enkele schetsen in 3D worden gemaakt om de klant gevoel en beeld te geven van de studio." De productie vindt plaats in de werkplaats bij Mutrox waar alle elementen van de studio worden opgebouwd. Bout: "De klant kan de studio al live bekijken en eventueel beluisteren. Daarna wordt de studio gedemonteerd en op de locatie, meestal binnen een week, opgebouwd. Tijdens deze week kan de producer eventueel gebruik maken van de studio in het Mutrox pand zodat er geen enkele downtime is. Ook voor Discovery Channel Europe hebben we op dergelijke wijze gebouwd waardoor de eerste studio voor hen al te bewonderen was voordat ze allemaal bij hen in het Kraanspoor werden opgebouwd. De bestelling van aanvullende studio's een jaar later geeft aan dat deze werkwijze bij Discovery Channel erg in de smaak is gevallen."

LEX STRIJKER, BASEMENT ELECTRIC

Basement Electric is een technische dienstverlener met specialisatie op radio/audio gebied. "Daarbij komt de ICT-integratie in de studio steeds meer centraal te staan", geeft Lex Strijker aan. "Op dit moment zijn we veel bezig met play-out automatisering, social media integratie, het bouwen van radiostudio's en specialistische pro AV oplossingen zoals audio archivering. Op dit moment zijn we bijvoorbeeld bezig met de verhuizing en nieuwbouw van de Wereldomroep." Strijker geeft aan dat het vak de laatste jaren inderdaad veranderd is: "Er wordt steeds meer geïntegreerd en geautomatiseerd. Zo wordt het al vrij vaak gevraagd om geautomatiseerd camera's te schakelen, zonder tussenkomst van regie. Het draait meer om de ICT software en steeds minder om het aansluiten." Up-to-date blijven qua kennis is volgens Strijker niet zo moeilijk: "Met ieder project leer je weer wat en als je goed rondkijkt vallen de nieuwe trends en apparatuur vanzelf op. Trends zijn er genoeg. Verregaande interactie met de klant bijvoorbeeld en de grote rol van social media. Daarnaast ook het kopen van een volledige dienst i.p.v. losse arbeid. Denk hierbij bijvoorbeeld aan playout automatisering inclusief beheer en hosting." Mooie oplossingen zijn er volgens Strijker tegenwoordig genoeg: "Denk bijvoorbeeld aan een stijlvol meubel, dsp gestuurde monitors, vrij programmeerbare digitale mixer, dsp automatisering ... natuurlijk is het mogelijk iets erg moois te verzinnen, als het budget maar aanwezig is."

RENÉ ADAMA, BROADCAST FACILITIES NEDERLAND

Broadcast Facilities Nederland (BFN) Radio biedt professionele radio-faciliteiten in Hilversum of op locatie. René Adama: "Nog niet zolang geleden hebben wij bijvoorbeeld twee studio's op ons eigen studioplein helemaal omgebouwd van een analoge Studer naar een digitale Studer mixer. De ICT integratie in de studio's komt steeds meer centraal te staan. Naast het bouwen van studio's leveren wij ook GML radioautomatisering, het Newsboss redactie systeem, en werken we samen met MusicMaster muziek scheduling. Tevens levert BFN supportcontracten hiervoor." Volgens Adama is in de studio's een duidelijke verplaatsing te zien: "Ook van hardware naar software bijvoorbeeld. Vroeger was een telefoonvork een apparaat dat je kocht. Nu is het meestal een PC

Fotografie: Johan Boom, www.360p.nl

die op VOIP draait." Adama geeft aan dat het in de toekomst alleen nog maar meer die kant op zal gaan: "Daar hopen wij met een systeem als GML ook op in te spelen. We staan open om te 'interfacen' met andere softwaresystemen. Over wat de 'ultieme' radiostudio is, heeft Adama een duidelijk beeld: "Volgens ons is dat wanneer de radio automatisering echt 'het hart' van een zender is. Veel is mogelijk. Denk hierbij aan het aansturen van de mixer, het schakelen van zendlijnen en verbindingen en het opnemen en snel verwerken van live of opgenomen items. De DJ, die ook meteen de technicus is, voert alle handelingen daarbij zelf uit."

MARTIJN REINALDA, TRIPLE AUDIO

Triple Audio bouwt onder andere complete broadcaststations voor radio- en televisiebedrijven in Nederland, maar realiseert ook ver buiten Nederland complete multimedia-, radio- en televisieoplossingen in ontwikkelingslanden, zoals bijvoorbeeld Zuid-Afrika en in Zuid-Amerika. "Ook realiseren we veel technische oplossingen voor diverse overheidsinstanties", geeft Martijn Reinalda aan. De hoeveelheid aan projecten bij Triple Audio is enorm. Zo is de audio voor de nieuwe uitzendstraat van AT5 (Ross Overdrive koppeling) gerealiseerd, net als een Aktuawagen voor RTV Rijnmond en Studer integratie in een reportagewagen voor Omroep Zeeland, en is de RTV Rijnmond redactie voorzien van live statistieken. Reinalda: "Verder hebben gezorgd voor een locatieset voor Omroep Zeeland, een volautomatisch P2000 TV &

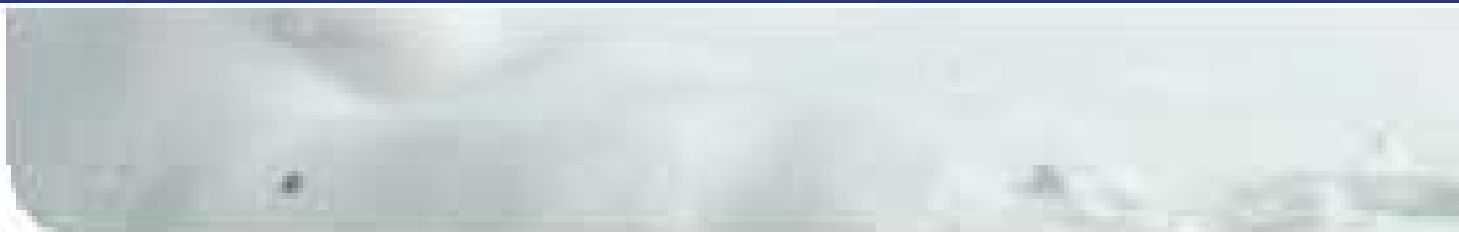
Radio systeem voor veiligheidsregio's en Comrex locatiesets voor de NOS t.b.v. de Olympische Spelen." Met de technische vernieuwingen in studio's is voor Triple Audio niet veel veranderd, geeft Reinalda aan: "We hebben ons altijd al bezighouden met de nieuwste technieken, dus wat ons betreft is het voortdurend bijleren en innovatief bezig zijn met integratie van de nieuwste technieken iets wat in ons bloed zit. Techniek is een snelrein die altijd maar voort gaat. Als je je in die branche wilt begeven, dan moet je accepteren dat je altijd moet willen blijven leren. Als je dat niet leuk vindt dan kun je beter een andere tak van sport gaan beoefenen." Trends zijn er volgens Reinalda genoeg en Triple Audio loopt er graag in voorop: "Wij zijn gespecialiseerd in audio en video over IP technieken en op dit gebied worden momenteel grote stappen gemaakt qua prestaties en kwaliteit. De trend binnen de broadcastbranche is het steeds breder worden van de verslaggeverbijdrages. Steeds vaker levert de verslaggever een audio-, video- én internetbijdrage."

OKKE VAN BERGEN, D&MS

D&MS is wat studio's betreft een totaalleverancier. "Dat gaat vanaf de bouw zelf, wanden, isolatie en akoestiek tot en met technische inrichting en de levering van apparatuur en meubelen", geeft Okke van Bergen aan. D&MS is recent betrokken geweest bij projecten voor Omroep Brabant, Radio 3FM, Radio 4 en Radio 6 en veel commerciële zenders. Begin 2013 staan Radio

2 en Radio 5 op de agenda. Van Bergen: "De publieke zenders doen we veelal in samenwerking met Ericsson. Ik durf te stellen dat we ruim 80% van Radio Nederland gebouwd hebben." De techniek in de studio's is volgens Van Bergen de laatste jaren vereenvoudigd: "Dat komt door de opkomst van de digitale mengtafel en de uitbreidingen binnen de diverse radio automatiseringssystemen. De nadruk ligt steeds meer op een slimme en efficiënte infrastructuur en de studio is steeds meer een 'beeldscherm' dan een studio met veel apparatuur. Dit stelt de nodige eisen aan de inrichting, ontwerpen van de ruimtes en ergonomie. Visual Radio is heel belangrijk, waardoor de integratie met video heel belangrijk wordt. Alleen kennis van radio apparatuur is dus niet meer voldoende: ARBO, ergonomie, stijlvol inrichten, kennis van video omgevingen, integratie van video en audio zijn dus nieuwe aspecten die om de hoek komen kijken." Techniek is uiteraard niet het enige belangrijke in de radiostudio, benadrukt Van Bergen: "Radio maken is voor een deel techniek die moet doen wat de DJ, presentatoren en anderen nodig hebben, maar verder is het een heel creatief proces. De techniek moet daaraan ondergeschikt zijn. Wij kijken dus niet alleen naar techniek, maar ook naar de mens die het moet bedienen. Hoe wil hij/zij werken, welke sfeer wil hij/zij creëren? De vraag is feitelijk: hoe komt de creatieve radio maker het best tot uiting in een radio studio? Wij kijken graag naar wat wij daar aan kunnen bijdragen." ■

**Let it be
a happy
newyear!**

AMPCO FLASHLIGHT

Light, audio, video services & rigging

www.amco-flashlight.com

 **AMPCO
FLASHLIGHT**

**CREATIEVE OPLOSSINGEN IN
LICHT, GELUID, VIDEO EN RIGGING**

www.amco-flashlight.com

NIEUWS EN GELD

Het lijkt voor de hand te liggen dat er betaald wordt voor nieuws, maar nu aan nieuws steeds minder geld te verdienen valt, moeten nieuwsbedrijven naar alternatieve inkomstenstromen gaan zoeken. Dat varieert van het verkopen van flessen wijn aan lezers tot het opzetten van zakelijke digitale knipseldiensten. Crisis prikkelt de creativiteit, er ontstaan allerlei nieuwe toepassingen. Lucas Vroemen, onafhankelijk mediaconsulent bij MediaManage BV (www.mediamanage.nl)

Nieuwsbedrijven hebben anno 2012 moeite met het creëren van waarde en nog meer met het behouden van de opgebouwde waarde en zijn daarom gedwongen om nevenproducten te gaan verkopen, willen ze het hoofd boven water kunnen blijven houden. Bij uitgever Sanoma vertellen ze graag de grap dat het vrouwenblad Libelle meer dekbedovertrekken verkoopt dan tijdschriften, terwijl de kranten heel succesvol zijn met de verkoop van muziek, films, wijn en boeken. Zo verkocht NRC ooit binnen twee weken 30.000 CD's van Mahler en wist De Telegraaf 100.000 boeken van Holleeder te slijten aan haar lezers. De Britse BBC houdt zich als schoenmaker bij de leest en is al jaren erg succesvol met het verkopen van hun programma's aan buitenlandse omroepen.

AANBOD IN DE REGIO

Het aanbod van nieuws, en dan met name van zogenaamde regionale aggregatiesites wordt steeds groter, zo bleek uit een onderzoek van het Stimuleringsfonds voor de Pers dat 20 november 2012 werd gepresenteerd in Nieuwspoort in Den Haag en werd gepubliceerd op de site Adformatie. "Het aantal online media laat een aanzienlijke stijging zien ten opzichte van twee jaar geleden. Het nieuwsaanbod per gemeente steeg in twee jaar tijd online met 44 procent van gemiddeld 13 naar 19 nieuwssites per gemeente. Opvallend hieraan is dat het merendeel van deze sites bestaat uit aggregatiesites die het nieuws één-op-één overnemen van bestaande media. Gemiddeld brengen slechts zeven online nieuwsmedia unieke content per gemeente, de rest van de sites voegt inhoudelijk niets toe", aldus het Stimuleringsfonds. Algemeen directeur René van Zanten van het fonds zegt verder: "Het is natuurlijk goed om te zien dat de toegang tot nieuws door het internet is vergroot. Mensen kunnen via veel meer sites bij nieuws komen. Alleen de inhoud van dat nieuws bestaat uit veelal dezelfde content, waardoor de pluriformiteit onder druk staat. De aggregatiesites zorgen voor weinig vernieuwing en liften mee op de aanwezige content van regionale omroepen, kranten en radio."

Het aanbod in de regio groeit dus vooral in kwantitatieve zin, online content wordt vooral gekopieerd en geaggregeerd waardoor nieuwssites ontstaan met niets nieuws onder de zon, maar die wel concurrentie vormen voor de nieuwsbedrijven die de content maken. Een uitzondering daarop is Dichtbij.nl, de hyperlokale nieuwssite van de Telegraaf. Daar wordt ook met hulp van lokale journalisten nieuws gemaakt.

OUDE VERDIENMODELLEN

Kranten en omroepen hanteren traditioneel verschillende verdienmodellen die gebaseerd zijn op abonnementverkoop en het verkopen van advertentieruimte. Uit een onderzoek van Nielsen Media, bleek dat de netto mediabestedingen in 2011 met een klein percentage, namelijk 0,3%, gestegen zijn ten opzichte van het jaar 2010. Dit percentage was voornamelijk te danken aan televisie, internet en Out Of Home (billboards). Bij die stijging waren grote verschillen tussen verschillende mediatypen te

zien, maar een trend is duidelijk te onderscheiden: alle printmedia, zoals dagbladen, huis-aan-huis bladen en publiekstijdschriften staan onder druk.

Omdat met name kleinere adverteerders de hand op de knip houden, hebben de regionale kranten daar veel last van en zien ze zich genoodzaakt om meer en andere inkomsten te gaan genereren met minder mensen. Alleen al bij Wegener is in tien jaar tijd het aantal journalisten gehalveerd. De kranten zijn nagenoeg allemaal actief op het internet en hebben vaak apps waarmee de informatie ook mobiel te raadplegen is. Helaas voor deze nieuwsbedrijven, betekent de transitie naar digitaal dat er weinig geld te verdienen valt met de core business 'nieuws'. Sterker nog, de huidige business wordt ondermijnd door de nieuwe activiteiten, kranten hebben last van kannibalisme.

NIEUWE VERDIENMODELLEN

Hedendaagse nieuwsconsumenten, om het maar eens commercieel aan te duiden, zijn gewend aan het met één klik bevredigen van hun nieuwshonger. Dus wachten totdat de krant op de deurmat valt is niet meer vol te houden in de digitale wereld. Instant access, gekoppeld aan het los kunnen kopen van artikelen die aansluiten bij de interesse van de consument, zonder een langdurig abonnement af te sluiten, is een model dat zou kunnen werken. Het Financieel Dagblad heeft dat lange tijd gedaan. Weliswaar kon je niet een los artikel kopen, maar je kon wel eerst grofweg de koppen en foto's in preview mode zien en bij voldoende interesse de digitale krant kopen voor een paar euro. Waarom het FD dat weer heeft afgezworen in de nieuwste app is mij een raadsel. Dat weerhoudt mij in ieder geval van het kopen van de digitale FD in het weekend, ik word niet meer geteased.

De consument wil graag kopen wat hem interesseert, geen hele krant waar verder voor hem niets interessants in staat. Dat betekent dat nieuws moet worden gepersonaliseerd, afgestemd op de wensen van de klant. Ook moeten daarbij nieuwe technologieën worden gebruikt waardoor via lerende systemen artikelen kunnen worden aangeboden, gebaseerd op leeshistorie van de klant. Ook nieuw is, dat de klant reageert. Uitgevers hebben de grootste moeite om antwoord te geven op deze interactie en zijn van huis uit bijna getraind in 'wij weten wel wat goed is voor de lezer'. Dat schiet de mondige nieuwsklant in het verkeerde keelgat, de monopolie van de nieuwsbedrijven op het nieuws verdwijnt.

Vreemd dat, ondanks het feit dat de huidige businessmodellen onderuit geschoffeld worden, de uitgevers zo traag reageren op de ontwikkelingen. Want wat moeten kranten doen? Inspelen op de veranderende markt. Dat klinkt eenvoudig maar dat is het beslist niet. Een lopende organisatie veranderen kost tijd en moed van de bedrijfsleiding. Maar als het niet snel gaat kunnen veel kranten nu al uitrekenen wanneer de laatste werknemer het licht mag uit doen. ■

MEDIAASSIST

KOMPAS IN HET DIGITALE OERWOUD

De digitalisering in de AV-wereld heeft de werkwijze van mediaorganisaties enorm veranderd. De omslag behelst meer dan de techniek alleen en gaat ook over een andere benadering van processen. MediaAssist ondersteunt bedrijven al 13 jaar lang in deze omslag. Elwin Flick

Dertien jaar geleden werd MediaAssist opgericht met als doel omroepen, instituten en instellingen te ondersteunen op het gebied van mediatechnologie. Digitale processen worden door het bedrijf bijvoorbeeld vertaald in praktische werkwijzen voor editors, verslaggevers, mediamanagers en producers. Lange tijd

werkte MediaAssist samen met Avid als dealer en service provider. Zo ontwikkelde het bedrijf montage trainingen, voor zowel de beginnende verslaggever als de ervaren editor. Voor Ciris (tegenwoordig DutchView) werd een compleet nieuwe lichting editors gerekruteerd en opgeleid, er werden audiovisuele omgevingen ingericht voor

TeleacNOT en edit omgevingen opgebouwd voor Icare, MTNL en veel middelkleine productiemaatschappijen. Bij de oprichting van Parkpost is MediaAssist opleidingspartner geworden en heeft het als eerste opleidingsmodules ontwikkeld voor Avid Interplay. Hiermee heeft het bedrijf grote delen van de publieke omroep opgeleid, van regisseur tot aan het certificeren van de Avid editors. Op dit moment geeft MediaAssist nog steeds trainingen op gebied van Avid applicaties voor de omroepen en producenten. Ook vinden verschillende detacheringen plaats, zoals facilitaire begeleiding bij de VPRO en postproductieplanning bij de NTR en zijn ze betrokken bij een grootschalig implementatie van een digitale montage omgeving bij een grote producent.

REVOLUTIE

Het afgelopen decennium heeft een revolutie plaatsgevonden in de productie van audiovisuele media. Zelfs het woord audiovisueel begint op zich al ouderwets te worden. De term 'audiovisuele media' dekt de lading al lang niet meer en tegenwoordig hebben we het over content. Contentcreatie, contentverwerking, contentmanagement en sinds enige jaren hebben we het ook over de content life cycle. Want elk stukje media kan een geheel eigen leven leiden vanaf het allereerste moment dat het ergens op een systeem wordt geladen. De techniek is veranderd, maar dat geldt ook voor de mogelijkheden en daarmee de toepassingen. We kunnen nu zoveel meer dan toen, het is zelfs zo dat de consument op dit moment op bepaalde vlakken de professional heeft ingehaald. Aan het eind van de jaren '90 zagen we de opkomst van DV (Digital Video), waardoor met eenvoudige middelen door semiprofessionals al kon worden gefilmd. In tegenstelling tot weg alternatieve systemen zoals VHS, sVHS en Betamax, was het systeem goed genoeg om uiteindelijk een professioneel eindresultaat te bereiken.

Een belangrijke eigenschap was de mogelijkheid om via een firewire verbinding de media in te laden op een computer. De eind jaren '80 geïntroduceerde manier om via harddisks te kunnen monteren combineerde daar perfect mee. Hoewel menig technicus de firewireconnectie heeft verfoeid, garandeerde een goed werkende verbinding een digitale overdracht van de media. De grote professionals werkten nog analoog of op het kostbare SDI protocol en de jaren erna zouden de analoge opnamesystemen zoals Betacam-SP voorlopig nog de norm bepalen voor de echte broadcastkwaliteit. Langzaam kwam toen een kentering naar Digital Betacam.

Met de intrede van DV konden camera's worden gekocht die nog geen tien procent kostten van wat een Betacam camera kostte. De bediening was vereenvoudigd en er kwamen betaalbare montagesystemen op de markt die met firewire en DV konden werken. Ook de investering in deze systemen werd in het einde van de vorige eeuw een tiende van de aanschafwaarde van de grote componentsystemen. Avid bracht eind jaren '90 Xpress DV uit en bij Macromedia ontwikkelde men Final Cut Pro, wat in 1998 werd gelanceerd en dat al snel door Apple werd overgenomen.

NIEUW WERKVELD

Door deze introducties ontstond een heel nieuw werkveld. Producenten die voorheen specialisten zoals cameramensen, geluidstechnici en editors inhuurden, konden nu zelf een camera en montagesysteem aanschaffen en programmamakers zelf opnames laten maken.

Dat deze mensen meestal niet hetzelfde resultaat konden bereiken als de specialisten ondervonden sommige producenten in de praktijk. Dat de producenten techniek in huis namen en zelf behalve het verhaal ook daadwerkelijk de media gingen produceren, betekende dat men ook bepaalde kennis in huis moest halen. Maar de techniek kan dan nog zo laagdrempelig zijn en weinig kosten, je zal toch ergens water bij de wijn moeten doen. Als je het camerawerk, licht en geluid zelf doet, dan ligt het in de lijn der verwachting dat er concessies worden gedaan. Hierbij noem ik nog niet eens het oorspronkelijke werk van de journalist, het stellen van vragen, produceren en regie voeren van het item. Afgezien van wat niet kon, werd er een scala aan mogelijkheden ontsloten waar eerder geen tijd en geld voor was. Met het ontsluiten van de techniek voor de wat algemenere specialisten onder de programmamakers, groeiden ook de opleidingen mee. Mensen die in de loop van de nieuwe eeuw van de opleidingen kwamen hadden allemaal wel eens de camera gehanteerd of gemonteerd.

DIGITAAL TIJDPERK

Eind jaren negentig waren de productiemaatschappij van John de Mol en de kleine business-to-business producenten de eersten die begonnen te experimenteren met DV als norm voor het nieuwe televisie maken. Het brengen van meer lokaal nieuws en vooral reality-achtige concepten kwam binnen handbereik. De laagdrempelige techniek zorgde er niet alleen voor dat ook niet-specialisten onderwerpen konden opleveren, maar het kon ook worden gerealiseerd over minder schakels. Snelheid, overzichtelijke techniek, lagere kosten; de camjo was een feit. De camjo heeft zich ontwikkeld als een niet meer weg te denken onderdeel in het leveren van media. Dat het niet voor elk programmaformaat in valt te zetten moge duidelijk zijn. De digitalisering van de opname apparatuur en het groeiend gebruik van computers voor montage bracht de video-productie einde vorige eeuw in het digitale tijdperk. Het verbinden van computers tot netwerken waarop kon worden geproduceerd zorgde voor een enorme omslag in de media-industrie.

SIMULTAAN WERKEN

Als je redelijk eenvoudig een camera digitaal kan koppelen aan een computer dan moet het ook mogelijk zijn om verschillende computers aan elkaar te koppelen. Voor de mensen die het misschien al zijn vergeten of niet hebben meegemaakt; vroeger werd er opgenomen op tape en ook de montage gebeurde op tape. De tape moest in een player worden gestopt die vervolgens in fragmenten werd gekopieerd naar een master-tape. De computer hield de tijdcodes bij. Een lineair proces waarbij het lastig was om bijvoorbeeld meerdere versies te maken. Daarna volgde de harddiskmontage, waardoor het mogelijk was meerdere variaties te maken in een tijdlijn en door de tijdlijn te springen. Een werkwijze die afkomstig was uit de filmindustrie en die meer non-lineair werken mogelijk maakt. Zo werd het ook mogelijk om gedigitaliseerde media op servers te zetten en ze vanaf de edit-computer te benaderen via het netwerk. Dit opende ook de mogelijkheid om verschillende processen onderling uit te wisselen, zoals het maken van graphics, muziek, audionabewerking en kleurcorrectie. Simultaan werken met verschillende editors aan bijvoorbeeld een dramaserie werd efficiënter omdat de media kon worden gedeeld.

Hieruit volgde uitwisseling op afstand met speciale netwerkverbindingen, vaak over glas. En als laatste is er nu ook brede integratie mogelijk

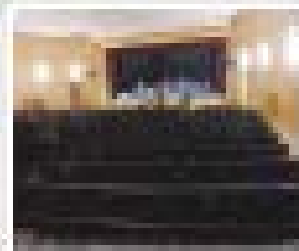
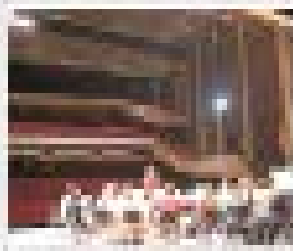
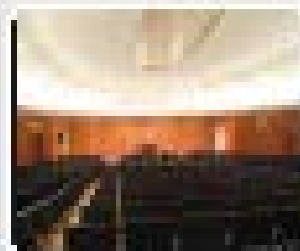
AFC3
AFC3

Scale the room to the performance.

For 125 years Yamaha continues to use world-class acoustic technologies. Now, with the advanced digital technology of AFC3, we've able to actively enhance the acoustics of the performance space that inhibit processing in acoustically dynamic.

With increasing pressure for facilities to increase sound quality, AFC3 provides a cost-effective alternative mechanism of amplifying sound quality, meeting specific institutional needs. You may have had different sound reinforcement systems, but we've made it so simple to use and change, or to enhance sound response in a variety of facilities, we've made it so easy to use, allowing you to scale the room to the performance.

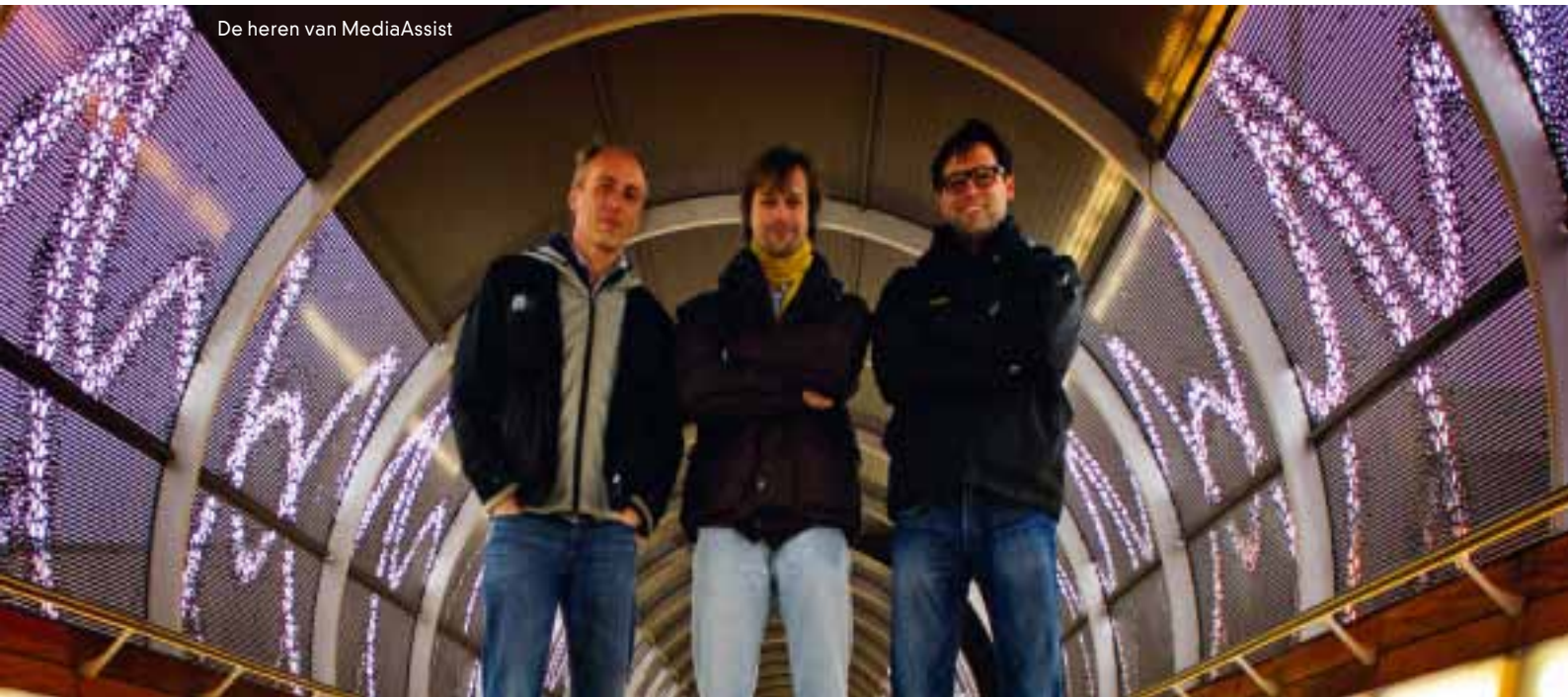
For more information please visit www.yamaha.com/audio

CONNECT WITH EXPERIENCE
YAMAHA.COM/ALAU.DIG.COM

YAMAHA CO

De heren van MediaAssist

met internet. Niet alleen de manier van digitaal produceren is met een vaart de 21e eeuw in gegaan, ook de mediaconsumptie is behoorlijk gewijzigd. De consument bekijkt de programma's voor een belangrijk deel al lang niet altijd lineair, neemt het op harddisk op, kijkt via Uitzending Gemist of haalt fragmenten via allerlei andere internet-portals binnen. De mediaconsumptie is onvoorspelbaarder en vooral minder traditioneel geworden.

MINDER TASTBAAR

De mediaconsumptie heeft dus een verandering ondergaan, maar daarnaast zijn omroepen en producenten steeds meer eigenaar geworden van de belangrijkste digitale processen die nodig zijn om te produceren. De tape is ingewisseld voor een digitale file en heeft daarmee een 'onzichtbare status' verkregen. De file wordt ergens het systeem ingestopt en reist langs de netwerken tot aan de publicatie. Dus hoewel de producer meer eigenaar is van het proces, is de media een stuk minder tastbaar geworden. De digitalisering heeft gezorgd voor een enorme sprong voorwaarts in het creëren van content. Het geeft de mogelijkheid media onderling te delen en over een breder netwerk te verspreiden, terwijl tegelijkertijd diezelfde verspreiding en 'onzichtbaarheid van de bestanden' nieuwe vragen oproept.

BOUWSTENEN

Werkwijzen en kennis zullen steeds meer op elkaar afgestemd moeten worden om de voordelen uit het netwerkgericht produceren te optimaliseren. De programmamaker wil over het algemeen gewoon een mooi programma maken en het maximale eruit halen, de producent wil het proces kunnen bewaken en zo efficiënt mogelijk werken. Daarnaast zijn er, door de mogelijkheden tot crossmedialer werken, meer mogelijkheden te halen uit de content. Het gebruik van het gedigitaliseerde materiaal voor meer dan alleen één programma biedt perspectieven, maar vraagt additionele expertise. Kennis, kennisoverdracht, inzicht in processen en mensen, technische knowhow en betrokkenheid van mensen zijn bouwstenen in dit veranderende landschap. Verschillende werelden moeten met elkaar verbonden worden, waarbij de taal die zij spreken zo

helder mogelijk moet worden. Dat is bijna een randvoorwaarde geworden voor succesvolle implementatie en realisatie van digitale plannen. Techniek zal ondersteunend moeten zijn aan de mensen, maar tegelijkertijd is het de techniek die ons de schijnbare hemel belooft. Zowel de techniek als de menselijke component moeten beiden meegenomen worden in de ontwikkelingen die zich aandoen.

NIEUWE FUNCTIES

We zijn snel geneigd om de techniek te volgen en omarmen nieuwe mogelijkheden zonder al te veel vragen te stellen. Die vragen manifesteren zich dan tijdens de consolidatie van een project en zorgen voor veel stress bij het uiteindelijk opleveren van een bruikbare file of programma. Het is mede daarom dat er de afgelopen jaren nieuwe functies zijn ontstaan binnen de media. Van een 'mediamanager' hadden we tien jaar geleden nog nooit gehoord. Het zelfde gaat op voor de 'content managers'. Functies die zijn ontstaan door de onmogelijkheid om alle techniek bij te houden voor het individu. Ooit kozen we voor twee type camera's, waar we tegenwoordig moeten kiezen uit minimaal twintig typen camera's met allemaal verschillende opnameformaten, SD of HD en nemen we dan 720 of full HD? Gaan we progressive of interlaced draaien en hoe krijgen we de bestanden verliesloos van de camera naar een montage omgeving? Kortom, het speelveld is veranderd. We hebben nieuwe standaarden (MXF), die een aantal problemen oplossen maar evenveel problemen veroorzaken omdat de implementatie van standaarden door fabrikanten geïnterpreteerd worden.

De lang gekoesterde wens om eenheid en uniformiteit te creëren heeft uiteindelijk geresulteerd in meer mogelijkheden, meer keuzes en meer momenten waar zaken fout kunnen gaan. Helder management en up-to-date kennis zijn onontbeerlijk in het huidige oerwoud van digitale verwerking van content. MediaAssist heeft zich gespecialiseerd in deze procesbegeleiding die zo specifiek is voor de audiovisuele industrie anno 2013. Allemaal onder het adagium 'geen heden zonder verleden'. ■

BIGMOUTH MUSIC

“HET BLIJFT NATUURLIJK WEL EEN VAK”

BigMouth Music is de Nijmeegse opnamestudio van Peter Onstein en Jeroen van de Putte. Allebei van origine drummer en allebei gepassioneerd als het op hun studio aankomt. Met een hoogte van zes meter én binnenvallend daglicht is het geen dertien in een dozijn studio en dat geldt feitelijk ook voor de spullen waar mee gewerkt wordt.

BigMouth Music bestaat in de huidige vorm sinds 2002, al begonnen Peter Onstein en Jeroen van de Putte een paar jaar eerder al te ‘pielen met muziek’, zoals ze zelf zeggen. Onstein werkte als programmeur bij het Nijmeegse poppodium Merleyn, waar Van de Putte als technicus actief was. Onstein: “Dan ontstaan gesprekken en komen dromen en fantasieën voorbij. Op het moment dat vervolgens een Nijmeegs studiotje er in 1999 de brui aan gaf, zijn wij daar samen met nog iemand ingedoken. De eerste jaren was het echt hobbymatig, maar toen die derde persoon in 2002 afhaakte, hebben wij besloten er samen vol voor te gaan. Er was in die tijd in Nijmegen echt behoefte aan een studio waar ook bands met een wat kleiner budget terecht konden om iets te realiseren. Daar zijn wij toen ingesprongen.”

CULTUURPAND

De studio is inmiddels gevestigd in een cultuurpand in Nijmegen-Oost. “Daarvoor zaten we nog even in een oude zeepfabriek, maar die werd omgebouwd tot appartementencomplex”, legt Onstein uit. “Samen met andere culturele partijen zijn we toen gaan rondkijken en kwamen we

uiteindelijk in deze voormalige drukkerij uit. Hier zitten we perfect. Het is nog niet zo makkelijk een ruimte te vinden waar je als studio aan de gang kan. Natuurlijk kun je in een woonwijk gaan zitten, maar dan moet je qua isolatie zó veel maatregelen nemen. Dit is vrijstaand, de andere partijen in het pand komen ook uit de culturele hoek, we hebben eigen parkeergelegenheid en de sfeer in het pand is heel goed.... ook dat is belangrijk.”

Het huidige BigMouth Music heeft een flinke kantoorruimte, waaraan de eigenlijk studioruimte grenst. Die ruimte is opgesplitst in een opnameruimte en een control room. De sfeer die het uitstraalt is zoals je ‘m in een studio wilt hebben en die zich wellicht het best laat omschrijven als een gemoeidelijk huiskamergevoel. “Bijkomend voordeel is dat we hier lichtkoepels hebben, waardoor daglicht naar binnen komt”, vertelt Jeroen van de Putte. “Daar draait het natuurlijk niet om in een studio, maar we horen van veel bands dat ze dat als prettig ervaren. Bovendien is het plafond hier zes meter hoog, dat doet iets met het geluid dat we hier kunnen produceren.”

INSTRUMENTEN, AMPS EN SYNTHS/MODULES:

Tama drumset: 22', 12', 13', 16'

Pearl Maple drumset: 20', 8', 10', 14'

Sonor kit 22', 10', 12', 14', 16'

Sonor vintage kit 20', 12', 16'

Tama 14' 6.5' metal snare

Mapex 14' 6.5' maple snare

Pearl 13' maple piccolo snare

Sonor 14' snare (wood)

Pork Pie Lite 13" 7" snare

Ludwig snares

Vox AC 50

Hiwatt gitaar top

Marshall jcm 800 top

2 x Orange cabinet

Ampeg Bass Installatie Classic Series (2

x10' 1x 15' ,svt-3 pro amp)

Hammond Porta B (gebruik in overleg)

Hammond M100

Buizen Leslie 142 NW

Rhodes Mark II 73 (gebruik in overleg)

Wilhelm Schimmel akoestische piano

Roland A-880 midi patchbay.

Roland S750 Sampler.

Roland Super JV 1080.

Roland JV 880.

Roland Juno 106 analoge Synth.

Novation drumstation.

Kawai synthesizer 100f analoge synth.

Korg Polysix analoge synth.

Studio electronics ATC-1 analoge synth.

Virus -B synthesizer

Yamaha CS 1X

FLEXIBILITEIT

Bij de bouw van de studio wilden de heren uiteraard direct het home studio niveau ontstijgen. De basis set-up moest goed zijn, waarbij je meteen 24 sporen kan opnemen, er gescheiden ruimtes en een goede af luistering zijn en waar je dus volwaardige studioproducties kan maken. Dat is gelukt. "Maar er is de afgelopen jaren behoorlijk veel veranderd in de markt, waardoor de concurrentie uit alle hoeken komt", vertelt Peter Onstein. "Ook de topstudio's verhuren hun ruimten tegenwoordig af en toe voor weggeefprijzen, dat was vroeger wel anders. Wij moet het vooral hebben van onze flexibiliteit. Omdat we een klein studiootje zijn hebben we een bepaalde werkwijze ontwikkeld die uitstekend is

voor demo's, EP's en albums voor wat onbekendere jonge bandjes met een kleinere portemonnee, die niet de mogelijkheid hebben om tien dagen in een dure studio te gaan zitten en hier meer tijd krijgen voor het geld dat ze hebben. Daarmee kunnen ze hier absoluut tot een goed resultaat komen."

Onstein en Van de Putte kunnen zich goed met dergelijke bandjes identificeren, omdat het feitelijk is waar ze zelf vandaan komen. Onstein: "We vinden het daarom leuk om jonge bandjes te ondersteunen en ze te helpen een promo-middel te realiseren, waar ze vervolgens weer verder mee kunnen komen. Tegelijkertijd kun je ook nog eens bijdragen

aan het creatieve proces, dat is bij mij ook een element dat erg leeft. Van de andere kant is het natuurlijk zo dat het ook leuk is om met écht goede bands en muzikanten te werken, omdat je daarmee nu eenmaal wat sneller de diepte in kunt duiken. Uiteindelijk zijn we natuurlijk ook productgericht. Ook wij willen zo hoog mogelijk op de ladder komen en zo interessant mogelijke muzikanten aan ons binden. Ook het economische vlak is natuurlijk gewoon van belang.”

BENADERING

Wie denkt dat Onstein en Van de Putte door hun achtergrond – allebei drummer – op exact dezelfde wijze naar geluid kijken, die heeft het mis. Onstein: “Jeroen heeft namelijk echt een opleiding voor geluidregistratie en –productie gedaan. Hij is een opgeleide vakman, terwijl ik van hem weer veel heb geleerd door de eerste jaren over zijn schouders mee te kijken. Toch is de benadering wezenlijk anders. Jeroen heeft veel meer een technische benadering, maar we hebben wel samen een wijze van opnemen gevonden die hier gewoon goed werkt. Door de jaren heen is er een soort van methode ingeslopen.” Eerste fase bij de opnames bij BigMouth Music bestaat doorgaans uit het zo relaxt mogelijk maken van de band waar mee gewerkt gaat worden. Van de Putte: “Dat is écht heel belangrijk. Het kan allemaal wel op en top zijn qua

microfoons en alles kan mooi glimmen, maar als een band zich niet op zijn gemak voelt, dan wordt het helemaal niks. Dat staat echt boven het hele technische verhaal en boven mijn eigen mening. Zodra een veilige zone is ontstaan, kun je vervolgens ook technisch misschien wat meer ingrijpen.”

MODULAIR

De werkwijze bij BigMouth Music is volgens Van de Putte redelijk normaal, maar technisch gezien zijn er wel degelijk specifieke dingen, geeft hij aan: “We hebben bijvoorbeeld veel verschillende soorten preamps. We kiezen de klankkleurverschillen die ze geven steeds opnieuw bij elk specifiek instrument, voor we gaan opnemen. In veel studio’s hebben ze bijvoorbeeld één tafel met tachtig kanalen, die eigenlijk allemaal hetzelfde klinken. Dat kan een coherent geluid opleveren, maar niet met die klankkleurverschillen die je hebt tussen die preamps. Wij moeten echt per instrument meteen de keuze maken welke preamp we daarvoor gebruiken.” Maar er is volgens Van de Putte meer wat BigMouth Music een eigen karakter geeft: “We kunnen hier bij de mix analoog optellen, op een manier waarbij je ook nog analoog de volumes kunt regelen. Niet alleen het analoge summen direct uit een DA-converter dus, maar ook nog het kunnen regelen in het analoge domein. Bovendien maken we ook zelf

TECHNISCHE GEGEVENS

AFMETINGEN:

controlroom: 35 m²
opnamevloer: 40 m²
iso room 1: 5 m²
iso room 2: 8 m²

AFLUISTERING:

Klein + Hummel 0 300
Genelec 1031 a (spare)
Boombbox, Ipod
Diverse Hoofdtelefoons: Beyer Dynamic Dt.
Sennheiser, AKG

RECORDING, MIX, EDITING EN MIDI:

Protools 10
Logic Pro
Protools
Tascam DA-20
Fostex B-16 analog
SSL Aphalink AX ADDA convertors
SSL Madixtreme 64 interface

MIC'S:

Microtech Geffel M296
Oktava MK-012 (2x) (matched pair, modded)
Michael Joly
AKG Solidtube (2x) (modded, telefunken tube)

AKG D112
AKG C-1000
APEX 205 Ribbon mics (6x)

AEA R84 Ribbon mic
Sennheiser 602
Sennheiser 421 (5 x)
Sennheiser 604 (4x)

Shure b-52
Shure sm58 (2x)
Shure sm57 (2x)
Shure beta 58
Shure beta 57 (2x)
Shure 517 (3x)

Shure sm94 (2x)

PZM realistic (2x)

Telefunken

Diverse andere mics

PREAMPS:

Chandler Limited Germanium pre amp
Sebatron VMP-2000eVU Tube stereo preamp

Telefunken V672 (4x)

Telefunken V676a

Siemens U274 (2x)

Siemens V276 (3x)

Telefunken custom tube preamps

Little Labs The Redeye, re-amp box /di

preamps, of gebruiken we preamps die we zelf modifice- ren. We maken er een soort verlengkastje aan waardoor we meer kunnen regelen dan normaal gesproken het geval is, traploze impedantie voor een microfoon bijvoorbeeld. We zoeken naar al die schakeltjes die het mooi maken en als iets er niet is, dan maken we dat zelf. In de praktijk geeft dat heel mooie resultaten." BigMouth Music werkt nu behoorlijk modulair, geeft Van de Putte verder aan: "Het moet eigen- lijk zo kunnen zijn dat we over een half uur zeggen: 'die preamps gebruiken we nauwelijks, die gooien we eruit en er komen andere voor in de plaats'. Het is allemaal uitwis- selbaar en op die manier zal de studio ook nooit af zijn, wat ook zeker niet de bedoeling is. De uitdaging voor mij is om het allemaal zo te maken dat het ook nog eens makkelijk werkt. Hoe meer ins en outs je van de studio moet weten, des te lastiger is het als iemand anders eens achter de knop- pen plaatsneemt. Ik denk dat het wel gelukt is. Hoewel het behoorlijk customized is, blijkt de studio toch werkbaar voor iedere geluidstechnicus."

ONZICHTBAAR ZIJN

"Eigenlijk hebben we gewoon een logische werkwijze", ver- telt Peter Onstein. "Wat mij wel opvalt, is dat er veel produc- ties worden gemaakt die laag voor laag worden opgebouwd,

terwijl wij juist veel werken in een live setting. Het hangt natuurlijk ook veel van het soort muziek af. Wij werken veel met pop- en rockbandjes en dat komt in zo'n setting prima tot zijn recht, aangezien het nogal wat energie oplevert. We proberen de muziek te vangen en geen al te statische producties te maken. Live opnemen bevalt ons goed en we merken ook dat de bands er blij mee zijn. Eigenlijk moet je als studio ook zo min mogelijk aanwezig zijn in een opna- meproces. Kijk, tijdens de opbouw en de soundscheck ben je wel bezig met het maken van de juiste sound, maar daarna moet je vooral een beetje onzichtbaar zijn. Laat de band maar zijn ding doen." Volgens Jeroen van de Putte is het vooral ook een kwestie van aftasten: "Hoever laat een band het toe? Inmiddels voel je dat natuurlijk wel aan, maar het is wel belangrijk. Sla ik iemand niet helemaal dicht met een opmerking? Je moet zorgen dat ze niet geïntimideerd raken, want als het in hun hoofd gaat zitten dan kan één verkeerde opmerking kan een hele studiodag verknallen." Op de vraag hoe bezeten je moet zijn om het studiowerk leuk te blijven vinden, is Van der Putte helder: "Ik denk dat je een beetje een nerd moet zijn. Je moet honger hebben om meer te weten te komen en nieuwe technieken uit te proberen. Voor mezelf geldt dat ik geïnteresseerd moet zijn in apparatuur, techniek en muziek. Als ik het gevoel zou hebben 'dat het zo wel goed

RANDAPPARATUUR:

Api 2500 – stereo bus compressor

Empirical Labs EL7 Fatso – Stereo Audio Processor

A Design HM2EQ Hammer – Dual Mono three band Tube EQ

Audiodesign Gemini Easy Rider compressor

RFZ w743 vintage eq 2 x

LA Audio 4 x4 , 2x compr/gate

DBX 566 dual vacuum Tube compressor

DBX 166 xl. 2x compr/gate/lim

Drawner dual gate ds201

Focusrite compounder. 2x compr/gate/lim

Symetrix mono compr

Roland srv-330. reverb

Digitech dsp 256. rev /delay

Digitech dhp-55. harmon /amp simulation

Line 6 POD speakersimulator

Lexicon Mpx-100. rev/delay

Roland SDE 1000 delay

ADA delay

Sherman Filterbank

klinkt', dan is voor mij de lol eraf. Juist dat rommelen met techniek en het verder komen in een proces maakt het voor mij leuk, naast het werken met de bands natuurlijk." Voor Onstein geldt met name dat laatste ook, geeft hij zelf aan: "Ik vind het vooral leuk om met die bandjes bezig te zijn. Die interactie spreekt mij juist aan."

PAS OP DE PLAATS

Door de jaren heen hebben beide heren de muziekindustrie behoorlijk zien veranderen. Platenmaatschappijen moeten opnieuw ontdekken hoe het geld het beste verdiend kan worden en voor de bandjes zelf geldt feitelijk hetzelfde. Onstein: "De partijen die in de industrie de laatste jaren de beste zaken hebben gedaan zijn de managements, de boekingskantoren en de promotors. Omdat er steeds minder getekend wordt, moeten bands ook meer uit eigen middelen bekostigen, dat merken wij ook wel. Ik heb wel het idee dat er iets aan het veranderen is, omdat het besef doordringt dat er niks gebeurt als ze het zelf niet doen. Maar een band moet het natuurlijk wel maar even aandurven om er zelf geld in te gaan steken." Een platform als Spotify noemt Onstein geniaal: "Op die manier komt er namelijk tenminste nog een

beetje terecht bij de bandjes. Toch zouden vooral de platenmaatschappijen eens moeten gaan beseffen dat dit misschien wel de enige methode is om duurzaam geld te blijven verdienen. Volgens mij pikken zij nu 98% van die opbrengsten in dat is natuurlijk te veel. Misschien zouden zij wat dat betreft eens een pas op de plaats moeten maken, maar gek genoeg doen ze dat nog steeds niet."

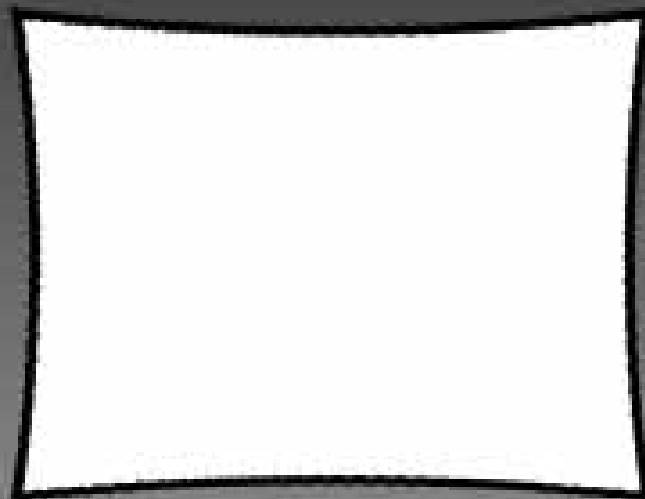
BLIJFT EEN VAK

"Iedereen zoekt naar het verdienmodel waarmee je de investeringen kunt terugverdienen", gaat Onstein verder. "Wat me wel sterkt, is dat aan geluidsdragers altijd behoefte zal blijven. Of dat nou een MP3-tje of vinyl is, je zal het moeten vastleggen. In die zin zit je met een studio misschien wel aan de goede kant van het verhaal. Van de andere kant hebben mensen thuis wel steeds meer mogelijkheden om iets te fabriceren met een laptop en een betaalbare converter. Je merkt best dat ze daar een eind mee kunnen komen. Maar goed, wat we hier in een dag neerzetten, dat kost ze thuis heel wat meer tijd. Het is en blijft wel een vak natuurlijk..." ■

'Doorzakken' is niet altijd leuk..!

Bij veel evenementen wordt geprojecteerd; met krachtige en kwalitatief hoogwaardige beamers in hoge resoluties.

Zo'n strak hoogwaardig beeld komt helaas nog vaak terecht op een krom en 'doorgezakt' projectiescherm. Jammer...!!

Een professional zakt niet door

Kies bij de aanschaf van een mobiel projectiescherm voor een echte professional die niet wil doorzakken. Stumpfl schermen zijn altijd kaarsrecht, staan strak en zakken niet door. Het oog wil immers ook wat...?!

vario 32

vario 64

monoblox 32

monoblox 64

vario lock

drepe kit

Congress
&
vergaderlocaties
mobiele presentaties

Rental & Stage

Hotel
&
Restaurant

Theater

Importeur/Verdeler voor België, Nederland en Luxemburg:

AV Stumpfl Nederland
Rieuwe Schaft 3a,
3991 AS HOUTEN

T: +31 (0)30 - 436481
E: info@avstumpfl.nl
I: www.avstumpfl.com

AV Stumpfl NL

Roland presenteert M-200i V-Mixer met iPad-control

Roland Systems Group presenteerde op InterBEE 2012 in Japan de Roland M-200i V-Mixer, een compacte mixing console voor wie de flexibiliteit en mobiliteit van een iPad wil combineren met de precisie van een professionele digitale audioconsole. Het is een sterke toevoeging op de bestaande reeks van V-Mixing-systemen voor live-toepassingen, met o.a. consoles, digitale multikabels, multi-channel recording/playback en personal mixing. De iPad app geeft toegang tot alle belangrijke mix- en bedieningsparameters van de M-200i. Hier vinden we niet alleen preamp control, Pan, high pass filters en uitgebreide PEQ- en GEQ-bediening, maar je hebt ook de mogelijkheid om instellingen te bewaren en op te roepen, compressors en gates te regelen, sends op faders in te stellen, effecten te bewerken, en nog veel meer. Je hebt dus de volledige controle over de mix, vanuit iedere positie op de locatie. Maak een draadloze verbinding via een router aangesloten op de LAN-poort van de M-200i of gebruik de Roland Wireless Connect adapter (WNA1100-RL), die je in een USB-poort plukt. Bovendien kan je ook een iPad aansluiten met een multi-pin iPad-kabel, bijgeleverd bij de M-200i. Die zorgt niet alleen voor de verbinding, maar laadt tegelijk ook de iPad op. De console zelf beschikt over 32 kanalen met 17 gemotoriseerde faders, 8 AUX, 4 Matrix (met aux-mode), 8 DCA's, 24 fysieke inputs en 14 outputs (uitbreidbaar tot 64x54). Verder is zoals op alle Roland consoles een USB poort aanwezig voor playback en recording (WAV-bestanden 44.1/48kHz.) en voor import/export van project files. Als je geen iPad hebt, kan je de console ook volledig aansturen via het ingebouwde LCD-scherm en de knoppen, waarmee je alle mixparameters van de M-200i kunt bedienen. Nooit eerder bood een digitale mixconsole zoveel flexibiliteit, controle en nauwkeurigheid in een iPad- en touchscreenbediening. Een erg intuïtieve en nauwkeurige functie is "touch and turn", waarbij je een bepaalde parameter op de iPad aanraakt en hem bedient met een fysieke knop op de console. De M-200i heeft ook een Roland Ethernet Audio Communication (REAC)-poort die tal van uitbreidingsmogelijkheden biedt, zoals multi-channel recording/playback, extra fysieke inputs/outputs en een personal mixing system. Je kan het aantal fysieke inputs uitbreiden door een Digital Snake Head zoals de S-1608, een stagebox met 16 inputs en 8 outputs, aan te sluiten op de REAC-poort via een gewone Cat5e/6-kabel. De REAC-poort laat bovendien ook toe om een meersporrenopname te maken met SONAR Producer van Cakewalk. Voor podiummuzikanten die de best mogelijke geluidskwaliteit en flexibiliteit in hun monitormix willen, plus het bijkomende voordeel van minder lawaai op het podium, ondersteunt de Roland M-200i ook het erg krachtige M-48 Personal Mixing System. De Roland M-200i is naar verwachting leverbaar vanaf januari 2013.

Organisatie CUE 2014 door Ahoy Rotterdam

Stichting Vakbeurs Theatertechniek heeft na een pitch-traject Ahoy Rotterdam de opdracht verleend om de organisatie van CUE 2014 voor haar rekening te nemen. De 14e editie van de tweejaarlijkse vakbeurs voor event-, installatie- en entertainmenttechnologie vindt plaats van 13 t/m 15 januari 2014 in Ahoy Rotterdam. Voor de Stichting Vakbeurs Theatertechniek was het totaalpakket dat Ahoy kan aanbieden de doorslaggevende factor in de beslissing. Begin november is de samenwerking tussen Stichting Vakbeurs Theatertechniek en Ahoy Rotterdam bekrachtigd. Enrico Daamen, voorzitter van Stichting Vakbeurs Theatertechniek: "Voor de uitvoering van CUE waren wij op zoek naar een partij die van wanten weet en die de organisatie in de volle breedte voor haar rekening kan nemen; van strategie, marketing en acquisitie tot promotie en het voeren van het secretariaat. Wij verwachten dat Ahoy Rotterdam vanwege haar professionaliteit en jarenlange ervaring hierin van toegevoegde waarde voor ons kan zijn." Gert-Jan van den Nieuwenhoff, General Manager business-to-business events Ahoy Rotterdam: "CUE is al jarenlang een gewaardeerde klant van Ahoy als huurder van de locatie. Wij zijn verheugd dat wij nu ook onze organisatiekwaliteiten voor CUE mogen gaan inzetten. Het is een mooie aanvulling op ons portfolio aan beurzen en evenementen die Ahoy zelf of in samenwerking met partners organiseert, zoals Europort, InfraTech, het ABN Amro World Tennis Tournament en Kerstcircus Ahoy." Op de tweejaarlijkse vakbeurs CUE worden de laatste ontwikkelingen op het gebied van event-, installatie- en entertainmenttechnologie gepresenteerd door circa 90 leveranciers van geluid, licht, audiovisueel, decor, algemene theater- en hijstechnieken, inrichting, podia, meubilair, theatertextiel, adviesbureaus en overige podia- en entertainment gerelateerde producten en diensten. De Vereniging voor Podiumtechnologie verzorgt doorgaans het begeleidend kennisprogramma. Voor meer informatie: www.cue2014.nl. Op de foto boven v.l.n.r.: Eric Mattijsen, Saskia Vernooij, Louis Janssen. Onder v.l.n.r.: Jolanda Jansen, Enrico Daamen en Gert-Jan van den Nieuwenhoff.

NIEUWE ERVARING IN RUIMTELIJK LUISTEREN: **4D SOUND**

In Muziekgebouw aan 't IJ vond onlangs de presentatie plaats van een nieuw en uniek geluidssysteem: 4D SOUND. De 4D SOUND-installatie stond opgesteld in de entreehal van het Muziekgebouw, over een ruimte van 12 x 12 meter, met 48 speakers in 16 pilaren. De pilaren sturen muziek van onderen, van boven en van opzij. Het effect – staand in de ruimte – geeft een compleet nieuwe ervaring.   Jan Prins

APPARATUUR:

- 48x Bloomline Omniwaves luidsprekers
- 9x Bloomline subs
- 1x Yamaha DME64N processor
- 6x Yamaha IPA8200 versterker
- 5x Yamaha XP7000 versterker
- 2x Yamaha MY16MD64 kaart
- 3x Yamaha MY16EX kaart
- 1x Yamaha LS916 mixer
- 2x RME M-32 DA-interface
- 1x RME MADI PCI kaart (in Mac Pro)
- 1x RME MADI FX PCI kaart (in Sonnet Thunderbolt dock)
- 4D.ENGINE software (Max)
- 4D.LIVE software (Ableton)
- 1x Ipad met 4D.LIVE controlpanel (Lemur)

De installatie, ontwikkeld door componist Paul Oomen, is een revolutionair ontwerp. Het geluid gaat onder en boven je langs, rondom en dwars door je heen. Melodieën dwarrelen neer als regendruppels, beats schieten uit de grond als vuurwerk, er trekken muren van klank op in de ruimte. Met 4D Sound kun je een totale controle over de ruimtelijke ervaring van de luisteraar realiseren.

'ONHOORBARE LUIDSPREKER'

De apparatuur is in samenwerking met Sonostruct (een internationaal klankcollectief van muziektechnologen) en luidsprekerfabrikant Bloomline Acoustics ontwikkeld en samengesteld. De structuur is qua maat variabel en kan worden opgebouwd tot een ruimte van 16 x 16 x 5 meter. De gehele installatie is reisbaar en kan door zes man binnen acht uur worden opgebouwd. De speciale Bloomline luidsprekers zijn rondom stralend (omni) waardoor

je niet specifiek hoort dat het geluid uit een luidspreker komt. Men noemt ze dan ook wel de 'onhoorbare luidspreker'. Het geeft een verbluffend en volkomen natuurlijk ruimtelijk resultaat.

APART AANGESTUURD

Leo de Klerk van Bloomline heeft voor deze speciale toepassing uitgebreid allerlei versterkers getest en kwam uiteindelijk uit op de Yamaha IPA 8200 installatieversterkers, waarmee de 48 Bloomline Omniwave speakers werden aangestuurd. Belangrijke aspecten bij het testen waren uiteraard de klank en de prijs, maar zeker ook de compactheid. Onder de vloer van de installatie werden negen subwoofers geplaatst, die elk apart werden aangestuurd. De ruimtelijke weergave van de geluidsbronnen is geprogrammeerd door Poul Holleman van Sonostruct. Vanuit de 4D Sound software engine werden alle luidsprekers apart via Madi aangestuurd.

Dit was aangesloten via een DME-processor, waar EQ en limiters voor iedere speaker waren geprogrammeerd. De installatie bestaat verder uit een Yamaha LS9-mixer, waarmee de live signalen van muzikanten, een presentator of DJ via Madi aan het systeem kan worden aangesloten. Het was al met al een unieke luisterervaring. Het was erg bijzonder om te zien (en horen!) en zou voor componisten een fraaie nieuwe mogelijkheid kunnen zijn om muziek (van klassiek tot techno) optimaal in de ruimte ten gehore te brengen.

Na de introductie werd de installatie s' avonds gebruikt door een aantal DJ's, die hun muziek live op het 4D Sound systeem ten gehore brachten, als programmaonderdeel van vijf dagen Amsterdam Dance Event (ADE). 4D Sound is inmiddels te zien en te horen op allerlei locaties en is 'powered by' Bloomline Acoustics, Ubisense en Yamaha Commercial Audio. ■

ad-systems.com

▶ we amplify emotions

▶ **Magnus12**
Flexibiliteit ten top

12"1,4": een stuk gereedschap voor iedere toepassing!
Multifunctioneel: High-End top of onovertroffen monitor!
Robuust elegant uiterlijk: omdat het oog meeluistert!

Delta Star

Mobile Broadcast Systems

GIGAWAVE - SVP BM - ERICSSON - BMS - TANDBERG

Point to Point verbindingen

betrouwbaar en compact

studiokwaliteit

camerazenders

Low delay

HD - SD

Snel inzetbaar voor:

studio - op locatie - motor - auto - heli - boot enz.

Bel voor verkoop & verhuur

Delta Star Mobile Broadcast Systems

0315 - 32 82 97 www.delta-star.nl

GO MOBILE!

Set als afgebeeld
bestaat uit:

- HD/SD switcher
- 17.3" monitor
- HDD recorder
- Videoscope voor weergave van:
 - Waveform
 - Vectorscope
 - Parade
 - Histogram
- Intercom systeem met belpacks

datavideo®
Sharing the Value

11.C76

Integrated
Systems
Europe

© 2005 Integrated Systems Europe

MS-2800:
HD/SD 8 of 12 kanalen
Mobile Studio

Datavideo Technologies Europe BV Tel: 030 261 96 56 - www.datavideo.info - info@datavideo.nl

VEELZIJDIGE PROJECTOREN VOOR THEATER EN EVENT

Projectoren hebben zich ontwikkeld tot hoogwaardige apparaten. Full HD, 4K, 3D, speciale effecten....geen event of theaterproductie kan nog zonder. Qua grootte van het te projecteren beeld is de moderne projector het flatscreen veruit de baas. Daarnaast is er nog een trend om minibeemers in smartphones, camcorders, notebooks en tablets in te bouwen. Ulco Schuurmans

De belangrijkste projectortrends van dit moment zijn 4K, 3D, compact, draadloos, semi-intelligent tot stand alone, nieuwe lichttechnieken, WiFi en de inbouw van minibeemers in portable apparatuur. Projectie in 4K kent op het grote scherm zijn weerga niet. Stereoscopie in de e-cinema of op de event- of theaterlocatie zijn zowel passief als actief in Full HD beschikbaar. Draadloos koppelt naadloos met tablet of notebook. Daarnaast kun je de presentatie ook alleen vanaf een geheugenkaart geven. Nieuwe lichttechnologieën geven een grotere helderheid, weinig kleurafwijkingen en artefacten plus een compactere bouw, stiller en minder warmteproductie. En de minibeamer vindt zijn inbouwweg in de camcorder, smartphone en straks ook tablet en notebook.

Bij de objectieven is er keuze uit optisch hoogwaardige zaal- en short throw lenzen. Deze laatste categorie maakt het op korte afstand van het projectiescherm plaatsen mogelijk.

Presentatiesoftware zoals Wings Platinum haalt alles wat er in zit uit voorstellingen met meerdere projectoren. En ook bij digital signage en andere promopresentaties staat de projector zijn mannetje. Alleen het ingebouwde geluid laat nog dikwijls te wensen over. Dat is gewoon behelpen, maar daar hebben wij als een veel beter alternatief de zaalgeluidsinstallatie voor. De bekende merken voor professioneel gebruik zijn Barco, BenQ, Epson, Infocus, JVC, Mitsubishi, Optoma, Panasonic en Sony. Ze hebben een ruime keuze uit meerdere modellen.

LICHTTECHNIEKEN

De meest gangbare lichttechnieken voor projectoren van dit moment zijn LCD, DLP en LED. De Light Crystal Display-techniek (LCD dus) maakt gebruik van een metaaldamplamp als lichtbron, spiegels, lenzen en LCD panelen. Het licht wordt door spiegels en lenzen opgedeeld in drie lichtstralen, voor elk van de drie RGB LCD-panelen eentje. De meest gebruikte

CASIO HYBRID LASER LED PROJECTOREN

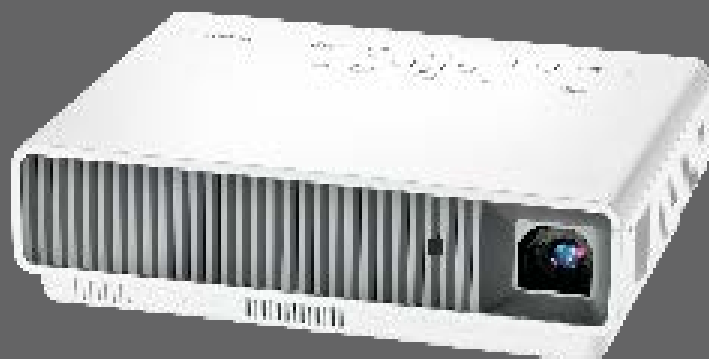
Casio heeft een zeer uitgebreid assortiment aan Hybrid Laser Led DLP projectoren, die geen gebruik meer maken van conventionele lampen. De hybride Laser Led projectoren produceren 2500 tot 4000 ansi lumen. Daarnaast zal er op de ISE 2013 een 6000 ansi lumen oplossing worden getoond. De Hybrid Laser Led projectoren hebben als grote voordeel dat het vervangen van kostbare en kwetsbare lampen tot het verleden behoort. Dit komt met name de betrouwbaarheid en inzetbaarheid ten goede. De projectoren zijn ook duurzamer doordat er geen afval wordt gecreëerd dat kwik bevat (lamp). Ook het snelle aan- en uitzetten binnen zeven seconden is een groot voordeel. Ook afkoelen is niet nodig, een behoorlijke tijds winst voor de gebruiker.

Met heeft de keuze uit:

XJ-A Green Slim serie is een compact portable projector die niet groter is dan een 250 vel A4 pak papier. Met een 2 x optisch is de projector overal flexibel in te zetten met een XGA of WXGA resolutie van 2500 tot 3000 ansi lumen.

XJ-M Standaard serie is een allround projector die naast desktopgebruik ook prima geïnstalleerd kan met vele controller mogelijkheden. Met een XGA of WXGA resolutie van 2500 tot 3000 ansi lumen.

XJ-H Professional series zijn projectoren met meerdere professionele aansluitingen. Ze zijn in XGA-WXGA uitvoeringen verkrijgbaar, met 3500 tot 4000 ansi lumen.

XJ-ST Short-throw series hebben een korte afstand nodig voor het projecteren van een groot beeld. Ideaal voor gebruik van interactief presenteren of lesgeven met een XGA resolutie van 2500 tot 3000 ansi lumen.

De projectoren worden zowel in office oplossingen gebruikt als in AV-oplossingen met lange looptijden. Er zijn al meerdere Digital Signage oplossingen en edge blend oplossingen uitgevoerd met Casio Hybrid Laser led projectoren.

resolutie was het XGA LCD paneel met 1024x768 pixels en geschikt voor 720 HD. Full HD is echter snel in opkomst. Elektronische aansturing bepaalt of een pixel licht doorlaat of blokkeert. De aldus opgebouwde drie RGB-beelden worden in een prisma tot één full colour beeld samengevoegd. Bij de huidige LCD-technologie is er geen pixeleffect meer. Let wel op het tijdig schoonmaken van het stoffilter in de luchtinlaat, anders bestaat er kans op vervuiling van de LCD-panels met stofspikkels in het projectiebeeld! Het laten reinigen is lastig en kostbaar.

DIGITAL LIGHT PROCESSING

De Digital Light Processing (DLP) techniek van Texas Instruments is in feite een soort superlichtschakelaar op één chip, die zo'n twee miljoen microscopische spiegeltjes wel of niet het opvallende licht laten reflecteren. Zo ontstaat een hoogwaardig gedetailleerd pixelbeeld met weinig kleurafwijkingen en artefacten. Ook hier de inzet van een metaaldamplamp als lichtbron. Met behulp van een kleurenwiel, de DLP-chip en een stelsel van spiegels/lenzen ontstaat een kwalitatief goed beamerbeeld. Het kleurenwiel kent een rood-, groen-, blauw- en geel-kleurenfilter en stelt de juiste lichtkleur al in voordat de bundel de DLP-chip bereikt. Standaard is de kwaliteit van de DLP-spiegeltjes XGA. Full HD en hoger behoren inmiddels tot de mogelijkheden. De elektronische aansturing van de microscopische spiegeltjes op de DLP-chip zet hen naar de gegeven opdracht op doorsturen naar het objectief of doorsturen naar een licht-absorber. Per pixel valt met de huidige DLP-techniek het licht snel,

precies en vloeiend qua beweging te doseren. Een 'nadeel' van LCD en DLP beamers is de 'beperkte' levensduur van de metaaldamplamp. Doorgaans een brandtijd van 2000 tot 4000 uren. Modernere eco-smart beamers halen 8000 branduren. DLP-beamers behoren tot de meest verkochte videoprojectortypen en je vindt ze vaak in de e-cinema's. DLP-beamers zijn bij uitstek geschikt om als miniprojector (het Picotype) in een smartphone of camcorder te bouwen. Handig voor projectie onderweg en in kleinere ruimtes. De kwaliteit van het projectiebeeld ligt rond (S)VGA.

LED

De Light Emitting Display-techniek (LED) staat nog deels in de kinderschoenen. Er zijn momenteel twee typen toepassingen. Als eerste de zakbeamer. Deze LED-beamermodellen gaan uit van een 100% LED-lichtbron. Dat is in de praktijk niet veel, circa 100 ansilumens, maar wel heel compact, relatief energiezuinig en zonder noemenswaardige warmteontwikkeling. Voor meer beamerlicht is er een tweede toepassing, die bestaat uit de combinatie LED en laser. Deze beammertechnologie zet rode en blauwe LED's in voor de juiste basiskleuren en een blauwe laser zorgt na filtering voor een grote hoeveelheid groen licht. Het aldus gekleurde licht wordt daarna op een DLP-chip gezet, die vervolgens de elektronische pixelbelichting aanstuurt. De hybride lichtbron van de LED-projector gaat circa 20.000 branduren (opgave volgens Casio) mee. Een nadeel van de huidige generatie LED-beamer vormt nog het lage contrast, waardoor het beeld wat vager of onscherper oogt dan bij DLP of LCD.

FULL HD, W(U)XGA, 4K EN 3D

Van groot belang bij professionele presentatiedoeleinden is de uiteindelijk resolutie op het scherm. XVGA zal voldoen voor de meeste presentaties op zakelijk gebied, digital signage, product-demonstraties en het onderwijs. Full HD, 1920 x 1080 pixels is vereist voor de eenvoudigere e-cinema. In dit segment onder-vindt de beamer flinke concurrentie van het grote flatscreen. WXGA staat voor Wide screen XGA en biedt een schermre-solutie van 1280 x 720/800 pixels. Dit oplossend vermogen is geschikt voor eenvoudig HD op 720(P)-kwaliteit. WUXGA (= Widescreen Ultra eXtended Graphic Array) geeft een echt Full HD projectiebeeld van 1920 x 1080 tot 1920 x 1200 pixels. Hier begint de professionele e-cinema.

4K is om twee redenen duidelijk in opkomst. Zo is de zeer hoge resolutie is heel geschikt voor hoogwaardige e-cinema, event-, onderwijs- en demonstratiedoeleinden, waarbij iedereen op elke plaats in de zaal een zeer hoge detailscherpte kan zien.

Ook is het interessant voor 3D, het kunnen neerzetten van een 2 maal 2K stereoscopisch beeld voor elk oog afzonderlijk.

Bij 4K weergave is de resolutie WQXGA met de Q van Quad, goed voor 3840 x 2400 pixels in de afbeeldingsmaatstaf 16:10.

Dat is een vier maal hoger oplossendvermogen dan bij Full HD. 5K laat ook al van zich horen in de specificatie WHXGA met de H van Hyper, waarbij de schermresolutie 5100 x 3200 pixels bij een aspectratio van 16:10 bedraagt. En aan de videohorizon ver-rijst al WHUXG, met 8K aan pixels (7680 x 4800 en 16:10). De H staat hier voor Hex[adecatuple].

LICHTOPBRENGST EN CONTRASTRATIO

De hoeveelheid licht bepaalt de helderheid van het beamerbeeld op het projectiescherm onder de gegeven omgevingsverlichting. Hoe hoger de ANSI-waarde in Lumens, hoe beter het beeld zal

zijn bij slechte lichtomstandigheden. Bij oudere typen kon je alleen in matig tot geheel verduisterde ruimtes projecteren. Bij modernere modellen met een hoge lichtopbrengst is alleen het neerlaten van de zonwering al afdoende. Andere factoren die meespelen zijn de oppervlakte van het projectiescherm, de weer-gegeven content, de afstand van projector naar scherm en de eigenschappen van de zaal of het auditorium. Even wat Lumens-waarden. Bij een scherm van twee meter heb je al snel 2.000 tot 2.500 Lumens nodig. Bij een scherm van drie tot vier meter is dat 3.000 tot 4.000 Lumens. En bij een projectiescherm van zes meter 5.000 – 6.000 Lumens. Gelukkig is bij de betere beamer een lichtopbrengst van 6.000 tot meer dan 10.000 Lumens al geen probleem meer. Alleen is er wel een stevige koeling nodig. Het contrast heeft zoals bekend invloed op de scherpte-indruk van het beeld en de contrastratio op de doortekeningen van de lichte en donkere beeldpartijen. Hoe hoger het contrast en de contrastratio van de beamer des te beter. De kleuren en scherpte spatten dan als het ware van het projectiescherm. Voor professionele doeleinden zijn contrastratio's van 10.000 : 1 tot 40.000 : 1 vereist. Moderne beamergeneraties halen dat met gemak. Fabrikanten zoals Panasonic zetten dynamische irissystemen in om nog diepere zwarten en hogere contrasten te realiseren.

WARMTE EN GELUID

Metaaldamplampen produceren veel hitte. Dat geeft problemen met het heet lopen van de beamer zelf, een verkorte levensduur van de lamp en het oplopen van de temperatuur in de zaal. Door de lamp niet op de volle 100% maar in de eco-stand te gebruiken, gaat de warmteproductie al deels omlaag en gaat de projectie-lamp langer mee. De belangrijkste koeling is echter afkomstig van de ventilator. Hoe krachtiger hoe beter. Houdt de ventila-tieopeningen van de beamer altijd vrij en laat deze na afloop

44X BARCO HDF-W26

Een ware krachtpatser met een lichtopbrengst van 26.000 Lumens is de 44x Barco HDF-W26 WUXGA DLP-projector, o.a. te vinden in het assortiment van XL Video. De Belgen uit Kortrijk weten wel hoe je een sublieme projectiemachine bouwt. Het model HDF-W26 beschikt over 3-chip DLP technologie, Xenon illumination en een high-contrast optical engine. Deze specificaties staan garant voor haarscherpe beelden en rijke kleuren, zelfs bij minder goede lichtcondities en 3D. Conform het tijdperk van smart en social media biedt de veelzijdige HDF-W26 beamer uitgebreide wireless control features via smartphone of tabletcomputer. Het in de HDF-W26's gebouwde kleuren LCD-scherm houdt de gebruiker continu op de hoogte over de aangesloten AV-sources met preview, status, power, temperatuur en lamp run-time. De ImagePRO technology met Athena scaler zorgt voor flexibele scaling van het projectiebeeld. Barco heeft de ervaring die het heeft opgedaan in de rental en staging markt met de beproefde FLM family nu vertaald naar de HDF-lijn, geschikt voor met name on the road-toepassingen. Het compacte en modulaire ontwerp, de robuustheid, het makkelijk opzetten en onderhouden zijn daarbij belangrijke troeven. Een andere aantrekkelijke eigenschap vormt de light-on-demand technology. Je kan de licht-output op maat finetunen van 18.000 lumens tot 26.000 lumens in 2.000 afzonderlijke stappen. Wie voor rental en staging nog 40.000 Ansi Lumens en 2K zoekt, kan terecht bij het Barco-model HDQ 2K40.

WINGS PLATINUM 4

Een van de grootste meesters bij de HDAV-beamerprojectie (2K tot 4K) is ongetwijfeld het presentatiepakket Wings Platinum van AV Stumpf. Het zorgt voor meervoudige naadloos aansluitende beamerprojectie op tal van schermen, muren, koepels en vlakken. Ook surface warping en soft edge-maskers. Je kan beeld- en kleurenweergave met VISIO (camera based kalibratie) zeer nauwkeurig uitlijnen en afstemmen. Ook mogelijk: pakkende effecten met bewegende camera (camerafahrten), overgangen, in beeld bewerken en zoomen. Foto/dia, videoclips en PowerPoints kunnen elkaar afwisselen en dynamische koppeling met Photoshop voor het bewerken van beelden en titels is zeer goed mogelijk. Werken op een groot aantal aparte sporen voor beeld en geluid. Behalve het genoemde afwisselen van type content ook bruikbaar als afspeelmachine voor videoclips tijdens tv-uitzendingen en presentaties. Bij het geluid (maximaal 24 kanalen) valt de complete soundtrack te mixen, af te stemmen op de lengte van het beeldmateriaal en het weergeven in meerdere talen (de luisteraar pakt het desbetreffende taalspoor). Daar blijft het echter niet bij. Wings Platinum 4 kan ook externe zaalapparatuur aansturen. Van het licht en het geluid tot rook, wind, mist, vocht en bewegende stoelen of andere objecten. Tevens kan het pakket met een camera live zaal- of studiobeelden in de presentatie, show of tv-programma halen. Desgewenst ook interactief (speakerscontrol) met preview op afstand te bedienen.

JVC-PROJECTOREN

Eerst even een compact 3D-model van JVC: de op D-ILA-techniek gebaseerde X55RWE. Tevens geschikt voor 4K (3.840 x 2.160) met een contrastverhouding van 50.000:1. Het optisch systeem werkt met de e-shift 2 Technologie waaronder de Multiple Pixel Control beeldprocessor. De projector biedt ook een meer natuurlijke 3D kijkervaring met 2D-3D conversie en veel 3D instelmogelijkheden. Andere beeldfuncties zijn bijvoorbeeld de unieke Real Colour Imaging Technology, Colour Management met 7 assen, 3 Screen Adjustment modi en de Clear Motion Drive. Verder zijn er handige functies zoals het lensgeheugen met vijf modi, Pixel Adjust in stappen van 1/16-pixel, Smartphone App voor de meegeleverde afstandsbediening en de nieuwe Environmental instelling die het beeld automatisch aan de omgevingsomstandigheden aanpast. De JVC DLA-SH7NLG is een echte e-cinema of event-projector met dual 330W ultra-high-pressure mercury lampen, goed voor 5.000 Lumens aan helderheid. In single lamp modus kiest het systeem automatisch steeds voor de lamp die qua levensduur nog het langste meegaat. Met JVC's eigen 4K2K D-ILA systeem bereikt deze projector ongeveer 10 megapixels aan hoge resolutie en kunnen er simultaan twee of vier WUXGA screens high-resolution (1.920 x 1.200 pixel) en full-HD resolutie neergezet worden. Multi-screen projection is mogelijk via vier DVI (Dual-Link) input terminals met ondersteuning voor een array van PC inputformaten. De True black quality met 10.000:1 native contrast is afkomstig van de wire-grid optical engine. Daarnaast heeft JVC nog een viertal Home Cinema projectoren die ook 4K kunnen weergeven, zoals de DLA-RS46 /-RS48 /-RS56 en de DLA-RS66 met een native contrastverhouding variërend van 50.000:1 tot 130.000:1 en een prijs van € 2.999,- tot € 9.999,-.

van de projectie met de lamp uit doorventileren. Het geluid kent bij de beamer twee aspecten: de geluidsoverlast door de ventilator en het interne audiocircuit. In stille ruimtes kan het ventilatorgedruis echt storend werken. Kies dan voor een stille projector. Op luider evenementen is zulks geen probleem. Het interne audiodeel is slechts een compromis om ter plekke met eenvoudige ingebouwde speakertjes geluid te kunnen weergeven. Gebruik in alle andere gevallen de zaalinstallatie.

OBJECTIEVEN EN BEELDCORRECTIE

Voor elk projectiedoel is er een beamerobjectief op maat. Er is keuze uit vaste brandpunten, zoomobjectieven, zaalobjec-

tieven voor grote afstand en short throw voor dichtbij. Koop de beamerobjectieven op toepassing, lichtsterkte, resolutie (2K, 4K, 5K) en instellingsmogelijkheden voor focus en zoom. Staat de beamer in een afwijkende stand t.o.v. het projectiescherm, dan kan er geometrische vertekening optreden. De meeste beamers zijn daarvoor toegerust met optische of elektronische correctiemogelijkheden. Zo zet bijvoorbeeld de keystone-correctie het beeld bij een schuin naar boven projecterende beamer recht. Is de beamer niet opgehangen, maar staat deze op een projectietafeltje, let dan op de verstelbaarheid van de pootjes. Als de beelden van meerdere beamers naadloos dienen te overlappen is een softwarematige uitlijning/aansturing gewenst. Dat kan met

PANASONIC PT-DZ21KE

Het nieuwe vlaggenschip onder de Panasonic beamers is de PT-DZ21KE met DLP-techniek. Behalve een lichtkracht van 20.000 Lumens en een WUXGA resolutie ook geschikt voor 3D. Dat stereoscopisch weergeven gebeurt zowel passief als actief. Je kunt er in de e-cinema alle kanten mee uit. Opmerkelijk is de geringe omvang: Geen kolos van een projector meer. Voor een beamer in deze klasse is er echt sprake van een echt ultracompact ontwerp.

De beelden zijn zoals gewend bij Panasonic echt helder, scherp, natuurgetrouw en hebben een hoog dynamisch contrast. Ook de 3D-weergave behoort tot het beste dat momenteel op de stereoscopische markt voor handen is. De dynamic iris-technologie zorgt voor een contrast van 10.000 : 1 zonder op helderheid te behoeven inleveren. Diepe zwarten en toch rijk aan detail. En System Daylight View 2 voorziet in de aanpassing van het projectiebeeld in lichtere ruimtes. Het ontwerp is robuust, betrouwbaar en heeft weinig onderhoud nodig. En met vier lampen aan boord zit u niet snel zonder (reserve-)licht.

Andere interessante specificaties zijn vloeistofkoeling van de DLP-chip, flexibele horizontale of verticale installatie, naadloze multiscreen support, edge blending met controle van de luminantie colour matching en het kunnen aanpassen van de geometrie aan afwijkende of speciaal vormgegeven projectieoppervlaktes. Bijvoorbeeld sferisch of cilindrisch.

Onlangs heeft Panasonic ook de Sanyo videoprojectoren onder haar hoede genomen wat het assortiment aanmerkelijk verbreedt. Idem hebben de SSI-projectoren van Panasonic nu een brandduur van 20.000 uur.

EPSON BEAMERS

Een van de grootste assortimenten aan beamers heeft ongetwijfeld het merk Epson. Van consumentenmarkt tot de pro-sector vele tientallen modellen. Voor de smeerpotten en stoffige ruimten komt het model EB-D6250 in aanmerking. Het beamen onder extreme omstandigheden is mogelijk dankzij een automatisch afsluitbare ventilatoruitlaat, het optisch systeem in een aparte glazen behuizing en robuuste bouw van het projectorhuis. De eigen 3LCD-technologie met hoge resolutie zorgt voor een hoge resolutie en goede kleurweergave, prachtig breedbeeld. Het elektrostatische filter heeft een levensduur van 10.000 uur en de gemakkelijk bereikbare E-TORL-lamp geeft tot 4.000 uur licht. Hierdoor zijn deze projectoren onderhoudsarm en goedkoop in het gebruik. De EB-D6250 levert in deze prijsklasse een hoog lichtrendement van wit en gekleurd licht van maximaal 4.000 Lumen in XGA-resolutie. Aansluiten via HDMI en optionele WiFi. De EB-Z8450WU is een van de krachtigste en meest heldere producten in het assortiment van Epson. Geschikt voor videoprojectie in grote zalen en bioscopen. De lichtsterkte van de toegepaste LCD-technologie bedraagt 7000 Lumen en de resolutie is WUXGA. Opvallend zijn de natuurlijke kleuren en diepe zwarten, zelfs bij daglicht. Middels de flexibele installatiehoek kan de projector zowel voor opzicht- als doorzichtprojectie worden gebruikt. Er zijn een WiFi-aansluiting en een lens-shift d+I31ie, voor zowel verticaal als horizontaal flexibel instellen, aan boord. De Epsons EasyMP-software biedt onder meer de mogelijkheid om het scherm te splitsen, beelden van meerdere pc's te projecteren en video's via Wi-Fi te streamen. Tot de overige specificaties behoren: Edge Blending, SDI-poort (eerst gewone video of tv en dan vloeiend naar Full HD) groothoekprojectie, 0 – 50 °C bedrijfstemperatuur, DCDi van Faroudja, een snelle mechanische sluitertijd en het standaard meeleveren van het objectief.

een losse module of direct vanuit een professioneel presentatieprogramma zoals Wings Platinum van AVStumpfl.

INTELLIGENTIE EN DRAADLOOS

De beamer wordt steeds slimmer. Dat hoort ook zo, want er zijn zoveel mogelijkheden met aansluiting van bronnen, instellingen en de besturing uit presentatie/showsoftware dat de gebruiker niet meer zonder auto source detect en intuïtieve grafische menu's kan. Andere welkome eigenschappen zijn multiscreen color matching (op elk scherm de juiste kleurweergave), automatische geometrische correctie, daglichtcorrectie voor aanpassing naar het aanwezige omgevingslicht en naadloze edge blending voor egale

projectie over meerdere videoschermen. Ook zijn er voor te programmeren videoprojectoren met ingebouwde timer. Enkele beamers beschikken over automatische reinigings- en andere onderhoudsprocedures. De evolutie van een simpele videoprojector tot ware multimediapresentator en daarmee het tool of the trade voor events, entertainment, presentatie en onderwijs is een vaststaand feit geworden. Behalve onscreen-menu's (OSD) zie je steeds meer koppeling met de smartphone, tablet-PC of compacte notebook en ook eigen bedieningschermjes op de projector zelf en multifunctionele afstandsbediening. Draadloos, doorgaans via WiFi, is een attractieve eigenschap. Eén of meer vaste beamers in de projectieruimte of op de demostand die de presentaties en video-

Aukes

Verkoop & Verhuur

Spotlight ProfiLED
2S 50W DMX

Spotlight FresnelLED
250W TW DMX

SMOKE FACTORY

FOG GENERATORS — MIEGELMASCHEINEN

rainbow
FONTOENSTUWERS

+SWISSON

carhartt

Veemarkt 44a | 1019 DD Amsterdam | 020-4624992 | sales@aukes.nl | www.aukes.nl

De firma Theatex bestaat al ruim 50 jaar en is gestart met de inrichting van schouwburgen, culturele centra, dorpshuizen, scholen etc. Tevens ging Theatex zich richten op het leveren van nieuwe theaterstoffen voor decor o.a. breedweefsels.

Theatex heeft zich verder sterk ontwikkeld in de theaterwereld door steeds weer nieuwe en hoogwaardige producten in het assortiment op te nemen. Door onze grote kennis en ervaring met architecten, film- en tv-producenten, ontwerpers en kunstenaars kunnen wij altijd het beeld realiseren dat voor ogen staat.

theatex
holland

Vlamwerende toneelgordijnen - Akoestische gordijnen - Linnen en PVC tape
Verduisteringsstof - Horizontodoeken - Grondkleden - Decorstoffen - Dansvinyl
Electrische railgarnituren - Projectieschermen - Vlamvrije plastics
Railgarnituren - Glasweefsels - Praktikabels - Kaasdoek en Gazen

Theatex textiel en theater-inrichting

Voorbarcken 5 | 3645 GV Vinkeveen | Nederland
T 0297-263087 | F 0297-264088 | E info@theatex.nl

www.theatex.nl

SONY BEAMERS

Sony is met name actief met hoogwaardige 2 en 4K videoprojectoren voor de e-cinema, events en 3D. Daarnaast is er ook een groeiende homecinema-markt voor 4K. Ook is Sony sterk in het leveren van objectieven en insteekkaarten voor dual-link HD SDI en DVI.

Voor rond de €0.000 wordt u de trotse eigenaar van de 4K Sony VPL-VW1000ES. Met een native resolutie ziet u met het neus op het projectiescherm nog steeds Full HD en geen gepixelde details. De elliptische vormgeving met de forse projectielens in het midden oogt enigszins futuristisch, maar werkt in de praktijk heel functioneel. In het beamerhuis treft u drie nieuwe 4096x2160 SXR chipsets aan. Deze chips zijn het Sony-antwoord op de Liquid Crystal projectoren uit de JVC D-ILA-reeks. Ook deze Sony beamer beschikt over een Cinema Black Pro dynamic iris system. Tot de handige en nuttige specificaties behoren intuïtieve menu's, een prima afstandsbediening, high en low lamp modes, off, high en low settings voor Sony's Motion Enhancer software en een 'Expert Setting' menu, met black level adjustment, gamma preset selection, colour correction, white boosting en Colour Space settings. Voor de echte elektronische bioscoop buitenhuis voert Sony de modellen SRX-R515P met 4K resolutie of 3D voor de wat kleinere zalen en de SRX-R320P voor 4K in de grote bioscopen. Beide modellen vragen om een vakkundige installatie in de e-cinema.

clips volledig draadloos vloeiend vanuit de tablet, notebook of smartphone of zelfs uit de cloud oppikken.

AANSLUITINGEN, INSTELLINGEN EN SOFTWARE

De standaard aansluiting voor de projectoren was een sub-D-connector voor SGA en XVGA. Daarnaast rechtstreekse video-ingangen (S-VHS) en audiobussen. Inmiddels zijn daar HDMI, HD-SDI, DVI-D en netwerk- en remote-connectoren bijgekomen. Vanuit de Apple-hoek zijn verloopjes voor de minidisplayspoort en Thunderbolt nodig. Veelal beschikt de projector over drie of meer ingangen voor videobronnen en audio. Een aantal high-end beamers heeft insteekslots aan boord voor het plaatsen van specifieke interfacekaarten met extra aansluitingen. De hiervoor deels al besproken instellingen gaan met name via OSD, iPhone, iPad en multifunctionele afstandsbedieningen. Complete beamer control vanuit een dedicated app is reuze handig. Steeds meer beamerfuncties zijn softwarematig aan te sturen. Dit zowel vanuit de eigen meegeleverde software of app als vanuit presentatiesoftware zoals Wings Platinum. Houdt verder rekening met hoe de beamer te positioneren en te bevestigen. Vanaf het plafond of aan de muur, uit een vaste projectieruimte zoals bij de e-cinema, op een projectietafel en dan ook recht vooruit, van boven naar beneden (vloerprojectie) en schuin naar boven. Het moet allemaal op de eigen maat en smaak kunnen. Let tevens op de diefstalproof-bevestiging en/of -verankering, want beamers zijn gewild en vaak makkelijk onder de arm of op een klein wagentje mee te nemen.

PROJECTIESCHERMEN

Een projectiescherm is niet zomaar een strak gespannen doekje. Het projectiedoek en diens ophanging dient een

geslaagd huwelijk te vormen met de projector en de lichtomstandigheden in de ruimte. Anders gaat er mogelijk kwaliteit bij het getoonde projectiebeeld verloren. In de praktijk komt dit vaak neer op maatwerk door een goede installateur. Let verder bij de aanschaf op de wijze van bevestiging, de bedieningsmogelijkheden, kijk/reflectiehoek en relatie tot de afstand in de projectieruimte, onderhoud en reiniging, front of rear projection, naadloze overgang bij het gebruik van meerdere schermen of vlakken en de geschiktheid voor 3D. Bij stereoscopische beamerprojectie zijn het behoud van polarisatie (tot 99%) en het elimineren van image ghosting of crosstalk belangrijk. Bekende merken/leveranciers van projectieschermen en big beamer screens zijn o.a. AV Stumpfl, Projecta Tensioned, Stewart, Kingpin, Draper en Da-Lite. Het projecteren betreft niet alleen schermen maar ook steeds vaker koepels, muren (bedekt met speciale verf), vloeren en objecten. Elk projectieoppervlak heeft zo zijn eigen reflectie-eigenschappen en geometrie. Let op de flexibiliteit van de gekozen beamer in deze.

De projector heeft dankzij de nieuwe up-to-date event-trends nog altijd veel potentie. Zij blijven de monitoren en flatscreens in zowel de resolutie van 2, 4 of 8K en weergavemogelijkheden steeds net een aantal stappen voor. De eerste keuze voor het dynamisch weergeven van grote visuele presentaties op evenementen, bij zakelijke en productdemonstraties, entertainment op locatie en in het aanschouwelijk onderwijs. ■

THEATER MAKEN MET BEPERKT BUDGET

CARPENSTARS

Producenten en theaters draaien tegenwoordig iedere cent twee keer om, voordat ze ergens in investeren. Het lijkt net of nu iedereen op elkaar zit te wachten en zekerheden zijn er niet meer. Passie en bevlogenheid, dat is nu vooral nodig om een voorstelling te produceren. Een aantal muzikale vrienden stak de koppen bij elkaar en besloot niet langer te wachten op de interesse van een mogelijke producent. Met eigen risico startten zij hun eigen voorstelling: CarpenStars!   Jan Prins

Dat passie en bevlogenheid inderdaad de grote drijvende krachten zijn achter CarpenStars blijkt wel uit het feit dat de betrokkenen de productie naast de eigen dagelijkse werkzaamheden hebben gemaakt. Naast het werken aan en bij deze voorstelling, heeft iedereen namelijk ook een baan, waarmee toch gewoon de vaste lasten van het dagelijkse leven moeten worden betaald. Natuurlijk is er een wens om het theater maken als enige fulltime bezigheid te hebben. Maar daar is het op dit moment (nog) niet de tijd voor. In de huidige situatie worden ieders kosten vergoed en draait de productie quitte. De voorstellingen worden gelukkig door Mojo Theater geboekt bij de theaters. Zowel Mojo als de theaters delen niet in het financiële risico van deze voorstelling. De risico's liggen hier derhalve volledig bij de makers. Tijd om deze creatieve theatermakers eens nader tegen het licht te houden.

POPHISTORIE

Actrice Mylène Duijvestein en zangeres Vanessa Thuyns deelden hun gezamenlijke jeugdsentiment: de muziek van de Carpenters. Samen ontwikkelden en schreven ze het script voor het muziektheaterstuk 'CarpenStars'. Duijvestein is grootgebracht in de Verenigde Staten en Thuyns groeide op tussen al

hun platen. Het gevolg hiervan is een nieuw muziektheaterstuk over Karen Carpenter. In de ruige jaren zeventig stonden de Carpenters voor zoete popmuziek waar je alleen stiekem van mocht houden. Het broer-zus duo Richard en Karen Carpenter was de bestverkochte muziekact van die tijd. Het duo maakt deel uit van onze pophistorie, met liedjes als Superstar, Top of the World, Jambalaya, Yesterday once more, Close to you en We've only just begun. Wereldwijd werden er miljoenen platen verkocht. Het enorme succes legde een grote druk op Karen Carpenter. Deze Engels gesproken theatrale muziekvoorstelling verbeeldt op originele wijze de eenzaamheid van een superstar.

DOELTREFFENDE TECHNIEK

Actrice/comédienne Mylène Duijvestein speelt Karen Carpenter met charme, dramatiek en een flinke dosis humor. Haar troef is de interactie met het publiek en haar verhaal wordt versterkt door uitstekende muzikale fragmenten. De andere Karen is de 'Karen op het podium' die wij allemaal kennen: lief, vrolijk en vriendelijk. Vanessa Thuyns zingt de mooiste nummers haarzuiver en wordt begeleid door muzikanten Gert-Jan Hox en Leon Zautsen. De voorstelling is gebaseerd op ware feiten en maakt korte metten met de vermeende truttigheid van de Carpenters. De

Standing DJ's. EXP

DUTCH MEDIA TOOLS

MAKE YOUR PIXELS CURVE

PIXELMESH P12,5
Ordercode: 101390

Special features:

- 5 different angle positions
- very service friendly
- Lightweight only 6kg
- Ideal size ratio for creative set-ups

Flightcase Pixelmesh P12,5
10000 | for 8 panels

Phone: +31-(0)40-3867781 - Fax: +31-(0)40-3667708 - Mail: sales@digitals.nl - www.digitals.nl

Tip!

Maak in 3 stappen jouw gratis mobiele programmaboekje!

- 1** Meld je event aan op twoppy.com
- 2** Voer de informatie in van het event
- 3** Publiceer je guide en klaar ben je!

Creëer je twoppy account en krijg direct toegang tot het beheersysteem. Kies een unieke naam voor het event en ga verder met stap twee.

Voer simpel o.u.s. sessies, performers en algemene info over het evenement in en maak het indien gewenst interactief met een plattegrond.

Kies zelf de naam van je twoppy evenement en je programmaboekje is klaar voor gebruik. Zo hebben bezoekers altijd alle juiste info in hun broekzak.

www.twoppy.com

twoppy

Social Event Experience

Op zoek naar de snelstgroeiende software voor de verhuurbranche?

Ontwikkeld samen dóór- en vóór de branche. U hoeft ons niet te geloven, maar u gelooft uw eigen collega's toch wel?

Verhuur, Verkoop, Personeels- en wagenplanning, Financiële adm. Service- en onderhoud, inhuur, materiaalplanning, barcode, RFid, magazijn, SMS server, OakTree BackStage WebApp voor freelancers en personeel, offertebeheer, urenregistratie, facturering, PAT testen, manco- en schoonmaakkosten en nog veel meer...

OakTree www.oaksoft.eu

OakSoft B.V. | Aphroditestraat 57
5047 TW TILBURG | 013 - 5713032

Enkele referenties:

SENNHEISER **FABER AUDIOVISUALS** **THE POWER SHOP**

www.toyound.nl **TRIPLE SHOWTECHNIEK**

Green Fabrics

ShowTex Acoustic Baffle
akoestische panelen • 100% gerecycleerd

Ontdek nog meer groene producten van ShowTex:
Sofnac, Delatofa, Mollère, Goethe, Shakespeara, Wool

ShowTex Nederland bv • Energieweg 2B
3762 ET Soest • Tel: 035 693 86 92
info.nl@showtex.com • www.showtex.com

ShowTex
ADVANCE YOUR BUSINESS BY INNOVATION

DE BETROKKENEN

- Mylène Duijvestein, als Karen Carpenter
- Vanessa Thuyns (zang), als Karen Carpenter
- Gert-Jan Hox (piano, keyboards), als Richard Carpenter
- Leon Zautsen (saxofoon, mondharmonica, dwarsfluit) als Bob Messenger
- Marc Schrader (geluid & video)
- Wilbo Kouwenhoven (licht)
- Marije Gubbels (regie)

www.carpenstars.nl

techniek bij deze voorstelling is eenvoudig maar doeltreffend. Er wordt gebruik gemaakt van de aanwezige technische middelen in de Nederlandse theaters. Gelukkig zijn deze faciliteiten over het algemeen goed.

DECOR IN HUISKAMER

De productie heeft een kleine som geld ontvangen van het Amsterdamse Fonds voor de Kunst en heeft daarmee een aantal eenvoudige decorstukken laten bouwen. De benodigde rekwisieten en kostuums zijn uit allerlei hoeken en gaten gekomen. Het transport wordt zelf geregeld met behulp van een aanhanger achter een privé auto. Het gedrukte achterdoek wordt in een acht meter lange pvc-buis vervoerd op het dak van de auto. Tussen de voorstellingen door staan de decorstukken bij iemand thuis, in de huiskamer opgeslagen.

SMAAKVOL TONEELBEELD

Wilbo Kouwenhoven (licht) verdiepte zich tijdens zijn opleiding tot 'docent Drama' in de theatertechniek. Als technicus en lichtontwerper werkte hij bij diverse producties en toneelgroepen, waaronder onder andere Waterhuis, Artemis, Het Laagland, De Wetten van Kepler en Theater van het Oosten. Hij is tevens als docent (Theatertechniek en Lichttechniek) verbonden aan het Grafisch Lyceum Rotterdam en nam het lichtontwerp van CarpenStars voor zijn rekening. Kouwenhoven heeft naast een

sneeuwmachine eigenlijk niks bij zich, als hij 's ochtends het theater binnenkomt. Hij weet in iedere nieuwe lokale situatie steeds een smaakvol toneelbeeld te scheppen.

KLINKT ALS EEN KLOK

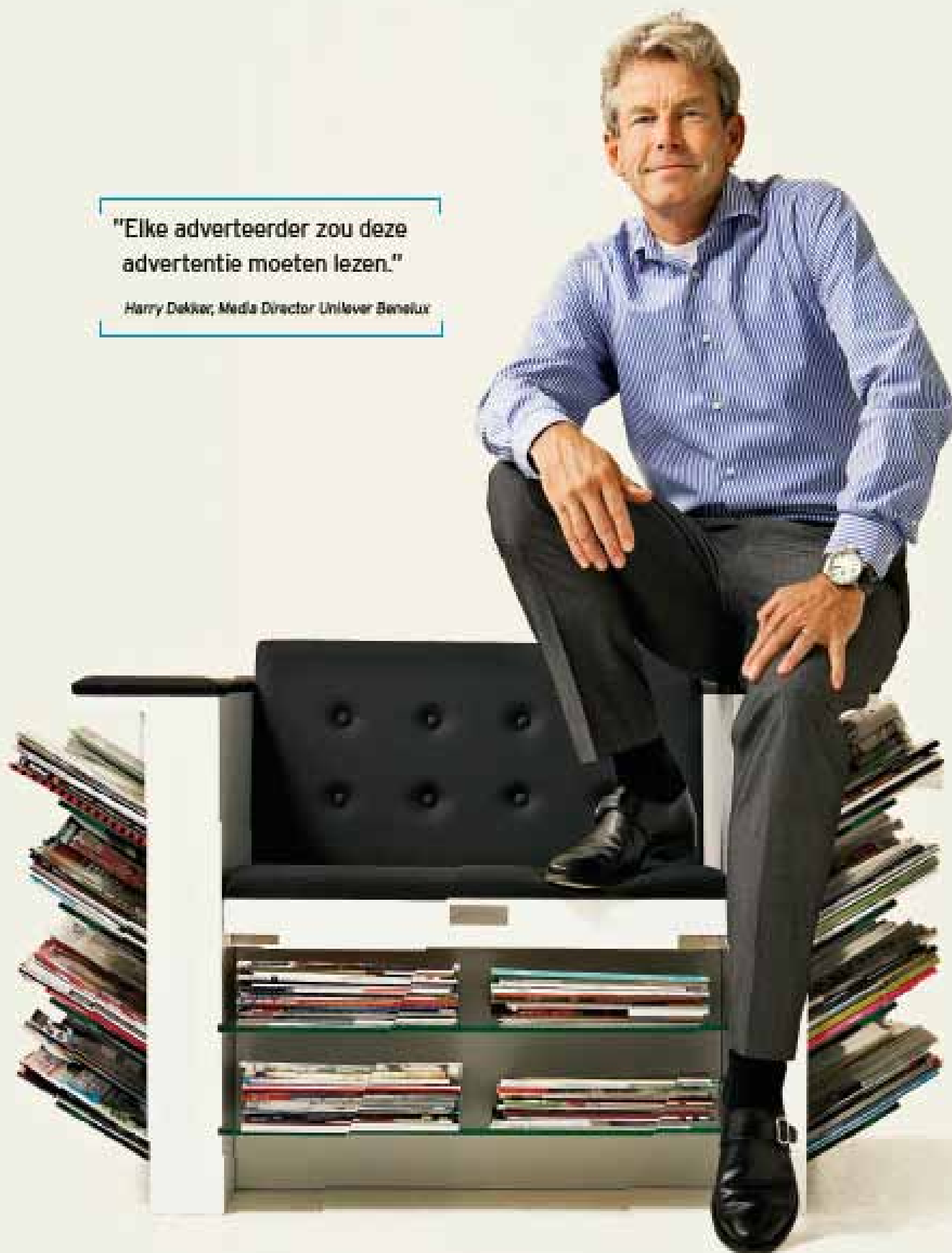
Marc Schrader (geluid & video) werkte na zijn studie aan het Koninklijk Conservatorium in Den Haag, bij vele theatervoorstellingen, waaronder Mini & Maxi, Annie, HAIR en Herman van Veen, maar ook bij allerlei televisieprogramma's. Ook Schrader geeft daarnaast les aan het Grafisch Lyceum Rotterdam, en tevens aan de Toneelschool in Amsterdam. Voor deze voorstelling heeft Schrader de mogelijkheid gekregen om de nieuwe Yamaha CL1 mixer & Rio32 te gebruiken. Deze nieuwe, kleine en veelzijdige mixer past gemakkelijk in zijn personenauto. Verder gebruikt Schrader een laptop waarmee hij de multitrack geluidsfragmenten en de video's instart. Van het begin tot het eind klinken de CarpenStars als een klok.

LIEFDE VOOR DE SHOW

Wat deze actieve theatermakers inspireert is het vak zelf en van daaruit ook de liefde voor de show. Ze vormen een hecht team en hebben theater maken als hun gedeelde passie! Ik was onder de indruk van deze voorstelling, die op alle fronten technisch op een zeer hoog niveau staat. Als het in Nederland financieel niet meer lukt, kunnen de CarpenStars zo door naar het buitenland. ■

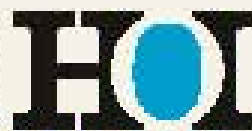
"Elke adverteerder zou deze
advertentie moeten lezen."

Harry Dekker, Media Director Unilever Benelux

HOI-keurmerk, als basis voor het orderplan versie 2007 en 2008 voor het marktjaar 2007-2008.

Harry Dekker van Unilever wil graag weten of hij het juiste bedrag betaalt voor z'n advertenties. Dekker let daarbij o.a. op het HOI-keurmerk. Als titels dat keurmerk hebben, betekent dit dat de oplagecijfers gecontroleerd zijn en dat advertentietarieven daarop zijn gebaseerd. Als bladen dat certificaat niet hebben doet Dekker geen zaken met ze. PS Deze titel heeft het HOI-keurmerk.

HOI. De Harde Cijfers. www.hoi-online.nl

JVR faciliteert Christmas Jumping

Het Christmas Jumping spektakel is op het moment van schrijven begonnen in PSC Den Goubergh in Roosendaal. JVR verzorgt de full service facilitaire invulling met licht, geluid, live registratie en projectie in de springhal en de overige ruimten. Tijdens de wedstrijden kunnen de bezoekers de verrichtingen van paarden en ruiters volgen op een groot scherm. In de periode tussen 13 en 29 december 2012 vinden de internationale springwedstrijden plaats in alle categorieën. Naast Gerco Schröder, die deze zomer Olympisch zilver won, zijn met zo'n 350 paarden uit 33 landen vele toppers aanwezig.

Lancering de Productietoren een feit

In het hart van de creatieve industrie van Eindhoven Strijp-S is een belangrijk project opgeleverd: de introductie, het in gebruik nemen en de start van de Productietoren. Met deze start wil de Productietoren van toegevoegde waarde zijn binnen het brede spectrum dat 'evenementenlandschap' heet. De Productietoren is een aanspreekpunt en uitvoerend orgaan voor alle facetten die komen kijken bij de organisatie van een evenement. De Productietoren is een initiatief van Saskia Holterman: "Er was behoefte aan een nieuwe uitdaging. Na het maken van een mooie reis is deze uitdaging, middels de lancering van de Productietoren concreet gemaakt", aldus Holterman. Met de reeds opgebouwde expertise en haar werkwijze hoopt de Toren in no time een begrip te zijn binnen de live-communicatie branche. www.deproductietoren.nl

Symposium: Veiligheidszorg bij evenementen

Ondanks alle veiligheidszorgen bij evenementen gaat het nog regelmatig mis. Recente incidenten zoals op Sunset Grooves, Pukkelpop, de AJAX-huldiging, Love Parade en de rellen in Haren tonen dit aan. Daar waar grote groepen feestvierders bij elkaar komen komt de veiligheid van burgers snel in gevaar. Zeker wanneer drugs en alcoholmisbruik een rol spelen. Iedere gemeente houdt zijn eigen veiligheidsbeleid erop na. En dat is vreemd. Want bezoekers van een evenement verwachten overal dezelfde veiligheidszorg van gemeente, politie en evenementenorganisaties, waar het evenement ook plaatsvindt in Nederland. Welke eenduidige veiligheidszorgmaatregelen zijn dan noodzakelijk om evenementen veiliger te maken en bezoekers te beschermen? Zero tolerance on drugs? Verbod op alcoholgebruik? Hoe kunnen gemeenten, politie en evenementenorganisaties het beste samenwerken en zorg dragen voor een veilig verloop van een evenement? Tijdens het symposium Veiligheidszorg bij evenementen wordt speciale aandacht besteed aan een geïntegreerde aanpak van gevaren en problemen zoals het gebruik van stimulerende middelen en illegaal wapenbezit.

Met medewerking van o.a.

- * Herald van de Bunt, Voorzitter VVEM
- * drs. Ninette van Hasselt, Programmahoofd - Jongeren en Vrije Tijd Trimbos Instituut
- * prof. dr. Ira Helsloot, Hoogleraar Besturen van veiligheid, Radboud Universiteit
- * drs. Jeroen van de Poel, Manager marketing & communicatie, G4S
- * Franc Weerwind, Burgemeester, Gemeente Velsen

AANDACHT VEREIST:

VERANDERING FREQUENTIES DRAADLOZE MICROFOONS

In Nederland worden draadloze microfoons o.a. gebruikt in de UHF-band tussen 470 en 862 MHz. Met de Multiband frequentieverdeling, die op 31 oktober is gestart, komt hier verandering in. Dat vergt de aandacht van professionele gebruikers, om storingskansen uit te bannen. Inventariseren welke frequenties de huidige en nieuw aan te schaffen apparatuur gebruikt is het devies.

Het bovenste deel van de frequenties (tussen 790 en 862 MHz) wordt beschikbaar gesteld aan telecomproviders. De frequenties zullen gebruikt worden om plaats te bieden aan mobiele breedbandtoepassingen. Dat zal in Nederland ergens vanaf 2013 gebeuren. Vanaf dan is de kans aanwezig dat draadloze microfoons die nu in dat frequentiegebied werken, storing zullen ondervinden of niet meer goed werken. Naarmate de uitrol vordert, neemt de storingskans toe. De eigenaren van deze microfoons zullen hun apparatuur daarom moeten aanpassen of moeten vervangen.

OVERGANGSPERIODE

De nieuwe vergunninghouders mogen de door hen bemachtigde frequenties vanaf 1 januari 2013 gebruiken. Voor gebruikers van draadloze microfoons geldt een 'overgangperiode';

zij mogen hun apparatuur in het gebied tussen 790 en 862 MHz blijven gebruiken tot eind 2015. Voorwaarde daarbij is dat zij de (nieuwe) mobiele communicatiediensten niet storen. De overgangperiode biedt de sector tijd om hun apparatuur aan te passen of te vervangen.

KANAAL 63

Ook het landelijke kanaal 63 (806 – 814 MHz) zal verdwijnen. Dat is het kanaal dat podia, scholen en kerken gebruiken en verder iedereen die in verschillende regio's in Nederland microfoons gebruikt. Deze gebruikers 'verhuizen' naar de kanalen 39, 40 en 41 (614 – 638 MHz). Die ruimte is echter niet overal in Nederland volledig bruikbaar. Het is ruimte die gedeeld moet worden met de digitale omroep. Van welke frequenties die gebruik maakt, verschilt per regio.

INFORMATIE

Voor meer informatie raden wij je aan contact op te nemen met je leverancier. Je kunt ook kijken op de website van Agentschap Telecom (www.agentschaptelecom.nl) of de website van de stichting PMSE (www.pmse.nl). Op de website van Agentschap Telecom staat een applicatie waarmee te zien is welke kanalen digitale omroepen op welke locaties gebruiken in de UHF-band: <http://appl.agentschaptelecom.nl/dav/index.html>

AANGEPASTE RUIMTE

De frequentieruimte waarin draadloze microfoons zijn toegestaan onder 790 MHz wordt aangepast en daarnaast uitgebreid met een aantal frequenties tussen 558 en 702 MHz. Het volledige overzicht is te vinden op de website van Agentschap Telecom. Aan de sector het advies om goed te inventariseren welke frequenties de huidige en nieuw aan te schaffen apparatuur gebruikt. Sommige apparatuur kan ook geüpdatet worden naar andere frequenties. Houd in ieder geval rekening met versnelde afschrijving van de bestaande apparatuur en met de noodzaak tot het wellicht aanschaffen van nieuwe apparatuur.

SENNHEISER

Uiteraard willen we ook van fabrikanten en specialisten graag horen hoe ze omgaan met de veranderingen. Daarvoor trok-

ken we bijvoorbeeld aan de bel bij Marc Roodveldt, Product Communication Manager bij Sennheiser Benelux. We vroegen hem wat Sennheiser überhaupt vindt van de ontwikkeling en het feit dat de entertainmentbranche in eerste instantie wat 'vergeten' was in het hele verhaal. Roodveldt: "Ik denk eerder dat de overheid de grootte en het belang van deze groep gebruikers heeft onderschat. Gelukkig is de belangenorganisatie PMSE in het leven geroepen, waar Sennheiser actief deelnemer van is. Mede dankzij de inzet van de PMSE heeft de entertainmentbranche indirect enige inspraak gehad. Of in ieder geval heeft men het belang van deze groep gebruikers aan kunnen tonen. Het spreekt voor zich dat de PMSE zich zal blijven inzetten voor de verdere bescherming van de frequentieruimte en dat is iets wat we als 'underdog' hard nodig zullen hebben."

JE DACHT TOCH NIET ECHT DAT DIE PARAPLU HET WERK DEED?

OOK MARY VLIEGT NIET ALLEEN.

**HIJS EN HEFTECHNIEK VOOR
DE ENTERTAINMENT INDUSTRIE**

Toprek Rigging BV is gespecialiseerd in hijs- en heftechniek voor de entertainment industrie. Met name op het gebied van theater-rigging is Toprek Rigging BV het enige riggingbedrijf dat zich hierop heeft gespecialiseerd.

**VLIEG EFFECTEN VOOR
THEATER, EVENEMENTEN EN FILM**

Flying By Wire is de benaming van alle vliegsystemen van Toprek Rigging BV. Dit zijn zowel de manuele- als de computer gestuurde systemen. De systemen worden ingezet voor het laten vliegen van objecten en personen.

**ERLECAM BEZORGT
EREDIVISIE LIVE VOETBAL PRIMEUR**

**VLIEGENDE CAMERA SYSTEMEN
VOOR BROADCAST EN FILM**

EagleCam is de combinatie van één van de geautomatiseerde Flying By Wire systemen en een gestabiliseerde camera. Het EagleCam systeem wordt o.a. ingezet op filmsets, in tv studio's, sportevenementen en overige evenementen.

ULX-D Digital Wireless

PASSENDE OPLOSSING

Roodvelt denkt verder dat de gebruikers grofweg op te splitsen zijn in mensen die bewust zijn van de regelgeving en veranderingen en mensen die zich er niet bewust van zijn: "We denken dan ook dat er mensen zijn die het liefst nu al hun apparatuur vervangen en dat er mensen zijn die dit pas doen op het moment dat ze er daadwerkelijk hinder van ondervinden. Het is aan de overheid en aan ons om de gebruikers zo goed mogelijk te informeren en te begeleiden." Als leverancier kent Sennheiser de markt door en door. "We hebben hier dan ook altijd tijd op geanticipeerd en dat zullen we blijven doen. Mede hierdoor hebben we onze gebruikers de afgelopen jaren zo goed mogelijk geïnformeerd en gestuurd. We weten welke apparatuur we de laatste jaren hebben uitgeleverd en in welke range dit was. We verwachten dan ook niet al teveel problemen met onze eigen apparatuur. Om onze klanten tegemoet te komen zullen we er echter alles aan doen om mensen zo goed mogelijk van dienst te zijn. Afhankelijk van de apparatuur, de leeftijd en de mogelijkheden zullen we dan ook met een passende oplossing komen. Hierover zullen we iedereen op korte termijn informeren. In het algemeen is het lastig in te schatten hoeveel apparatuur in de 'verkeerde' ranges überhaupt nog in gebruik is. Dit is iets wat wij en andere leveranciers, zo goed mogelijk moeten opvangen."

DIGITAL 9000

"Zoals gezegd leveren we al enige tijd de juiste producten in de juiste range", gaat Roodvelt verder. Hiernaast bieden we draadloze apparatuur in de 1800 Mhz range en dekken onze professionele systemen een dusdanig groot deel van het frequentie spectrum af dat de veranderingen minder relevant zijn. Verder is Sennheiser een bedrijf dat altijd blijft investeren in research en

development. Slimme productinnovaties zorgen er dan ook voor dat onze apparatuur veel efficiënter met het beschikbare spectrum omgaat. Een mooi voorbeeld is het digitale 9000 systeem wat we onlangs hebben gelanceerd. Digital 9000 heeft letterlijk geen intermodulatie producten en een zeer hoge lineariteit. Dit zorgt ervoor dat het systeem uiterst spectrum efficiënt is. In de praktijk kunnen we dus veel meer zenders in dezelfde ruimte plaatsen. Qua producten maken we ons dan ook niet zoveel zorgen. Voor de minder professionele gebruikers zullen we op korte termijn met een zeer interessant programma komen. Hiermee willen we als leverancier een gebaar maken naar de eindgebruikers. In dit geval maakt het niet uit of het Sennheiser gebruikers zijn of niet."

SHURE

Ook bij Shure hebben ze tijdig rekening gehouden met de aankomende veranderingen. Het merk is met nieuwe systemen op de markt gekomen, zoals Axient & ULX-D. "ULX-D maakt gebruik van Advanced Encryption Standard (AES-256) voor high-security toepassingen, dat zorgt voor naadloze integratie in huidige media control systemen", vertelt Hans van den Bergh van Output (o.a. Shure distributeur). "Ook de nieuwste rechargeability technologie, afkomstig van Axient, wordt gebruikt. ULXD4D(dual) en ULXD4Q (Quad) ontvangers worden uitgerust met een uitgebreide set van functies, waaronder High-Density modus, Bodypack Frequency-Diversity en Dante digitale audio-netwerken." Sinds 1 juni 2010 verkoopt Shure Nederland sowieso alleen nog maar frequenties die na de verandering beschikbaar blijven voor al haar draadloze series. ■

Meer informatie is o.a. te vinden op: www.pmse.nl

VERDWIJNEN RODE DIESELOLIE:

GEVOLGEN VOOR EVENEMENTEN- BRANCHE

Voor het verbruik in Nederland is na 1 januari 2013 alleen nog hoogbelaste halfzware olie en gasolie (zonder rode kleurstof) te koop. De rode dieselolie blijft alleen nog bestaan voor de voorstuwing van andere schepen dan pleziervaartuigen en de werking van bepaalde apparaten. Ook de evenementenbranche moet het dus zonder stellen.

Het Rijk moet bezuinigen en neemt daarbij onder andere maatregelen op het gebied van rode diesel. Na 1 januari is het namelijk voor vrijwel iedereen verboden om rode diesel te tanken. Om te bezuinigen wordt het accijnsvoordeel door het kabinet afgeschaft en dat gaat bedrijven geld kosten. Volgens Salland Olie, een producent van rode diesel in Kampen, zijn er zelfs bedrijven in Overijssel die praten over een structurele kostenstijging van een half miljoen euro. Omdat veel bedrijven het al moeilijk hebben lijkt een toename van faillissementen en ontslagen onvermijdelijk.

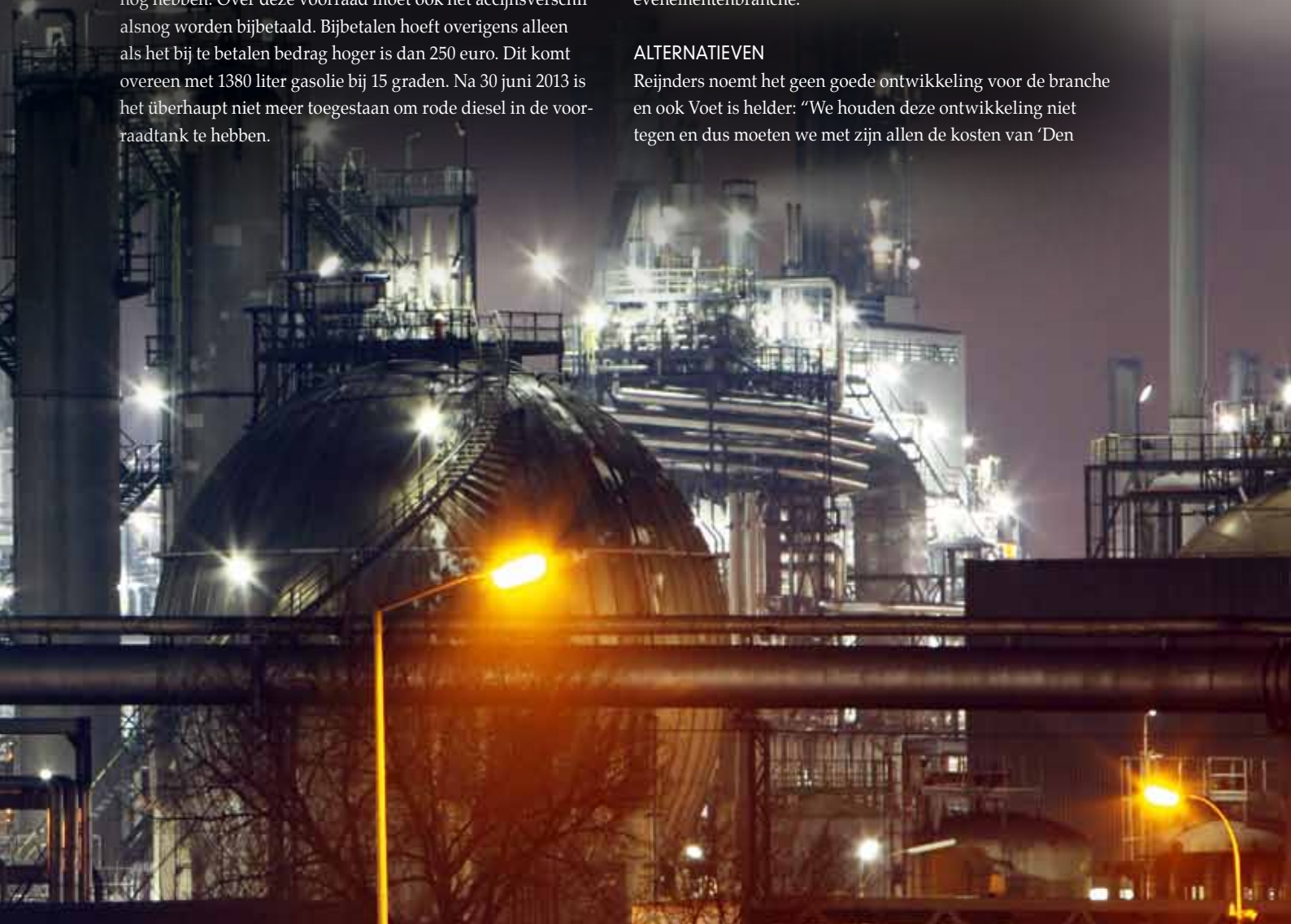
In de bovenstaande berichtgeving uit Overijssel wordt overigens vooral over agrarische bedrijven gesproken, maar ook in de evenementenbranche zullen de gevolgen voelbaar zijn. In ieder geval zullen de nodige maatregelen getroffen worden, aangezien het gebruik – en het in bezit hebben van – rode diesel straks gewoon niet meer toegestaan is. Ondernemers die op 1 januari 2013 nog rode diesel op voorraad hebben, moeten uiterlijk dinsdag 8 januari 2013 aangeven hoeveel zij nog hebben. Over deze voorraad moet ook het accijnsverschil alsnog worden bijbetaald. Bijbetalen hoeft overigens alleen als het bij te betalen bedrag hoger is dan 250 euro. Dit komt overeen met 1380 liter gasolie bij 15 graden. Na 30 juni 2013 is het überhaupt niet meer toegestaan om rode diesel in de voorraadtank te hebben.

GEVOLGEN

Volgens John Voet (Voet Verhuur) zal de verdwijning van de rode brandstof een beperkte invloed hebben op de evenementenbranche: "Als de mogelijkheid er is, zal toch een gedeelte naar de vaste stroomaansluitingen gaan", zegt hij. Mark Reijnders (Aggreko) geeft toch aan de verschillende gevolgen te verwachten zijn: "Powermanagement om aggregaten nog effectiever te laten draaien zal nog belangrijker worden en applicaties als nachstroom, 'load on demand' of combinaties met het energienet zullen eerder ingezet worden." Ook bij klimaatbeheersing, koeling en verwarming van evenementen komen volgens Reijnders andere oplossingen straks eerder in beeld: "Door onze expertise met betrekking tot energiebeheer kunnen we organisatoren beter voorzien van goed advies dan de lokale materieelverhuurders en specialistische (kleine) verhuurders met een verouderde huurvloot. De verhoging in de operationele kosten zal voor bepaalde type evenementen wel een vertraging gaan vormen in de groei. Voor ons biedt dat kansen, maar in het algemeen is het wel een rem op de evenementenbranche."

ALTERNATIEVEN

Reijnders noemt het geen goede ontwikkeling voor de branche en ook Voet is helder: "We houden deze ontwikkeling niet tegen en dus moeten we met zijn allen de kosten van 'Den

Quinty's Crew
hands for events

**Wij leveren onder andere
het volgende personeel**

- Licht-technici
- Video-technici
- Operator licht/geluid
- Geluidstechnici
- Stagehands
- Barmedewerkers

055 - 5341100

WWW.QUINTYCREW.NL / INFO@QUINTYCREW.nl

POWER 4 YOU

als stroom belangrijk voor u is

al meer dan 10 jaar een begrip als het gaat om de totale verzorging van stroomvoorzieningen voor festivals en evenementen.

POWER 4 YOU

De Huufkes 90, 5674 TM Nuenen, T: 040-2906010
E: info@power4you.eu, www.power4you.eu

FABER
AUDIOVISUALS

www.faber-av.nl
info@faber-av.nl
+31 518 40 16 29

Haag' gaan ophoesten." Reijnders vult aan: "De kosten komen uiteindelijk bij de bezoeker terecht, maar ook die heeft minder te besteden en vervolgens bestaat dan de kans dat de evenementenbranche (extra) gaat krimpen. Voor onszelf zien we echter genoeg kansen om juist nu het onderscheid te maken en onze expertise en dus ons onderscheidend vermogen nog meer aan te tonen." Een logische gedachtegang kan zijn dat met het verdwijnen van rode diesel de weg voor alternatieve brandstoffen geëffend wordt. Valt op dat gebied nu dan een stroomversnelling te verwachten? Vloet: "Ik weet dat er op het moment hard gewerkt en getest wordt om over te gaan naar alternatieve brandstoffen, maar de puntjes moeten nog op de 'i' gezet worden. Ook logistiek komt er nog wel wat om de hoek kijken, bijvoorbeeld bij het tanken alleen al." Toch komt het door de verhoging van de brandstofprijzen het omslagpunt voor alternatieve oplossingen steeds lager te liggen, merkt ook Reijnders: "Wekenlang een tent verwarmen met een dieselheater of een groot podium met enkel sets van honderden kVA's zijn niet meer de gewenste oplossingen. Als organisatoren en producenten open staan voor veranderingen kan men de stijging van de brandstofkosten compenseren met een energetisch efficiëntere oplossing en dus een lager verbruik en kosten."

POWERMANAGEMENT

Bij aggregaten is het steeds makkelijker om powermanagement toe te passen, zodat aggregaten vaker in hun meest effectieve bereik draaien en daardoor de minste liters verbruiken per kWh, geeft Reijnders aan: "Load on demand is een alternatief dat steeds vaker ingezet zal worden, net zoals distributienetwerken met gelijktijdig het net én een aggregaat als voedingsbron. Bij koeling en verwarming draait alles om het hergebruik van de reeds eerder opgewekte koeling en verwarming. Oplossingen met 'return air' leiden tot significante besparingen, net als onze nieuwe range aan energiezuinige

warmtepompen." Op de vraag hoe Aggreko inspeelt op de veranderingen, reageert Reijnders helder: "Door continu te blijven investeren in nieuwe apparatuur en trainingen voor ons personeel. Wereldwijd investeren we jaarlijks honderden miljoenen in onze verhuurvloot, waardoor we continu aanvoer hebben van nieuwe producten. Denk bijvoorbeeld aan aggregaten die cilinders uitschakelen op lage belasting en daardoor minder brandstof consumeren of besturingssystemen waarmee we het energieverbruik van koelsystemen aanpassen aan de actuele eisen op de locatie. We zijn in staat om integraal energiemanagement toe te passen op ieder project. Ook door ons nieuwe remote fuelmanagement op locatie kan de inkoop geoptimaliseerd worden, waardoor een compensatie kan plaatsvinden." Ook John Voet houdt uiteraard rekening met de actuele omstandigheden: "Met het oog op de dag van morgen kopen we bijvoorbeeld zuinigere motoren en kijken we goed naar de te maken berekeningen om ervoor te zorgen dat op evenementen niet met een teveel aan vermogen gedraaid wordt. Op die manier kun je al veel brandstof besparen."

ORIËNTEREN

Voor evenementenorganisaties heeft Mark Reijnders de nodige tips met het oog op de aanstaande veranderingen: "Begin vooral op tijd met het zoeken naar alternatieven en wacht niet tot de laatste week voor het evenement. Neem ook de tijd om kennis te nemen van de nieuwe mogelijkheden. Door een groter besef te creëren van het energieverbruik op je evenement kun je uiteindelijk energie besparen en daarmee de kostenstijging nivelleren of zelfs reduceren. De bezuinigingsmaatregelen van de regering zullen leiden tot een hoger brandstofbudget dat gereserveerd moet worden voor een evenement, maar een frisse kijk op de zaken kan dit effect minimaliseren of zelfs in zijn geheel compenseren." ■

PETER PAN, THE NEVER ENDING STORY:

'MILITAIRE OPERATIE'

Enige tijd geleden schreven we in AV & Entertainment Magazine al over de internationale arenaproductie Peter Pan, The Never Ending Story. Destijds zagen we alleen nog maar de castpresentatie, maar inmiddels bekeken we de hele show en dus de ook de mooie techniek erachter. Stof genoeg voor een nieuw verhaal... Teun van Thiel Luk Monsaert

Eén van de betrokkenen bij Peter Pan, The Never Ending Story is René Zelders (Crew Solutions), die als Technisch Directeur aan de productie verbonden is. Naast hem opereert Marcel Buurman als Technisch Producent, terwijl Philip Alexi er vanuit Music Hall als Uitvoerend Producent boven staat. “Een erg prettige samenwerking”, begint René Zelders zijn relaas over de productie. Crew Solutions, het bedrijf van René Zelders, is overigens sowieso flink vertegenwoordigd bij Peter Pan. Zelders: “Buiten het feit dat we de hele showcrew leveren – van stage managers tot de mensen die de automation en turbine bedienen en de changements doen – leveren we ook de local crew. Bij de load in komt dat neer op zo’n 160 man, bij de load out zelfs 180. Tijdens de shows zelf zijn dertig mensen van Crew Solutions actief.”

KORTE LIJNEN

René Zelders en consorten werkten al eerder voor Music Hall. “Op personeelgebied hebben we voor hen onder andere de musical Notre-Dame De Paris gedaan”, legt Zelders uit. “Voor Peter Pan heeft Philip Alexi ons eind vorig jaar benaderd om ook op productioneel vlak samen te werken. Vanaf eind februari zijn we daar mee aan de slag gegaan. De productie was toen overigens al bedacht, dus wij hebben in eerste instantie meer een coördinerende rol gespeeld.” De productie is volgens Zelders behoorlijk soepel verlopen: “Buiten de bekende uitdagingen die je altijd wel tegenkomt, is het inderdaad prima gegaan. Het productieteam is redelijk klein. Er zijn korte lijnen en dat maakt het nemen van beslissingen een stuk makkelijker. Dat werkt natuurlijk erg prettig.” Ook het werken met al die mensen van Crew Solutions is volgens Zelders uitermate handig: “Je kunt makkelijk de juiste mensen op de juiste plek zetten, simpelweg omdat je ze kent. Je weet wat ieders capaciteiten zijn en men kent elkaar ook. Dat is wel een voordeel ten opzichte van werken met veel losse freelancers, wat overigens ook weer zo zijn voordelen kan hebben. Voor deze productie werkt het in ieder geval perfect zo.”

MILITAIRE OPERATIE

De productie van Peter Pan is gigantisch, maar het allergrootste zwaartepunt zat ‘m volgens Zelders in het feit dat de set tourbaar gemaakt moest worden. “We werken met een TAIT technology podium van 1600 vierkante meter, echt de crème de la crème. Een redelijke hap uit het budget, maar het is de enige oplossing waarmee je met zoiets groots kunt gaan reizen. De hele set moest zo gemaakt worden, dat deze in 24 uur compleet opgebouwd kan worden. In Vorst Nationaal is dat nu gelukt en van daaruit gaat de hele productie in februari in 32 trucks richting Ziggo Dome in Amsterdam.” Vorst Nationaal (in Brussel) is de kleinste zaal waarin Peter Pan te zien zal zijn. Zelders: “De set past hier letterlijk precies in, maar dan is wel de hele vloer tot podium omgetoverd. Je hebt hier bovendien maar één loading dock waar twee trucks kunnen staan, dus bij de bouw en breek is de volgorde waarin alles aankomt héél belangrijk. Wat dat betreft is het logistiek gezien echt een militaire operatie.”

TROTS

Over de samenwerking met de leveranciers is Zelders zeer te spreken: “Het is een kwestie van veel talen spreken, want er zijn nogal wat internationale partijen bij betrokken. Als ik hier nu rondkijk, dan ben ik er echt trots op om hier deel van uit te mogen maken. Het is een fantastisch project en om zoiets in deze tijd op te starten verdient sowieso al alle respect. Het is dan ook mooi om te zien dat iedereen zich uit de naad werkt om het allemaal recht te krijgen. Ik ben er dan ook zeker van dat het helemaal goed komt en we een probleemloze première zullen beleven.”

VIDEOGEWELD

Meest in het oog springend bij de productie van Peter Pan zijn ongetwijfeld de videoprojecties die gebruikt worden om het witte decor tot leven te brengen. Verantwoordelijke partij voor al het videogeweld is het Belgische bedrijf Dirty Monitor, van directeuren Orphée Cataldo en Gian-Mauro Cataldo. Hun bedrijf startte in 2004 met VJ-ing voor festivals en concerten. Door de jaren heen werden eigen projectietechnieken ontwikkeld en hebben de mensen van Dirty Monitor zich volledig verdiept in video mapping, de techniek die dus gebruikt wordt bij Peter Pan. Sinds een jaar of zes is video mapping zelfs de specialisatie van het bedrijf en is met die techniek een eigen universum gecreëerd. Dirty Monitor is een artistiek laboratorium te noemen en werkte door de jaren heen tijdens verschillende projecten al samen met Luc Petit. “Hij is de regisseur van de arenatour Peter Pan en gaf daarbij in het voortraject al aan weer met ons te willen samenwerken”, vertelt Orphée Cataldo. “Tijdens al onze samenwerkingen hebben we elkaars werelden al goed leren kennen en ik moet zeggen dat dit erg geholpen heeft bij het creëren van een show als deze.”

MEER LEVEN

Op de vraag of video mapping de toekomst is van decorbouw, reageert Cataldo: “Wat ik in ieder geval kan zeggen, is dat er meer en meer video mapping toegepast zal gaan worden bij grote shows als deze. Video mapping is feitelijk een acteur op zich, met net zo’n grote rol als de muziek of de acteurs zelf. De voordelen van het creëren van plaatjes middels projectie, is dat het de show veel meer leven geeft en dat interactie met de acteurs heel goed mogelijk is. Het is bovendien erg handig om dat het ‘t makkelijker maakt om te verbeelden wat in het verhaal van de show wordt verteld.”

IDEEËN OPGEVOLGD

Voor Dirty Monitor begonnen de voorbereidingen op de productie begin februari. Cataldo: “Voor het echte werk begon hebben we een aantal dagen overlegd met het hele creatieve team en zijn we met zijn allen door het storyboard gelopen, dat toen al ontwikkeld was. Tijdens die meetings hebben we gedachten uitgewisseld over de verschillende scènes die gecreëerd moesten gaan worden. Luc Petit legde uit welke gedachten hij had bij elke scène en wij analyseerden dan wat

Stationsstraat 2a, 3851 NH Ermelo
Telefoon: 0341 559504
Fax: 0341 559080, www.vvem.nl

Showtex Nederland BV

Energieweg 2b
3762 ET Soest
the Netherlands
T +31 35 693 86 92
F +31 35 693 87 55
E info.nl@showtex.com
I www.showtex.com

The Mojo Barriers BV

Veldzicht 3
3454 PW De Meern
T +31(0)30 - 2428200
F +31(0)30 - 2428209
E info@mojobarriers.com
I www.mojobarriers.com

Allfence

Allfence bv

Spiegel 34
5674 CD Nuenen
T. +31 (0)40 - 295 10 01
F. +31 (0)40 - 284 24 42
E. info@allfence.nl
I. www.allfence.nl

Gigant International B.V.

Verhuur van Festival- en Concertpodia

Postbus 7
5520 AA Eersel
T 0407 517 771
F 0407 518 775
E info@gigantpodia.com
I www.gigantpodia.com

Michel Bijleveld BV

Willakop 103
3421 GV Oudewater
Tel: 0348 - 56 57 78
Fax: 0348 - 56 41 36
E: contact@michelbijleveld.nl
I: www.pagodaverhuur.nl

BEN DE WILD PRODUCTIONS

Ben de Wild Productions BV

Voor de complete inrichting van uw evenement!

Postbus 95
3780 BB Voorhuizen
T 0342-473251
F 0342-478065
E info@bandawild.nl
I www.bandawild.nl

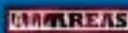

Grip op geluid!

All Areas Rental & Sales BV

Officiële importeur en distributeur van
Pipe & Drape, TruLan en Mobile AirWall.
Totale inrichting voor uw evenement.

Veldzicht 3, 3454 De Meern
T +31 (0)30-242 82 50
F +31 (0)30-242 82 50
E info@all-areas.nl
I www.all-areas.nl

IT & WIP power voor evenementen

H&S Computerservices vof

We connect IT

Postbus 10198
1301 AD Almere
T 0320-233633
F 0320-227233
E: alpha@h&salmere.nl
I www.hsalmere.nl

LIVETIME

Livetime Productions BV

Voor complete technische producties.
Create fun & entertainment, groot en klein,
smakelijk en transparant. Doorn is juist nu!
Lauwersdijk 69A, 3515 GN Utrecht
T 088-5483846 (088-LIVETIME)
F 088-5483847
E info@livetma.nl
I www.livetma.nl

THE PRODUCTION-FACTORY

ENTERTAINMENT TECHNOLOGY

TECHNISCHE PRODUCTIE EN INRICHTING
SCHEDE & WIP EXPERTISE
RENTAL, DESIGN, BRAND, LIGHTING, VIDEO
SCHEDE - POWER / SITE CONSULTING
THE PRODUCTION FACTORY BV
KLEEF 48, 3825 XZ, ARNHEM - THE NETHERLANDS
T +31 - 029 2834 00 11 - 029 2834 00 11
E info@productionfactory.nl
WEBSITE: www.prodfactory.nl

Vinke Vision BV

Middelerf 12a
3851 SP Ermelo
T 0341 -494403
M 06-55301762
E info@vinkvision.nl
I www.vinkvision.nl

XL Video Nederland BV

Krommewatering 21
3543 AP UTRECHT
T +31 303482270
F +31 303482277
E info@xlvideo.nl
I www.xlvideo.com

mogelijk was om te creëren voor de video mapping. Elke keer moesten we kijken of het überhaupt werkbaar was om het op een bepaalde manier te doen. Over het geheel genomen hebben we de ideeën van Petit opgevolgd en hebben daar ons eigen ‘universum’ aan toegevoegd.”

TWINTIG PROJECTOREN

Bij video mapping worden gecreëerde visuals geprojecteerd op – in dit geval – witte decorstukken. “Op die manier ontstaat de illusie dat gebouwen tot leven komen en er elementen uitkomen, zonder dat mensen daar 3D brillen voor nodig hebben”, legt Cataldo uit. “Dit concept hebben we ontwikkeld door uitgebreid onderzoek te doen naar de verschillende methodes die bestaan op het gebied van videoprojectie. We zijn ook zeer geïnteresseerd in de verschillende vormen van projectie ondersteuning. We hebben onze eigen manier en techniek ontwikkeld, waarmee we nu onze visuals projecteren.” Wat projectoren betreft maakt Dirty Monitor gebruik van de allernieuwste generatie die op de markt te krijgen is: “Dat zijn zeer krachtige projectoren met een bijzonder hoge resolutie. We gebruiken bij Peter Pan zo’n twintig exemplaren tegelijkertijd. Voor ons is het voor het eerst dat we met zulke aantallen werken, aangezien we normaal gesproken met een maximum van vijf projectoren werken. We hebben er zes maanden heel hard en intensief aan gewerkt en dat was wel nodig ook. Ook softwarematig komt er heel wat bij kijken. We hebben namelijk nogal wat programma’s nodig, aangezien er heel wat stappen nodig zijn voor we tot een eindresultaat komen. 3D compositing bijvoorbeeld, maar ook architectuurprogramma’s.”

KLAAR?

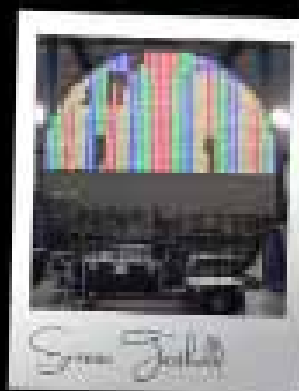
Een mapping maken voor een show met de omvang van Peter Pan is alles behalve eenvoudig. Cataldo: “Op de eerste plaats is het decor echt enorm, wat voor ons betekent dat de formaten van onze visuals ook enorm moeten zijn. Wat bij deze productie ook een uitdaging was, is dat de show een wereldberoemd verhaal vertelt. Dan is het spannend om originele plaatjes te creëren, die het verhaal van Peter Pan in zijn waarde laten én aansluiten bij de ideeën van de regisseur. Er zijn dus nogal wat criteria waar het allemaal aan moet voldoen.” Een ander heikel punt in zo’n creatief proces is het moment waarop bepaald moet worden ‘dat het genoeg is’. De video mapping mag uiteraard niet gaan overheersen, terwijl de makers uiteraard toch zoveel mogelijk van hun kunnen zouden willen tonen. “Het is waar dat je eigenlijk altijd meer wilt doen”, geeft Cataldo toe. “Zoals iedere creative, zijn ook wij vol passie over ons werk, maar ook erg kritisch en nauwkeurig in wat we doen. Het is moeilijk om te zeggen dat iets ‘klaar’ is, omdat er feitelijk altijd mogelijkheden zijn om onze beelden te verbeteren en perfectioneren. Maar goed, op een bepaald moment is het moment daar dat je er toch je handen vanaf moet trekken, maar hoe meer we creëren, hoe meer de ideeën blijven komen.”

Over de samenwerking met Music Hall en de overige partijen die betrokken zijn bij Peter Pan, zijn de mensen van

CUSTOM STRUCTURES

WIcreations.com

Green Festival

Jumping Ball

City of Lights

MOTION CONTROL

WImotion.eu

- Concept design
- Technical design
- Internal engineering
- Finite element calculations (FEM)

Construction & testing

- All kind of custom structures
- Custom videosupports
- Touring solutions
- Stage machinery

Big (2011) Festival

Wolfs

Koninkrijk (2011)

- Moving elements and people
- Turn tables
- Winches
- Elevators
- Moving bridges
- and our **WI-track** system

- Lighting towers
- Delay & PA towers
- Eye catching towers
- Portals
- Ground supports
- The WI-Shelter

RENTAL

WIrent.be

St. Catharina (2011)

St. Catharina (2011)

St. Catharina (2011)

Follow us on

Dirty Monitor meer dan tevreden. "Normaal gesproken werken we vaak voor grote bedrijfsevenementen, dus dit is ook voor ons een hele ervaring. Toch zijn we niet tegen heel grote verrassingen aangelopen. Het is al het werk meer dan waard geweest, dus we kijken er nu al met een voldaan gevoel naar. Het is sowieso heel mooi en belangrijk voor ons om deel uit te mogen maken van deze grote Belgische productie."

DRIE FACETTEN

Als technische partner voor licht, geluid en video werd Phlippro Productions bij de productie gehaald. De drie materiaalgroepen zijn bij Phlippro Productions perfect op elkaar afgestemd. Door de knowhow om deze te integreren in de productie, was de keuze om samen te werken evident. Sven De Boer, productiemanager voor Peter Pan, beheerst

alle drie facetten en legt uit: "De uitdaging bij Peter Pan zat hem in het combineren van de verschillende onderdelen: decor, staging, licht, geluid en video. Het was zodanig dat het creatieve team de maximale vrijheid had om hun visie te vertalen naar de show. Er is een interactief decor, met 16 x 20K projectoren, aangestuurd door de 'Watch Out' software. Qua licht zijn er meer dan 220 moving heads (o.a. 95 Clay Packy Profile 1500, 23 VL*3500 Q Spot, 10 VL*3500 Wash, 60 Robe LED Wash 1200 en 600) en 6 volgspots type Cyrano. Qua geluid 120 L'Acoustics Kara speakers en meer dan 200 riggingpunten. De integratie van de techniek met de vliegende acteurs en de zeer korte aanlooptijd om dit alles te plannen en te organiseren zorgden voor de nodige uitdaging, maar het is allemaal gelukt." ■

www.peterpan.is

Een uitgave van
MVM PRODUCTIES BV
Postbus 6684 | 6503 GD Nijmegen,
Kerkenbos 12-26c | 6546 BE Nijmegen
T: 024 - 3 738 505 | F: 024 - 3 730 933

UITGEVER
Michael van Munster

HOOFDREDACTIE
Teun van Thiel
teun@av-entertainment.nl

REDACTIEMEDEWERKERS
Arnout van der Hoek, Lucas Vroemen, Loet van Bergen,
Ulco Schuurmans, Eelco Nauta
Email: info@av-entertainment.nl

COVERFOTO
Luk Monsaert

VORMGEVING
Joost Franken, Jan-Willem Bouwman

MEDIA-ADVIES
VAN MUNSTER MEDIA B.V.
René Janssen T: 024-373 8055
E: rene@av-entertainment.nl

Voor advertentietarieven, neem contact op met een van onze media-adviseurs of ga naar www.av-entertainment.nl

ABONNEMENTEN
Een jaarabonnement bedraagt € 39,- (excl. B.T.W.)
Abonnementen hebben een looptijd van een jaar (tot 31 december) en worden automatisch verlengd. Opzeggen kan schriftelijk en dient ieder jaar vóór 31 oktober te gebeuren.

Vragen over abonnementen en bestellingen kunt u richten aan de afdeling Abonnementenbeheer. Dagelijks telefonisch bereikbaar van 09.00 uur tot 12.00 uur,
T 024-373 8505,
E abonnementenbeheer@vanmunstermedia.nl

Nabestellingen: Oude nummers (5 euro per exemplaar) telefonisch bestellen via 024-373 4467

COPYRIGHTS
Het auteursrecht op de in dit tijdschrift verschenen artikelen wordt door de uitgever voorbehouden.

ABONNEES ONTVANGEN

- 6 keer per jaar het vakblad
- Toegang tot het volledige archief op www.av-entertainment.nl
- Korting op lezersaanbiedingen AV&Entertainment Magazine
- Gratis opname bedrijvengids

ABONNEE AANBIEDING 2013

Ontvang nu ruim 35% korting op het reguliere abonneetarief: u betaalt slechts €25,- ipv €39,-

U ontvangt naast vakinformatie vele voordelen. Abonneer u nu op het vakblad AV&Entertainment Magazine.

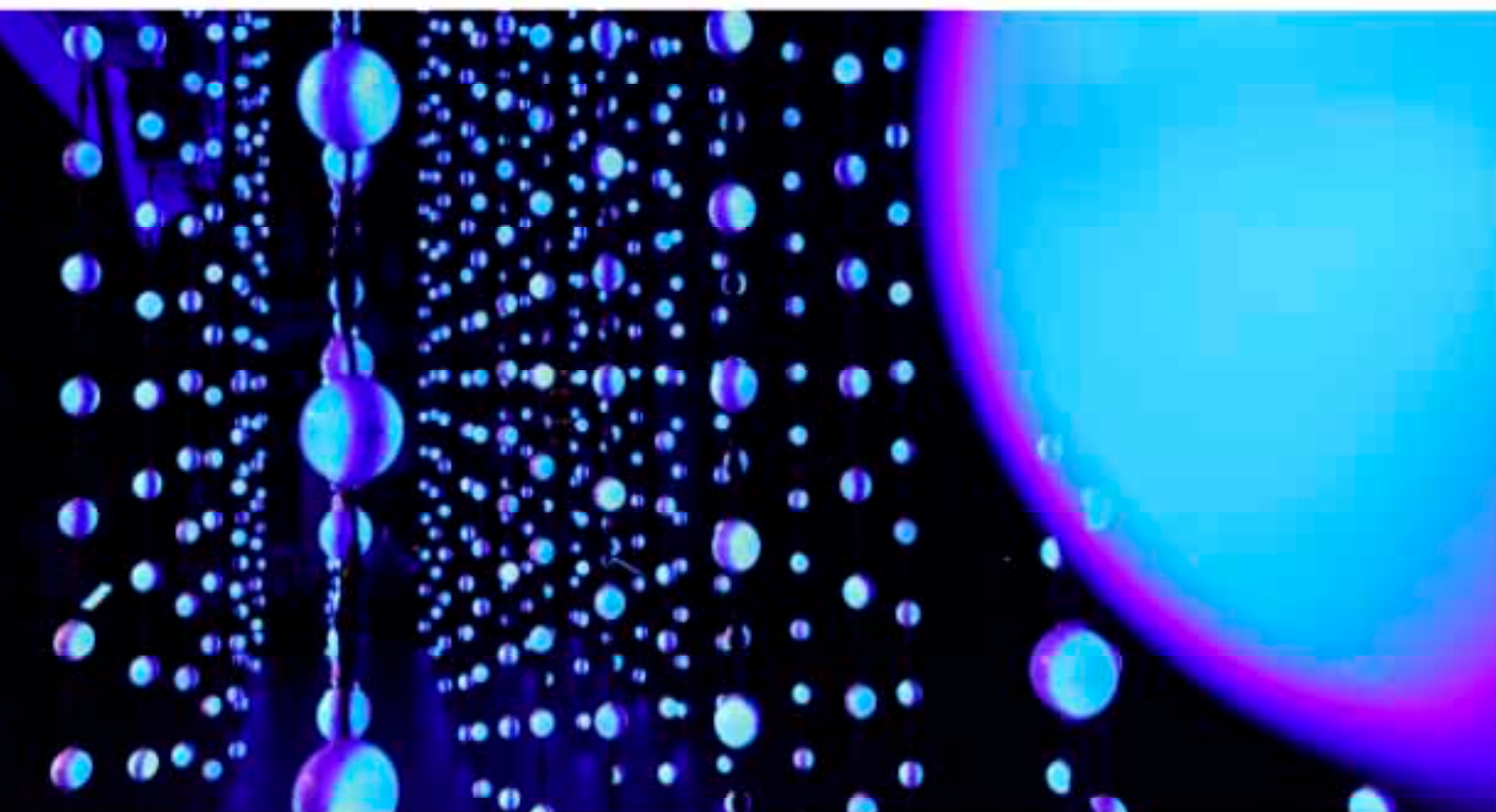
ABONNEE VOORDELEN:

- 6 maal per jaar uw eigen vakblad op de deurmat
- Actueel nieuws op www.av-entertainment.nl
- 10 maal per jaar uw eigen digitale AV&Entertainment Magazine nieuwsbrief
- Extra korting op lezersaanbiedingen in uw vakblad
- Gratis bedrijfsgegevens vermelding in bedrijvengids op www.av-entertainment.nl
- Een korting van €100 op een uitgebreide vermelding in de bedrijvengids; abonnees betalen €125 voor een heel jaar ipv €225
- AV&Entertainment Magazine abonnees ontvangen ook 15% abonneekorting op andere tijdschriften van de uitgeverij van Van Munster Media Groep (www.vanmunstermedia.nl): Porsche Scene Live, Great British Cars, Bodylife Benelux, Meeting Magazine, Office Magazine, Rivierenland Business, Vallei Business, Oost-Gelderland Business, Noord Limburg Business

Indien u geïnteresseerd bent in een van deze uitgaven, kunt u dit vermelden op bijgevoegde antwoordkaart of bel direct onze klantenservice: 024-373 8505 (elke werkdag bereikbaar tussen 9.00 uur en 12.00 uur).

U kunt u ook abonneren op AV&Entertainment Magazine via de website: www.av-entertainment.nl

**BEDANKT
VOOR 2012!**

*OP NAAR EEN VISUEEL
& CREATIEF 2013!*

€100

DIRECT RETOUR
OP UW AANKOOP

Sennheiser.
houdt **YOU**
in de lucht

Ontvang direct 100 euro terug op uw evolution G5 aankoop!

De overlevingslesing om een deel
van de uw hand te maken. Het is een
zinnige gebruik van de traditionele
informatie van de technologie.

www.sennheiser.com

Om te helpen of u uw apparaat mag
kort gebruiken. Het is een deel van
het proces van de technologie. Het is een
informatie van de technologie.

www.sennheiser.com

SENNHEISER
The Pursuit of Perfect Sound